

نوشیروان مستهفا
وهلامی پرسیاره کانی
خه لک ده داته وه

٦-٧

چوار حیزبه که مائناوایی ده کهن

دوا بریارمان شه وهیه، که وهکو ئوپوزسیون دهمیننه وهو به شداری حکومت ناکهین، بویه «لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازیی مولکی شه و لایه نهیه، که هه لگری شه کوتاره بیت و به شداری له حکومت نه کات».

یوسف محهمه، ماموستایی زانسته سیاسییه کان له زانکوی سلیمانی ئاماژه بؤ شه وه کات؛ که هه لگری هه لوه شانده وهی لیستی چوار حیزبه که بؤ شه وه ده که ریته وه که شه و هه و پیمانیتیه له سهره تادا له سهر بنه مایه کی پته و نه بو وه هیچ جوره نووسراویکی شه و تویان له ئیواندا نه بو وه...

خزمه تگوزاری و چاکسازیی. به رۆژنامه یی راگه یاند: له م کوبونه وهی دا بریاری کوتایی له سهر چاره نووسی لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازیی دهریت و مه سه له یی به شداری کردنی له حکومت یه کلایی ده که ریته وه، هه روه ها له کوبونه وه که دا لایه نه کانی نیو لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازیی مائناوایی له یه کتر ده کهن و گهر دن ئازادی ده کهن.

سه باره ت به و دهره نجامه یی که تووشی لیسته که بو، سه میر سه لیم، وتی: کوتاری لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازیی له سهره تاهه کوتاری مو عاره نه بوون بو، ئیمه وه که یه کتر تو و

پشتیوان سه عدوللا بهرهم خالید

وابریاره شه مرؤ لایه نه کانی نیو لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازیی له شاری سلیمانی کوبینه وه له و دانیشته دا چاره نووسی لیسته که یه کلایی بکریته وه و مائناوایی له یه کتر بکه ن، شاره زایه کی سیاسییش ئاماژه بؤ شه وه ده کات که شه و هه و پیمانیتیه له سهره تادا له سهر بنه مایه کی پته و نه بو وه.

سه میر سه لیم، ئه ندامی مه که ته بی سیاسی یه کتر تووی ئیسلامیی و په رله مانتاری لیستی

سه رۆکی ههر چوار حیزبه که ی ناو لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازیی

فراکسیونی گۆران به دوا ی «تیوه گلانی» وه زیری سامانه سروشتیه کاند ده چیت

بداته وه، شه گهر وه لامی نه دایه وه یان وه لامه که یی بروا پینهنه نه بو، شه و کاته وه زیری سامانه سروشتیه کان بؤ لیپرسینه وه بانگه که ریته په رله مان و ده بیت به لگه ی پیویست بؤ لیپرسینه وه ی ئاماده بکریت. سه باره ت به توانای لیپرسینه وه له وه زیری سامانه سروشتیه کان له لایه نه شه خوله ی په رله مان وه، وتی: «هیشتا کابینه ی نوئ پیکنه هاتوه و په رله مان ده توانیت لیپرسینه وه له وه زیری بکات».

له نووسراوه که دا به پشتبسته سن به حوکی ماده ی (٦٢) و (٦٥) له په ره وی ناوخوی په رله مان کوردستان، داوا له وه زیری کراوه که به نووسرا و وه لامی پرسیاره که بداته وه یان ئاماده بیت له دانیشتنیکی ترخانکراوی په رله ماندا بؤ وه لامدانه وه ی پرسیار ی په رله مانتاران.

به زوترین کات روونکردنه وه ی پیویست بدات دهر باره ی تیوه گلانی له فرۆشتنی به شیک له پشکه کانی کۆمپانیای (D.N.O) ی نه رویجی به کۆمپانیایه کی تورکی به بری ده یان ملیون دۆلار که له ژماره یه ک رۆژنامه و ئازانس ی جیهانی و رۆژنامه ی ناوخوییدا بلا بووه ته وه. له وه باره یه وه کویستان محهمه، به رۆژنامه ی راگه یاند: دوینی دووشه ممه به ره سمیی نووسراومان ئاراسته ی سه رۆکایه تی په رله مان کردوه تا له و ریگه یه وه ئاراسته ی ئاشتی هه ورامیی وه زیری سامانه سروشتیه کان بکریت و وه لامی پرسیاره که مان بداته وه، که تایبه ته به تیوه گلانی له فرۆشتنی پشکه کانی شه کۆمپانیای نه رویجیه.

وتیشی: پیویسته له ماوه ی (١٥) رۆژدا وه زیری به نووسرا و وه لامی پرسیاره کانمان

به هادین یوسف

سه رۆکی فراکسیونی گۆران له بری سه رۆکایه تی په رله مان کوردستان وه داوا له ئاشتی هه ورامیی، وه زیری سامانه سروشتیه کانی هه ریم ده کات که به زوترین کات روونکردنه وه ی پیویست بدات سه باره ت به ده نگری تیوه گلانی له فرۆشتنی به شیک له پشکه کانی کۆمپانیای (D.N.O) ی نه رویجی به کۆمپانیایه کی تورکی.

به پیی نووسراویکی ره سمیی که له لایه ن کویستان محهمه عه بدوللا، سه رۆکی فراکسیونی گۆران ئاراسته ی سه رۆکایه تی په رله مان کوردستان کراوه، تا له بری شه وان وه ئاراسته ی ئاشتی هه ورامیی وه زیری سامانه سروشتیه کانی حکومتی هه ریمی کوردستانی بکریت، تییدا داواکراوه

٤
به هاری داها توو
گفتوگۆکانی نیوان هه ریم و به غدا ده ستپیده که نه وه

٥
نهینی کوبونه وه کانی نیوان
به غدا و هه ولیر له باره ی پشهر که وه

ئابوری
حکومه تی هه ریم،
وه به ره هینه بیانیه کان راوده نییت

١٢ - ١٣

غوبن و نینعز الیه ت و
نۆستۆلۆژیای سلیمانی

٢٢
ئاواتی شیخ جه ناب

یه کلیستی یان
یه که هه لۆیستی یان...

٢٠
سه ردار عه بدوللا

١٥
سه عدی پیره:
«ناماده ی شه رین
له گه ل به غدا»

١٧
سه ندیکای کریکاران و
پیشه وه ران داکوکی

له کی ده کات؟

١٤
په رله مانتاران کورد
له به غدا فره لیستی

به گونجا و ده زانن

ریخلام

کۆمپانیای نالیا ئاگاداری هه موو شه و که سانه ده کاته وه که فۆرمی (کورد سیتی دوو) یان پرکردوه ته وه تا به روا ری ٢٠٠٩/١٠/٣ سه ردان ی ئۆفیس ی کۆمپانیای نالیا بکه ن بؤ گه راندنه وه ی فۆرمه کان یان، به پیچه وان وه بیبه ش ده بن له که رینی شوقه کانی (کورد سیتی دوو)..

له گه ل ریژی کۆمپانیای نالیا

٠٧٧٠١٥٧٤٨٨٠ - ٠٧٥٠١٥٧٤٨٨٠
سه نته ری زانیاری: ٠٥٢)٥٧٠٠

www.naliagroup.com

به هادین یوسف

کۆ بریار له سه ر پر کردنه وهی جیگه که ی د به ره هم ده دات؟

سه رو کایه تی، ها و په یمانی،

یه کیتتی و پار تی

ئه گه ر سه رو کایه تی هه ریمیش که سیک دیاریکت راویژ به حیز به کان دهکات.

نوری مالیکی، سه روک وه زیرائی عیراق، روژی (2009/8/20) ره زامه ندی نیشاندا له سه ر ده ستله کار کیشانه وهی د به ره هم سالح به ی پیه ی که سه روکی لیستی کوردستانی بوو له هه لباژار نه کانی په رله مانی کوردستان و کاندیدی ئه و لیسته یه بۆ پۆستی سه روکایه تی حکومه تی هه ریم.

پۆستی جیگری سه روک وه زیرائی عیراق به یی بانه مای پشکاری (محاصصه) به ر یه کیتتی ده که ویت و تائیسنا د. فوناد مه عسوم پالێواره، به لام ده نگۆیه کی نار هسمی هه یه، ئه گه ر یه کیتتی ته نازول له و پۆسته

ئه ندامیکی ئه نجومه نی نوینه ران پر نه کردنه وهی پۆستی جیگری سه روک وه زیرائی عیراق به «کیشه یه کی گه وه» ده زانیت بۆ کورد روونکردنه وه که سه روکایه تی هه ریمیش به وه لیکه ده دات وه که «بۆ ریگرتن بووه له ئالۆز کردنی رووداوه که به هۆی لیدوانه جیجیاکانه وه».

روژی (9/26) سه روکایه تی هه ریمی کوردستان راگه یاندنیک سبه ا به مه سه له ی پۆستی جیگری سه روک وه زیرائی عیراق بلا و کرد وه و روونیا کرد وه «هیچ ناکوکیبیک سبه ا به وه مه سه له یه له نیوان هه ردوولا نییه و ئه و پۆسته ش له لایه ن سه روکایه تی هه ریمی کوردستانه وه بریاری له سه ر ده دریت و په یوه ندی به که سی دیکه وه نییه». هه روا داوا له هه موو که سو لایه نیک ده که ن به که یفی خویان لیدوان ده رباره ی ئه و مه سه له یه نه دن.

له به رامبه ردا د مه حمود عوسمان، ئه ندامی لیستی ها و په یمانی کوردستانی، به روژنامه ی راگه یاند: «ئو پۆسته بووه به کیشه لیمان، ده بوو زور زووتر له ئیستا و پیش ده ستله کار کیشانه وهی د به ره هم پر بکرایه ته وه، ئه مه ش بووه هۆی ئه وهی که زور لیدوان له سه ر ئه و مه سه له یه بدریت».

سه باره ت به روونکردنه وه که سه روکایه تیش د مه حمود وتی: «بۆ ئه وهی ئه و مو جاده له یه نه مینیت،

فراکسیۆنی گۆران داوای هه موار کردنی ده ستوری هه ریم ده کات

به ره هم خالید

ده ستور په له په لی تیدا کراوه له کاتیک نایاسیدا بووه واده ی کار کردنی خولی دووه می په رله مان به سه ره چوو بوو» وتیشی: «پۆسته ده ستوری هه ریم له گه ل بانه مانی دیموکراسی و سیستی په رله مانیدا بگو نجیت، که له هه ریمدا پیاده ده کریت».

له لایه کی دیکه وه ده ستوره که له گه ل بانه مانی دیموکراسی و سیستی په رله مانیدا بگو نجیت».

په رله مان تاریککی فراکسیۆنی گۆران رایگه یاند: فراکسیۆنه که یان سووره له سه ر هه موار کردنه وهی ده ستوری هه ریمی کوردستان، پیش ئه وهی راپرسی له سه ر بکرت «ئه وه ش له پینا و ئه وهی ده ستوره که له گه ل بانه مانی دیموکراسی و سیستی په رله مانیدا بگو نجیت».

عه دنان عوسمان، ئه ندامی په رله مانی کوردستان له لیدوانیکدا به روژنامه ی راگه یاند: فراکسیۆنه که یان داوا ده کات جاریکی دیکه ده ستوری هه ریم بگه ریندریت وه بۆ په رله مانی کوردستان به مه به ستی هه موار کردنه وهی چه ند برگه و ماده یه ک پیش ئه وهی خه لکی کوردستان ده نگه ی له سه ر بدات، چونکه «په سه ندرکنی

داوا له بارزانی ده کریت هه لباژاردنی پارێزگاکانی هه ریم نه نجام بدریت

پشتیوان سه عدوللا

تائیسنا واده ی ئه نجامدانی هه لباژاردن دیارینه کراوه ئه وه ش نیکه رانی و نار هزایی ئه نجومه نی پارێزگاکانی لیکه وتوه ده ته وه.

کاوه عه بدوللا، سه روکی ئه نجومه نی پارێزگای سلیمانی به روژنامه ی راگه یاند: نووسراویکمان ئاراسته ی سه روکایه تی هه ریم و سه روکایه تی په رله مانی سوئی و ئه نجومه نی وه زیرائی کوردوه له نووسراوه دا داوامان کردوه کاتی هه لباژاردنی ئه نجومه نی پارێزگاکان دیاری بکه ن، وتیشی: «به پنی ده ستوری عیراقی ده بیت هه ر چوار سال جاریک هه لباژاردنی ئه نجومه نی پارێزگاکان بکرت، به لام به داخه وه ده سه لاتی کردی برۆای به ئالۆگوری ده سه لات و دیموکراسی نییه و هه لباژاردن له کاتی خۆیدا نه نجام دات».

پاره ی کار مه ندانی کۆمیسیۆن ده دریت

شارا عه بدولر حمان

وردیبنی تیدا ده که نه وه ده یینر نه وه کۆمیسیۆنی بالا، بۆیه «پیده چیت له ماوه ی ۱۰ روژی داها تودا پار که له ریگه ی باقه کانه وه بدریت به کار مه نده کان».

داوای زیاتر له دوو مانگ، چاوه پروانده کریت له ۱۰ روژی داها تودا پار ه ی کار مه ندانی سه ر سنووقه کانی ده نگان دا به شبکرت. تا هیر محمه د، به ریوه به ری ئوفیسی سلیمانی کۆمیسیۆنی بالای هه لباژاردنه کان به روژنامه ی راگه یاند: سه رجه م کاره کانی واژو کردن و وردیبنی گریبه ست کانی کار مه ندانی سه ر سنووقه کانی ده نگان له هه ر س ئوفیسه کی هه لباژاردنی هه ریم ته و او بوون و کراون به لیست و له پیش چه ژنه وه نیراوان بۆ ده ستی بالای هه لباژاردنه کان، ئه وانیش دووباره

گۆران وه ک قه واره یه کی سیاسیی

بزوتنه وهی گۆران له ئاکامی گفتوگوو دیالۆگیکی هیمنی به رده واما، پشتره و به تابه ت له ئیسنادا به ته واره تی ساغبووه ته وه له سه ر ئه و شکل و شیوه یی له مه ودا کاری له سه ر ده کات.

گۆرانخوازانی کوردستان به جیاوازی پنگه ی پشوتریان، به جیا له ئینتیمای تا ئیسنادان، به دور له به رژه وه ندی ته سک و عه قلیه تی دۆگما و داخراو، ها ورا ن له سه ر ئه و چوار چۆیه یی که ده بیت بیته ناسنامه ی جولانه وه که یان، ئه م کۆده نگیه ش مرؤف سه رمه ست ده کات، چونکه هه م نیشانه ی نزیکی و لیکچوونی ئاستی بیر کردنه وهی ئه و هه موو که سو هیزانه یه که ماوه یه که له ژیر چه تری گۆراندا کار ده که ن و هه میش هیشته وهی په راوێزکی گه وره یه بۆ گفتوگۆ ناوخوی و بیر یی ئازاد له چوار چۆیه یی هیه ستر اتیژییه کانی جولانه وه که دا.

عه دنان عوسمان

نه و هه ژانه

دژ به کۆی

شیوازی

حوکمداری و

به ریوه بردنی

ولات بوو، دژ

به عه قلیه تی

ده ره به گانه ی

حیزب داریا بوو

دژ به عه قلیه تی ده ره به گانه ی حیزب داریا بوو، له پینا و سیستیمکی نوئی حیزبایه تی و فه زایه کی تازه ی به ریوه بردن و ئیداره دانی حیزبه کان و داموده زگاکانی ده و له تدا بوو.

ئیسنا کاتی ئه وه یه بلین: ئه م جولانه وه یه هه ر له سه ر تا وه نه بو یستوهه بیته سه نگه ریک یان ئامرازیک بۆ شه خسه نه کردنی کیشه کان، هیچکات بیری له ناو زاردن و دژایه تیکردنی شه خسی نه کردوه ته وه، به رده وام چه ختی له سه ر گۆرینی بانه مانی حوکمداری و دژایه تی سیستمتیکانه ی گه نده لی کردوه ته وه و ئه وه شی له قازانچی دور مه ودا ی سه رجه م کومه لانی خه لکی کوردستانی زانیوه.

به م هه نگا وه ش قه واره ی گۆران خۆی له و شیوازه ته قلیه یی و به سه ره چوانه، له و کۆت و په نده حیزبییه نا ته ندرو ستانه رزگار ده کات و ده بیه به ره یه کی به رفراوانی سه رجه م گۆرانخواز و ریفورمیست و ئه و که سانه ی له پینا و ژیان و پاشه روژیکی با شتردا خه بات ده که ن.

بزوتنه وهی گۆران له ئیسنادا لانیکه م دوو خالی زور چه وه ری بۆ خۆی تۆمار کرد:

یه که م: شیوازیکی نوئی ریکه ستنی سیاسیی ده هیبنته نیو ژیا نی سیاسیمان و ئه و قابله به سه ره چوانه ی کاری حیزبی تیکده شکینیت و ده بیه سه ره تایه ک بۆ مۆدیرنیزه کردنی فه زای سیاسیی کردی، که ئه مه ش به حق ئینقلابیکی گه وره یه به سه ر هه موو تیروانین و چه م و ئامرازه کۆنه کاند. له هه مان کاتیشدا ته کانیکی گه وره به به شداریی سیاسیی پینکاته کانی کومه لگه ده دات.

دووه م: بۆ یه که مجار له ژیا نی سیاسیی نوئی کوردیدا ئۆپوزسیۆنیک مده دنی، شه رعی به به رنامه یه کی رۆشن، ستراتیجیک ئاشکرا، گوتاریکی روونی بی پینچ و په نا، به فراکسیۆنیک به هیزه وه له په رله مان، به سه دان هه زار دۆست و هه واداره وه له شارو لادیکان، کرد به ئه مر ی واقع له کوردستاندا.

ئه م دوو ده ستکه وه ته که به حیکمه ت و بیر تیژی و پشودریژییه کی له را ده به در بنیاترا، پۆیستی به بر دنه پیش و هه ستر دنه به گه وره بیان، ده بیت له سه ر خاله کانی، ور ده کارییه کانی، ده ها ویشته کانی، ئیشکالیه ته کانی بنووسیت، پۆیسته گۆرانخوازان درک به م دوو ده ستکه وه ته میژوییه زه به لاحه بکه ن و هه ست به ئاکامی هه لو و ماندو بوون و ور ده رزییان بکه ن و له وه تیبه گن که ئه وه ئه وان که ده رگای سه رده میکی نوئیان بۆ خویان و نه وه کانی داها تو کردوه، ئه وه ئه وان بوون له شه وه زه نگی در یژی له کۆتا نه ها تووی ئه م مه له که ته دا مۆمیکان دا گیر سان.

مۆمیک که هه رگیزا و هه رگیز له توانای هیچ که سو لایه نیکدا نییه بیکوژنیته وه.

ناوچه يه كى پارتى، چل كهس له سهروكايه تى زانكوى ههولپى پزىشكى داده مه زرينيت

ئيبراهيم عهلى

له راگه ياندر او يكد سهرۆكايه تى زانكوى ههولپى پزىشكى راگه ياند، كه پيويستى به (90) فهريمانبه ههيو داوايكر كه ئه وهى ئاره زووى دامه زراندى ههيه دهتوانيت له چه ند روژيكي دياريكراودا قورمى

تايهت به دامه زراندى له سهروكايه تى ئه و زانكويه پرپكا ته وه، دواى ئه و راگه ياندى زياتر له (1500) كهس قورمى دامه زراندىان پركرده وه، بريار وابوو سهروكايه تى به پيى سيقى ئه و كه سانه (90) كهس له و (1500) كهسه ههلبژين، به لام ناوچه تى زانكوى پارتى ديموكراتى كوردستان ليستىكى (40) كهسى پيشكه شى ئه و زانكويه دهكاتو داوا دهكات

بى پركرده وهى قورم و تاكيكرده وه ئه م كه سانه وه بريكت. سهراوه به كه له زانكوى ههولپى پزىشكى به روژنامه ي راگه ياند: «له لايه ن ناوچه تى زانكوى سه ر به لقى دووى پارتى ديموكراتى كوردستان ليستىكى ئاماده كراوى (40) كهسى پيشكه شى سهروكايه تى ئه و زانكويه كرا، بۆته وهى له و زانكويه وهك

فهريمانبه ر دابمه زرين». به پيى زانيارى به كانى روژنامه، ئه و چل كهسه له ناوچه تى زانكو ناو نووسكراون له سه ر بنه مائى حيزبى و دوور له و پيوه رانه ي كه پيويستى هه بن له و كه سانه دا كه دامه زرين و له برى ئه وهى له نيو (1500) كهس كه ده بوو (90) كهس ههلبژيردىت، ئه مچاره ده بىت (50) كهس ههلبژيردىت.

به پيوه بهرى يه كيتى و پارتى ده خرينه شوين به پيوه بهره لادراوه كان

روژنامه

به روژنامه ي راگه ياند، له و قوتابخانه دا كه به پيوه بهرو ياريده ده ره كانيان له سه ر كار لابراون، «به بى ئه وهى قورمى ئاره زو و ليها تووى بۇ به شداريكرن به سه ر ماموستاياندا دابه شيكريت، مه له بندو ناوچه كان ماموستايه كيان دياريكردوه وه كه تاكيكرده وهى بۇ بكرىت»، سهراوه كه ته ئكيديشى كرده وه كه ئه و ماموستايانى دياريكراون «ئه گه ر له تاكيكرده وه كه شدا

ماموستايانى سه ر به هه ردوو حيزبى يه كيتى و پارتى له جيگه ي ئه و (50) به ريوه بهرو ياريده ده رى به ريوه بهرى قوتابخانه دامه زرين كه به وى كاركرن و ده نگدانيان به ليستى گوران له هه لبژاردنى په رله مائى كوردستان له سه ر كار لابراون. سهراوه به كه ئاگادار

دهر نه چن ئه و هه ر ده كرينه به ريوه بهر، چونكه حيزب دايان، ئه ك په روه ده ي سليمانى». كه مال نوري، به ريوه بهرى په روه ده ي مه له بندى سليمانى سه ياره ت به دانانى ئه و به ريوه بهرانه به روژنامه ي راگه ياند: «دانانى به ريوه بهر له سه ر بنه مائى ليها تووى ده بىتو ئه گه ر له تاكيكرده وه دا ده رچوون ئه و كاته دامه زرين». به و ته ي سهراوه كه ي روژنامه، له كاتى دانانى هه ر

مووچه ي چوار ههزار شه هيدى ساخته، وه رگيراوه

سه ر جه م ده ر چووان وه ر ده گيرين

شارا عه بدولر حمان

پينده چىت تا 20 روژى ديكه كاره كانى وه رگرتيان ته و او بىت. له سالى خوئيندى 2008-2009، 26 هه زارو 802 خوئينكار له قوناعى شه شه مى ئاماده يى ده رچوون كه نزىكه ي 11 هه زاريان له به شى زانستى و نزىكه ي 15 هه زاريان له به شى ويژه يى بوون، به لام به پيى ئه و پلانه ي وه زاره تى خوئيندى بالا دايابوو، ژماره يه كى زور هو لى خوئيندى دروستكراون و ژماره يه كيش نوژ نه كراونه ته وه، ئه مه جگه له وهى بۇ خوئيندى سالى 2009-2010 ژماره يه ك كوليژو په يمانگاي نوى له كوردستاندا كراونه ته وه، به وه يه شه وه دمستفاه زنگه نه ته نكيدي كرده وه كه سه ر جه م ده رچووانى شه شه مى ئاماده يى به شى زانستى و ويژه يه وه له زانكو په يمانگان وه ر ده گيرين و

بومان ده ربكه ويت كه كه سينك شه هيد نيه و تومار كراوه، ئه و راسته وخو مووچه كه ي ده برين». روژى (2009/9/9) له شارى ههولپى چنار سه دعه بوللا وه زيرى شه هيدان و كاروبارى ئه نفالكران له كونگره يه كى روژنامه وانيدا ئامارى سه ره تايى سه رتاسه رى شه هيدانى هه ريمى كوردستانى راگه ياند، كه بريتيه له (54) هه زارو (720) شه هيد.

ناويك بزائن شه هيد نيه ناوى له ئامارى شه هيداندا ده سرتيه وه. فهريدون عارف، به رپرسي راگه ياندى وه زاره تى شه هيدان و كاروبارى ئه نفالكران له ليدوانيكدا به روژنامه ي راگه ياند: له دواى دامه زراندى وه زاره ته وه ده ستيان «نايسايى» دانراون و مووچه يان بۇ كرووه بۇ ليستى ناوى شه هيدانى ده زگاي شه هيدان تائىستاش زياتر له (4) هه زار ناويان له و ليستانه

پاشماوه چوار حيزبه كه ماناواوى ده كهن

... به لكو زياتر له سه ر بنه مائى سيقه بووه به رنامه يه كى ئه و تشيان نه بووه بۇ به شداريكرن له حكومه تدا، له لايه كى ديكه وه هه ريه كه له يه كيتى و پارتى فشاريان له سه ر ئه و چوار حيزبه هه يه و يارى به هه نديك له و حيزبانه ده كن و وتيشى: «پنمويه به رزه وه ندى مادى هو كارى به شداريكرن يانه له حكومه تدا و به شداريكرن هه ر حيزبىك له و چوار حيزبه ش له هه لبژارندا خيانه تكرده له ده نكى هاو لاتييان، چونكه ئه وان جو رىك له خيتابى ئو پوزسيونيان هه لگر تيوو ئه وه ش به زيانى يه كرتوو و كو مه ل كو تايى دىت». ده رباره ي جو رى هاو په يمانيتييه كانيش ئه و چاو دي ره سيا سيبه به باشى ده زانين هه ر حيزبو لايه نيك به جيا به شدارى له هه ر هه لبژاردنيكدا بكن و دواى ئه وهى قه باره ي خويان زانى و سه ركه و تتيان به ده سه نته نا ئه و كاته هاو په يمانى پي كهيئن، نه ك بهر له هه لبژاردنه كان.

سى و هه زير و ئه نجومه نى كو مسيوني بالا، ليپر سينه وه يان له گه لدا ده كريت

به هادين يوسف

ئه و پرۆژه ياسا يانه ي كه له به رده ستى ئه نجومه نى نوينه راندى، بريتين له پرۆژه ياسا ي پاراستنى ژينگه وه هه موارى مووچه ي دادو هه ران و سدوقى قه رزى جوتياران و ياسا ي شاره وانى به كان و ياسا ي وه به ره يتان و خوئينده وهى دووه مى ياسا ي گومرگو ياسا ي وه زاره تى گه شت و گو زارو شوينه وار. بريارده رى ئه نجومه نى نوينه ران ئاماژه ي به وه شكر، ياسا ي نه وتو غا زيش ياسا يه كى گرنگه كه ده بىت

په رله مانتار ئه بله خه ده ئه فرايم ساوا، بريارده رى ئه نجومه نى نوينه رانى عيزاق، به روژنامه ي راگه ياند: «له كو بوونه وهى ئه مرۆى ئه نجومه نده گه ر ريژه ي ياسا ي ئه ندامان ئاماده بن، ئه و به رنامه ي كو بوونه وه و دانيشته كانى هه فته ي داها سوو داده نرئىت، كه چه ندين پرۆژه ياسا له به رده ستدا په سه ر را ي بانگه يشتكردى هه رسى وه زيرى نه وتو و گواسته وه وه كاره باو ئه نجومه نى كو مسيوني بالا ي هه لبژاردنه كان».

نهینی کوبوونه وه گانی به غداو ههولیر له باره ی پشمه رگه وه

به هادی یوسف

له ماوی سێ سالێ رابردوودا چهن دین کۆبوونه وه له نیوان بهر پرسیانی سه ربازی هه ریم له گه ل بهر پرسیانی سه ربازی حکومه تی ناوهند ئه نجامدرا ون له سه ر گواسته وه ی ئه رکی هیزی پشمه رگه بو یاسه وانی هه ریم، سه ر ه رای ئه وه ی له یاسای بو دجه ی سالانی (2006-2007-2008) بو دجه و میزانییه ی پشمه رگه خرایه ناو بو دجه ی عیراقه وه و ری که و تن له سه ر ئه و پرسی سه ربی درا به ری که و تن و گفتو گو ی نیوان سه ر وک و مزیرانی عیراق و سه ر وک و مزیرانی هه ریم، به لام تانیستا هیج ری که و تنی کی کۆتایی له نیوان هه ردوولا نا نه کرا وه کۆبوونه وه مگانی نیوان هه ردوولا ش سه ربازی پیکه یانی لیژنه ی بالا له سه ر ئاسی ناوهندو هه ریم، مه سه له ی پشمه رگه به هه لپه سه ربی درا وی ماو ته وه

به یی ئه و دۆکی مینته نه ی ده ست روژنامه سه وه و تون و تایبه ت به گفتو گۆکانی نیوان هه ردوولا و مه حزه ری کۆبوونه وه کانی روژی (2007/10/2) کیشه ی گه وه ژمهاری پشمه رگه بو وه، که له سه ر تا وه ژمهاری به قه ده ر هه مو هیزی به رگری عیراق بو وه، سه ر ه رای ئه وه ی زیاتر له (70) هه زار پشمه رگه ی یه ده گ هه بو وه بی ئه وه ی ئه رگ وه فه رمانیان دیاری کرایت، به و پیه ش نوینه رانی کور دا وایان کړوه و میلاکی (190) هه زار پشمه رگه جیگری بکړت، له کاتی که دا بهر پرسیانی به غدا کار یان له سه ر ئه وه کړوه و شه تیک نه بی ت به ناوی پشمه رگه و ته شه کیلاتیان وه ک هیزی پو لیس و ابیت و هیج هیزی به ناوی سو پا وه له کور دستان دا نه بی ت، جولا نه وه کاری هیزه سه ربازی به کانی ش له ژیر سه ربه رشتی راسته وخوی سه ر وک و مزیرانی عیراقا بی ت. وه دی کور دی کار یان له سه ر ئه وه کړوه و، دوا ی جیگری کړدی ناوی پاسه وانی هه ریم، ده سه لاتی ئه منی له هیزه فه ره گه زه کانه وه بو سه ر وکایه تی هه ریم، یان سه ر وکایه تی حکومه تی هه ریم بی ت، نه ک بو پار یزگا گان، به و پیه ی ده سه لاتی ئه منی زۆریه ی پار یزگا گانی دیکه ی عیراق را ده ستی پار یزگا گان کرا وه ته وه، ها وکات دا وایشان کړوه و ژمهاری (70 هه زار) پشمه رگه ی یه ده گ و (120 هه زار) له کار دا جیگری بکړت.

وه ده که ی هه ریم پیکه اتبو له هه ردو و وه زاره تی پشمه رگه و فه له ک و فه رمانده ی گشتی، له لایه ن عیراقیشه وه سه فا ئه لسانی وه زیری ده وه له تی عیراق و نوینه ری نوری مالیکیه وه سه ربه رشتی کۆبوونه وه گان کرا وه. دوا ی گه رانه وه ی وه ده که بو هه ریم، به ئیمزای هه ردو و وه زیری

پشمه رگه ی هه ریم راپۆرتی کی تایبه ت له سه ر کۆنووسی کۆبوونه وه کانی نیوان هه ردو و وه ده که، ئاراسته ی مه سه ود با رزانی سه ر وکی هه ریم کور دستان کرا وه تیایدا نیگه ران بو ون له وه ی ئه و که سه ی که به نوینه رایه تی سه ر وک و مزیرانی عیراق سه ربه رشتی کۆبوونه وه کانی کړوه هیج زانیاریه ی نه بو وه ده رباره ی حکومه تی هه ریم و پشمه رگه و نووسی وانه:

«ده سه فا ئه لسانی وه زیری ده وه له تی کاروباری په رله مان هیج ئاگاداریه ی نه بو وه ده رباره ی با به تی کۆبوونه وه که هیج شاره زاییه ی نه بو وه له باره ی حکومه تی هه ریم کور دستان و ته نانه ت نهیده زانی که وه زاره تی پشمه رگه هه یه و به خوی لایوا ئه حمه د خه فاجی بریکاری وه زاره تی ناوخوی عیراق هه ولایندا ئاراسته ی کۆبوونه وه، به لای ئه منی، هیزی پشمه رگه و دوا ی پاسه وانی هه ریم ته شه کیلاتی وه ک و ته شه کیلاتی پو لیس و ئاسایش بی ت و هیزی ناوخوی بی ت، سو پا له کور دستان نه بی ت، چه کی پاسه وانی هه ریم، چه کی سووک بی ت، فه رمانده کړدی هیزه کانی پاسه وانی هه ریم و جولا نندی به ده ست سه ر وک و مزیرانی عیراق بی ت، به یی ئه وه نامه ی ش وه ده که ی هه ریم ریگه یان به وه نه دا وه، دا کۆکیان له سه ر ئه وه کړوه و، که ده بی ت هیزی پشمه رگه

پیکه یانی فه رمانده ی بالا له نیوان سه ر وکایه تی هه ریم و حکومه ت و فه رمانده ی کاره کانی پشمه رگه بکات، هه روه ک مه سه له ی بو ونی چه ند یه که یه کی سه ربازی حکومه تی فیدرالی شیان خسته وه ته رو و، که ته ده خول ده کهن ئه وانیش: (پاسه وانی له هه ریم بو ون و چالا کیان هه یه و ته ده خول ده کهن ئه وانیش: (پاسه وانی سه نو رو به ری وه بی تی ئیستخارات و لیواکانی سو پای عیراق)، ئه وه شی نه شار دو وه ته وه، که بو ونی هیزی پاسه وانی سه نو ری سه ر به وه زاره تی ناوخوی عیراق بو وه ته کیشه یه ک بو ئه رکی سه ره کی هیزه کانی پاسه وانی هه ریم و جگه له وه ی تیگه لایویه ک هه یه له نیوان هیزه کانی حکومه تی هه ریم نا وه ند له بواری پو لیس گومرگ وه هه لگری وه زاره تی ناوخوی، لیوا و فیرقه کانی سو پای عیراق) ئه ویش جو ریک له تیگه لایوی دروست کړوه و ته تیگه یشت و به باشیان زانی وه چاره سه ری گونجای بو بدو زریته وه.

هه روه ک له نو سه روا که دا بو سه ر وکی هه ریم کور دستان دا وایان کړوه و به زووترین کات ژمهاری پشمه رگه به ته واته له (یه ده ک، له کار) دیاری بکړت، بو ئه وه ی له کۆبوونه وه ی داها تو وایندا بیخه نه به ره ده ستی لیژنه ی گواسته وه ی ئه رکی پشمه رگه بو پاسه وانی هه ریم، له گه ل دیاری کړدی هه یکه ی پشمه رگه (پاسه وانی هه ریم)،

هیزی پشمه رگه یه بخریت و له ژیر سیاسه تی یه ک وه زاره تدا ئه ویش وه زاره تی پشمه رگه یه، بو ئه وه ی به ره سمی به هیزی پاسه وانی هه ریم کور دستان بناسریت و به شیوه ی ناراسته وخو هه ره شه ی ئه و دیان کړوه و، که ئه گه ئه و یه کگرت ته جیه جی نه بی ت به ره و اده یه ئه و کاته ده سه لات ته سلیم ی هه ریم نا کړت».

دوا به دوا ی ئه و کۆبوونه وه یه و ئاراسته کړدی ئه و یاداشته بو سه ر وکی هه ریم، دواتر کۆنگره یه ک له هه ولیر له نیوان هه ریم لایه ن وه ریم و به غدا هیزه فه ره گه زه کان به ری وه چو روژی (2007/10/10) بو بریاران له سه ر هه یکل و ئاینده ی پشمه رگه، دوو باره به ئیمزای هه ردو و وه زیری پشمه رگه نو سه روا یکی نه بی ت و تایبه ت ئاراسته ی سه ر وکی هه ریم کرا وه ته وه له سه ر ده رنه چامه کانی ئه و کۆبوونه وه یه و ناوه روکی گفتو گو کانی هه ردو و لا.

له نو سه روا که دا چه ند خالیکیان خسته وه ته رو بو ئه وه ی سه ر وکایه تی هه ریم و به غدا لی کۆلینه وه ی له سه ر بکن، به و پیه ش پیمان باشیوه ژمهاری فیعیلی پشمه رگه بکړت (110 هه زار و 50 هه زار) یه ده گ و (20 هه زار) بو خانه نشین و پشمه رگه ش هه مو جو ره چه کیکی هه بی ت، هه ره ها ئه وه شیان ئاشکرا کړوه و، که وه دی به غدا سه ربو ون له سه ر ئه وه ی نابی ت

پاسه وانی هه ریم ئه و هه مو جو ره چه که ی هه بی ت وه ک هه ر هیزی دیکه ی عیراق ته نیا هیزی ئه منی ناوخوی بی ت، هه روها هیزه کانی فه ره گه ن له به غدا چه ختیان له وه کړوه ته وه، که به ر له واده ی (2007/12/29) ئه نجومه نی بالای هه ماهه نگی هاو به شی کور دستان هه یه وه هه مو هیزه کان هه ماهه نگی بخریته ژیر ده سه لاتی ئه و لیژنه یه وه. دوو باره چه ند پش نیازیکی دیکه یان دا وه ته سه ر وکی هه ریم و دا وایان کړوه و به زووترین کات کۆبوونه وه یه کی بالا له سه ر وکایه تی هه ریم ئه نجام بدریت بو بریاران له سه ر ئه و خالانه ی له به غدا نا کۆکی له سه ر بو وه هه روها کۆبوونه وه یه کی ده سه لاتی بالای سیاسی بدریت بو یه کخستن و چۆنی تی گواسته وه ی پشمه رگه بو پاسه وانی هه ریم، په له بکړت له دامه زاندنی ئه و ئه نجومه نه بالای به هه ماهه نگی له نیوان هیزه کانی پشمه رگه و ناوخو ئاسایش و ئه رکی هه ماهه نگی بی ت له گه ل نا وه ندی هه ماهه نگی و عه مه لیا تی هاو به شی عیراق.

بالا کړده وه ی ئه م به لگانه له کاتی که دا یه تانیستا پشمه رگه به ده وه تی ما وه ته وه فه رمانده ی و فه له ک یه کنه خرا ون و تانیستا وه زاره تی کی یه کگرتوی فیعیلی پشمه رگه نییه و تانیستا هه یکه له که ی یه کنه خرا وه ته وه ئه رکی پشمه رگه نه گۆرا وه بو پاسه وانی هه ریم و بوجه میزانییه ی نه چو وه ته سه ر به غدا، سه ره رای ده یان کۆبوونه وه ی پیکه یانی لیژنه ی هاو به شو لیژنه ی بالا.

له تیف فاتح فره ج

دوو مانگ

به سه ر ته منه نی

په رله ماندا

تیده په ری ت،

ده شیت

هه ندیک بلین

جاری زو وه،

به لام ده کرا

په رله مان له م

دوو مانگه دا

له زو ر شتی

بیچا یه ته وه

له و سێ چوار دانیشه تی رابردو ودا گه یشتنه ئه و باوهره ی که ئه م په رله مانه ش هیشتا له باوکسالاری حیزب رزگاری نه بو وه زیاتر له باره گای حیزبی ده چیت تا په رله مان. هه له بت ئیمه ده زانی کاندیده کان کاندیدی حیزب، به لام دواتر ده نه نوینه ری جه ماو ده هه رله به ره وه ش له نیو په رله ماندا ئه وان نوینه ری گشتن نه ک به شیک، که چی زو ر کات ئه وان گشت ده که نه قوربانی به ش، هه مان ئه و کاره ی له ده وه حیزبی کور دی ده ی کات و به رده وام گشتی کړوه ته قوربانی به ش، ره خه گرتی ئیمه له حیزب له رابردو ودا له سه ر ئه مه بو وه، که س نه بو ته با حیزب نه بی ت، به لام گو ترا وه نا کړیت ئامانج بی ت، ئه وه ی هه یه له کور دستان دا ئامانج، نه ک هو یه ک له هو یه کانی گه یشتن به ئامانج، هه ر له و په رله مانه دا له م چه ند دانیشه تا که ئیمه هیوا خوازی ئه و بووین رو ون و ره وانتر بن له جاران که چی بریاری به نه بی ت به ری وه چو نی به شیک له دانیشه تکان درا که ئه مه ته نانه ت له یه مه ن و لا ته هه ره دا که و ته و کانی دنیا شدا وا نییه، من بو خۆم بی نیومه نوینه ری ناوچه کان له و لا ته هه ره دا که و ته و کان چو ن نوینه رایه تی ده که ن و چو ن قسه ده کړیت، به بریاری من شار دنه وه ی به شیک له دانیشه تکانی په رله مان ته شار دنه وه ی گری به سه ته نه و ته کان له خه لک خرا پتره، ده بوایه سه ر وکی په رله مان له پیناوی رو ون و ره وانی زیاترا ته نانه ت په ییری و ناوخوی په رله مانیشی بختا یه ته به نه شته ری چا کسه یی وه هه ر له و په رله مانه دا له م سێ چوار دانیشه تا ره خساندن دی وخی به دوژمن سه رب کړدی ئه وانی دیکه یه که ته نانه ت ئه مه له په رله مانیشی تورکیاشدا تورکه کان ئاوا سه ربی نوینه رانی ده ته پهی پینا که ن، ده شیت له مه دا هه له له هه ردو و لا هه بی ت، به لام ئه دی ئه رکی سه ر وک و جیگرو سه ربی په رله مان چییه، ئه گه ر ئه مه درێژ ده کیشیت جیگرو سه ربی په رله مان له په رله مانیشی ده خات و دیسانه وه سیاسه تی گشت کړدنه قوربانی به شی رهنگه دا ته وه، دوو مانگ به سه ر ته منه نی په رله ماندا تیده په ری ت، ده شیت هه ندیک بلین جاری زو وه، به لام ده کرا په رله مان له م دوو مانگه دا له زو ر شتی بیچا یه ته وه که یه که مینیان هه لوه شان دنه وه ی «کار که نار بو نی په رله مان تاره یه» که له هه مو دنیا دا شتی وا نییه، سه ره مزاریه کی گه وریه، مرؤف به چوار سال مووچه یه کی زو ری کار که ناری وه ربگری ت و خوشی به نوینه ری خه لک بزانی ت، خه لکیک ته نانه ت له سه ر بیرو یاری جیاواز نانی برایت، خه لکیک که زو ر کاره که ی له کاری په رله مان تاره ی پیرو زتره، به لام لاینکه م (20-25) سالی ده ویت تا کار که نار بکړیت، بو نمونه مامو ستا یه ک، یا کارگوزار یا خود فه رمانه برکی خوا ری خا وه وه. په رله مان کۆمپانی نییه بو ئه وه ی ده وله مند به ره مه مینی ت، هه ر ئه مه ش وایکړوه و زو ر که سه هه لپه ی په رله مان تاره ی بکن، په رله مان نوینه رایه تیکړدنه، زو ر عه یبه په رله مان تاره ی کورد نه زانی ت، با په رله مان جو رنه ت بکات و مووچه ی خانه نشینی هه مو په رله مان تاره کانی پیشو هه لوه شینی ته وه، له راستیدا ده مه ویت شتیکیش بیر په رله مانه که ی خۆمان بکه مه وه، به شیک له سه ر ده یان له ئه نجومه نی نوینه رانی عیراق زو ر زیاتر (50%) مووچه یان ده خه نه خزمه تی خه لکه وه و نایکه نه منه تیش بو یه نکایه با ئه وه ند ه ئه وه مان پنی نه فروشن که (5%) و (10%) مووچه یان ده ده که سوکاری شه هیدو ها ولاتیان. هه ر عه یبیشه په رله مان تار باس له وه بکات که مووچه ی هه یه و خوی پیه وادا له دا جار دا حقه ئه وه ی سیاسیه چینی ته وه سه ر کاری خوی و ئه وه ی دکتوره ئه وه ی مامو ستا یه هه ر که س کاری خوی هه یه ئیدی ئه م وه ته نیات فروشته چییه. من له بری په رله مان تاره خه مخو رو وتو وریاکان بم جا کور دستان بی بان گوران ئیسلامی بن بان عه لمانی یه که ده ق له و په رله مانه دا نایم که زیاتر مرؤفی ته مه ل به ره مه دینیت.

دیاری کړدی ئه رکی ئه و هیزه به روونی ئه و ژمهاریه ی پیو بیسته خانه نشین بکړن، زنجیره ی سه ر وکایه تی ئه و هیزه له سه ره وه بو خا وه وه په یوه ندی له گه ل حکومه تی فیدرالی. له به شیک دیکه دا به ناوی (تیبینییه کی زو ر گرتگ) ئاماز دیان به وه کړوه، که سه ر وکی وه دی هیزه کانی فه ره گه زو ئه نمانی وه ده که و نوینه رانی سه فاره تی به ریتانیا و ئه مریکا که به شاداری کۆبوونه وه کانیان کړوه و ته نکیدیان کړوه ته وه له وه دی ده سه لات له کور دستان ته سلیم ی هیج پار تی ت نا کړت، به لگو ته سلیم به ده سه لاتی مه ده نی حکومه تی یه کگرتو و ده کړیت و نابی ت هیزی پشمه رگه ی هیج پار تی ت بمینیت و به ر له واده ی (2007/12/29)

فوتو: ئه رشیف

نۆپوز سیونبون، لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازی هه لده وه شینیته وه

نوینترانی عیراقیش ئه و چوار حیزبه به یک لیست بهشداری له ههلبژاردن بکن، له بهرامبر ئه وه دا په ککرتوی ئیسلامی ئه وه ی ره ککرتووته وه، که له ههلبژاردنی ئه نجومهتی نوینترانی عیراقدا ئه و مەرجه قبول بکات و (په ککرتوو، کومه ل) پینان باشه له وه هلبژاردندا به تنیا به شداری بکن بۆ ئه وه ی هه ر حیزبه و قه باره ی راسته قینه ی خۆی بزانیته.

له لایه ن خۆشیه وه په ککرتوی ئیسلامی برۆای وایه که ئه وه ی له سه ری ریکه وتوو ئه وه یه، له ههلبژاردنی په رله مانی کوردستاندا په ک لیستی هاوبه شیان هه بیته، نه که له هه مو ههلبژاردنه کان لیستی هاوبه ش دروستبکهن.

ئهمه ش میکانیزی خۆمانمان هه به و ناتوانین له ئیستادا قسه ی له سه ر بکهن.

زهمه تکیشان و سۆشیا لیست مەرجه بۆ ئیسلامیه کان داده نین

به پینی ئه و زانیاریانه ی که ده ست رۆژنامه که وتون، له بهرامبر په ک هه لوئیس ت مانه وه ی ئه و دوو حیزبه (سۆسیالیست و زهمه تکیشان) له گه ل کومه ل و په ککرتوو له په رله مانی کوردستان داوی ئه وه یان کردوه، که ده بی له ههلبژاردنی ئه نجومه تی

لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازی پیکه هینیت، به پینی ئه و زانیاریانه ی که ده ست رۆژنامه که وتون، ئه و حیزبه بریاری ئه وه ی داوه به شداری له کابینه ی شه شه می حکومه تی هه ریم بکات، ئه م بریاره له بهرامبر جیبه جیکردنی داواکاریه که یه له پارته دیموکراتی کوردستان، که ده ستگیرکراوانی کومه لی ئیسلامی له زیندانه کان پارته ئازاد بکات، پارته ی لای خۆیه وه لیستی (۳۲) که سی ئامده کردوه و بریاری داوه له بهرامبر به شداری کردنی کومه لی ئیسلامی ئه و (۳۲) که سه ئازاد بکات، که به شیکیان ئه ندای کومه لی ئیسلامی و هه ندیکیشیان به هۆی نزیکه له کومه ل یا ئیسلامی تومه تی تریان بۆ دروستکراوه.

ده سیاح به رزنجه، ئه ندای په رله مانی کوردستان له سه ر لیستی کومه لی ئیسلامی، له باره ی به شداری حیزبه که ی له کابینه ی شه شه می حکومه تی هه ریم ئه وه ی بۆ رۆژنامه خسته روو که ئه وان تانیستا بریاری کۆتاییان نه داوه.

له باره ی جیا بونه وه ی حیزبه کان نیو لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازی له نیو هۆلی په رله مان ده سیاح به رزنجه وتی: «تانیستا بریار وایه که وه ک په ک لیست بمیننه وه جیا نه بیننه وه».

له باره ی ئه و بریاری، که هه ر په ک له حیزبه ی زهمه تکیشان و سۆشیا لیست داویانه بۆ به شداری له حکومه ت و مانه وه ی لیسته که به په ککرتوی ناوبراو وتی: بۆ

هه لیه وشینه وه. به پینی زانیاریه کان رۆژنامه، په ککرتوی ئیسلامی خۆی په کلاهی کردوه ته وه، که به شداری له حکومه ت ناکات، بریار وایه له هه هفته یه دا سه رکرده ی هه ر چوار حیزبه که کۆبینه وه په یاننامه په ک ده برکریته و داوین هه لوئیس خۆیان رابگه یه نن و چاره نووسی لیسته که دیاری بکن.

کومه ل له بهرامبر ئازاد کردنی ده ستگیرکراوه کان، به شداری له حکومه ت ده کات

به پینی ئه و زانیاریانه ی، که له سه رچاوه یه کی تاییه ته وه ده ست رۆژنامه که وتوه پارته ی یه کیتی به هۆی بوونی لیستی گۆران له نیو هۆلی په رله مان و بریاردانی ئه و لیسته بۆ ئه وه ی، که وه ک ئۆپوزسیون بمیننه وه نه ک به شداری بکات له حکومه ت هه مو هه لوئیک ده دن بۆ ئه وه ی هیزه کان دیکه به شداری له حکومه ت بکن بۆ ئه وه ی ژماره ی ده نگه ئۆپوزسیونه کان له نیو هۆلی په رله مان که مکه نه وه، کومه لی ئیسلامی په کیکه له وه حیزبه یه که له گه ل زهمه تکیشان و سۆشیا لیست و په ککرتوو

ئیبراهیم عه لی

ده نگان بۆ راسپاردنی به ره م سالح بۆ پیکهینانی کابینه ی شه شه می حکومه تی هه ریم له هۆلی په رله مانی کوردستان، درز ده خاته نیو لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازی و چاودیرانی سیاسی جیاوازی ده نگان بۆ پیکهینانی کابینه ی شه شه می حکومه تی هه ریم به سه رتهای هه لوئه شانده وه ی ئه و لیسته له قه له م ده دن.

نۆپوز سیونبون، لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازی هه لده وه شینیته وه

سه ره کترین هیزی نیو لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازی، که په ککرتوی ئیسلامیه بریاری ئه وه ی داوه وه ک هیزیکه ئۆپوزسیون مامه له بکات و به شداری له کابینه ی شه شه می حکومه تی هه ریم کوردستان نه کات، ئه م بریاره ی په ککرتوی ئیسلامی جیاوازی بۆ چوونی له نیو هیزه کان ئه و لیسته هیناوته ئاراوه و پیده چیت سی حیزبه که ی دیکه به شداری له حکومه ت بکن و هه مان ریکه ی په ککرتوو نه گرنه به ر له په رله مانی کوردستاندا، ئه مه ش وا ده کات لیستی خزمه تگوزاری و چاکسازی

تا به هاری داها توو، گفتو گوکانی نیوان هه ریم و به غدا ده ستپینا که نه وه

به لکو مه ترسی سه ر کورد له م پارچه به دا به غدا یه، چونکه حکومه تکی ده ستووری نییه، «له مه شدا کورد خۆی که مه ترخه م بووه بهرامبر دروستکردنی ئه و حکومه ته».

ئه ندایمی په رله مانی کوردستان پیناویه؛ هۆکاری داخستنی دانوستانه کان ده گه رپته وه بۆ ئه وه ی که له میانه ی گۆرانی کابینه ی حکومه تی عیراقدا پیده چیت ئه و ئه نجامه ی له ئیستادا به ده ست نیت دووباره گفتو گوی له سه ر بکریته وه.

عومه ر نوره دین، ئه ندای په رله مانی کوردستان، به رۆژنامه ی راگه یاند: له عیراق مه سه له ی ههلبژاردن و گۆرانی کابینه ی حکومه ت له پینشه، بویه به برۆای من ئه گه ر له ئیستادا دانوستانی بکریته واده ی ئه وه نییه، که گفتو گوکان به ئه نجامی کۆتایی بگهن، هاوکات پیده چیت ئه و لایه نه سیاسیانه ی که له کابینه ی داها توو ده سه لات ده گرنه ده ست به ئه نجامی دانوستانه کان وه پا بند ده ین له وانه شه دووباره داوی گفتو گو بکهنه وه، بویه به برۆای من هه لگرتی پرسه سیاسی هه لپه سیزدراوه کان بۆ داوی ههلبژاردن مه سه له یه که له گه ل زیره وه ی سیاسی عیراقدا ده گنجیت.

وته ی ئه ندایه که ی په رله مانی کوردستان له کاتیکدا یه، که کیشه کان نیوان هه ریم و به غدا به دریزی پینج سالی رابردو و به رده وام بووه چه ندینجار دانیشتی فه رمیی له باره یانه وه کراوه لیژنه یان بۆ پیکهینراوه دیارترینیشیان ئه وه بوو، که له مانگی تشرینی دووه می سالی رابردو پینج لیژنه ی بالا پیکهات، به تایبه ت بۆ چاره سه ری کیشه کانیه نه وت و گاز و ناوچه دا براوه کان و پینشه رگه و سیستمی به رگری و ده سه لات و په یوه ندیه کانیه دهره وه ئابووری، که ده بوو ئه و لیژنه له ماوه ی په ک مانگا راپورتی خۆیان پینشه ش به سه رانی ریکه وتننامه ی چاروقلی و سه رکرایه تی سیاسی حکومه تی هه ریم و به غدا بکن، به لام داوی تپه ربوونی نزیکه ی (۱۰) مانگ به سه ریدا تانیستا هه یچ نه نجامیکان نه داوه به ده سه ته وه.

هاوکات له سه رده انه که ی سه رتهای مانگی ئابی ئه مسالی نوری مالیکیدا بۆ هه ریمی کوردستان لیژنه یه کی دیکه ی هاوبه ش به مه سه تتی چاره سه رکردنی کیشه کان نیوان هه ریم و به غدا پیکهینرا، به لام به پینی لیژنه ی پینشتی عه بدوللا سالح تانیستا ئه و لیژنه یه کاریکی ئه وتویان نه کردوه و پیناچیت پیکهینانی لیژنه کاریکی زور جیدی بێت بۆ چاره سه رکردنی کیشه کان.

ناوه ندی تانیستا چاوه ری سه رده انه که ی شاندی حکومه تی هه ریمه، که تانیستا ئه نجام نه دراوه.

مه مه د قه رده اغی، سه کرتیری یاسای ئه نجومه تی وه زیرانی حکومه تی هه ریم، هۆکاری داخستنی سه رده انه که ی گه راندوه بۆ سه رقالی حکومه تی هه ریم به پیکهینانی کابینه ی شه شه می حکومه ت.

به لام به برۆای ئه ندایه که ی ئه نجومه تی نوینترانی عیراق، کورد به گشتی «که مه ترخه می گه وره» ی نوانده وه له چاره سه رکردنی کیشه کانیدا له گه ل حکومه تی ناوه نه، هه ره وک وتی: «کورد خۆی به شدار بووه له دروستکردنی ئه و هه له یه دا که به سه ری ها تووه، چونکه ده وایه کورد هه ولی جدی بده ی بۆ دامه زراندنی ده له تی دامه زراوه یی ده ستووری له عیراقدا، ئه و کاته ئه و شتانه ی که ئیستا پینانده و تریت کیشه کان نیوان هه ریم و ناوه ند هه ر له به رته دا دروست نه ده بوون، عه بدوللا سالح برۆای وایه مه ترسی سه ر کوردی عیراق نه تورکیابه، نه ئیران نه سوریا،

سه رۆکایه تی هه ریمیش ئه وه هۆکاریکه بۆ داخستنی دانوستانه کان نیوان هه ریم و به غدا، هاوکات حکومه تی هه ریمی کوردستان له ئیستادا ته نیا حکومه تی به ریکردنی کاره کانه به هۆی ئه وه ی، که سه رۆک وه زیری نوئ له لایه ن په رله مانه وه راسپیزدراوه بۆ پیکهینانی کابینه ی شه شه می حکومه تی هه ریم، ئه مه ش وایکردوه، که هه ردوو حکومه تی ناوه ندو هه ریم دانوستانه کان دوورخه نه وه بۆ داوی پیکهینانی کابینه ی نوئی حکومه تی عیراق.

سه رتهای مانگی ئابی ئه مسال نوری مالیکی، سه رۆک وه زیرانی عیراق، ها ته کوردستان و له کۆبوونه وه یه کی سی قۆلی نیوان (سه رۆک کۆماری عیراق، سه رۆکی هه ریمی کوردستان، سه رۆک وه زیرانی عیراق) که له دوکان به رپوه چوو بریار درا شانیدی حکومه تی هه ریمی کوردستان به سه رۆکایه تی نیچیرقان بارزانی، سه رۆکی حکومه تی هه ریم، سه ردانیه به غدا بکات و کیشه هه لپه سیزدراوه کان نیوان هه ریم و به غدا په کلا ییکریته وه، به لام حکومه تی

مانگی ئازاری هه مان سال دریژه بکیشیت، به وه یه شه وه دانوستانه کان نیوان هه ریم و به غدا ده گه و نه به هاری داها توو.

عه بدوللا سالح، ئه ندای ئه نجومه تی نوینترانی عیراق له سه ر لیستی هاوپه یمانی کوردستان، پیناویه؛ «داخستنی دانوستانه کان بۆ داوی ههلبژاردنی په رله مانی عیراق زانی بۆ کورد تیدایه»، هه ره وک وتی: ئه وه ی له م چه ند مانگه ی داها توو دا به کورد ده کریته ئه وه ی له رابردو ودا پیکراوه، «هه رگیز داوی ههلبژاردن پینی ناکریته»، ته نانه ت هه رکه سی ک حوکم بکات ئه گه ر زور له کوردیشه وه نزیک بیت، چونکه پرۆسه ی ته وافوقی رۆژ به رۆژ له ئاستی کورددا لاواز ده بیت، ئه مه جگه له وه ی داوی ههلبژاردن فیلمی دیموکراتی و فیلمی زۆرینه و کمینه و چه ندین فیلمی دیکه دینه پینشه وه.

له ئیستادا لایه نه سیاسییه کان عیراق سه رگه رمی خۆ ئاماده کردنو هاوپه یمانیه تین بۆ ههلبژاردنی په رله مانی عیراق و به وته ی سه رۆکی دیوانی

شارا عه بدولپه حمان

داوی نزیکه ی پینج سال له کیشه و گرفت له نیوان هه لوئیه به غدا له سه ر چه ند مه سه له یه کی دیاریکراو، چاره سه رکردنی کیشه کان دا خرایه وه بۆ به هاری داها توو تا ئه و کاته دانوستانه کان نیوان ئه و دوو حکومه ته ده ستپیناکاته وه، ئه ندایمی ئه نجومه تی نوینترانی عیراقیش پیناویه ئه وه ی له م چه ند مانگه ی داها توو دا بۆ کورد ده کریته هه رگیز له داوی پیکهینانی کابینه ی نوئی حکومه تی عیراقدا بۆی ناکریته. ده فوئاد حسین، سه رۆکی دیوانی سه رۆکایه تی هه ریمی کوردستان، له لیژنه یه کی فه رمیدا رایگه یاند: «له وانه یه دانوستانه کان نیوان هه ریم و حکومه تی ناوه ند بۆ داوی ههلبژاردنه کان داوایه تی». بریاره له (۱۶) ی کانونی دووه می سالی داها توو دا ههلبژاردنی په رله مانی عیراق به رپوه چیت، به و هۆیه شه وه پیکهینانی کابینه ی نوئی حکومه تی عیراق ره نگه بۆ

بارزانی، تاله بان و مالیکی، تاکه ی کۆبوونه وه ی بۆ چاره سه ر ده کهن؟

نهوشیروان مستهفا:

لایه‌نگری حوکمی لامهرکه‌زی

سازدانی: نارام سعید

نهوشیروان مستهفا بروای وایه له لایهن خه‌لکی سلیمانیه‌وه گله‌بیان لیده‌کن که ماوه‌یه‌کی زور زیاتر له (۱۰) سال حوکمرانی ئیداره‌ی یه‌کیتی ههمووی له سلیمانی بووه به‌شیک له‌وانه‌ی که کار به‌دمست بوون دسه‌لاتداربوون له دامودزگا حوکمه‌تی و حیزبیه‌کاندا ئیستغلالی پله‌و پایه‌ی سیاسی خویانیان کردووه بو هه‌ندیک مه‌به‌ست.

ئه‌وه‌ش رهنده‌کاته‌وه که سلیمانچیتی کردبیت و ده‌لێت: نه‌گهر له هه‌ولیریش بوومایه له‌وانه‌بوو ههر به‌و ته‌ریقه‌یه یه‌پیم بلین که هه‌ولیرچییه‌تی ده‌کات و له ده‌وکیش بوومایه یه‌پیم بلین ده‌وکچییه‌تی ده‌کات.

له‌م چاوپیکه‌وتنه‌دا ته‌نیکد ده‌کاته‌وه که لایه‌نگری حوکمی لامهرکه‌زی به له کوردستان و ده‌لێت: باوهرم وایه ده‌بیت ههموو پارێزگایه‌کیش مافی بریاردانی چارهنووسی خوی هه‌بیت، به‌لام له کوردستاندا ئیمه لایه‌نگری ئه‌وه‌ین که ههریمی کوردستان هه‌بیت و یه‌ک یه‌که‌ی فیدرالی بیت.

* چ جوهر شیوازکی حوکمرانی له کوردستاندا به‌په‌سه‌ند ده‌زانن، واته شیوازی مه‌رکه‌زی یا لامهرکه‌زی؟

- پیموایه جاریکی دیکه‌ش ئه‌م مه‌سه‌له‌یه‌م باسکردووه له ئیداره‌دا دوو جوهره شیوه‌ی به‌ریوه‌بردن هه‌یه شیوه‌ی به‌ریوه‌بردنی ستوونی یا عمودی ئه‌وه‌ی دیکه‌ش پینده‌وترتیت شیوه‌ی به‌ریوه‌بردنی ئوقوی یاخورد ئاسویی له شیوه‌ی به‌ریوه‌بردنی عمودیدا، ئه‌وه‌ جوهره‌ی که له حوکمرانی مه‌رکه‌زی، له حوکمرانی مه‌رکه‌زیدا ههموو دسه‌لاته‌کان کو‌ده‌کرینه‌وه له مه‌رکه‌زدا، له‌ویوه ههموو لا‌کان به‌ریوه‌ده‌برین و ئه‌وانی دیکه ههموو تابعی ئه‌ون، له به‌ریوه‌بردنی ئاسویی دا دسه‌لاته‌کان دابه‌شده‌کرین له به‌ینی ناوه‌ندو له به‌ینی شوینه‌کانی دیکه‌دا له به‌ینی جیگایه‌کو جیگایه‌کی دیکه‌دا، به‌لام من خوم له‌گه‌ل ئه‌وه‌م که لامهرکه‌زییه‌ت هه‌بیت، له‌گه‌ل ئه‌وه‌دام که دسه‌لاته‌کان به‌ ئاسویی دابه‌شکرین به‌سه‌ر جیگای جیاجیاو دسه‌لاتی جیاجیاو ناوه‌ندی جیاجیا، نه‌ک له ناوه‌ندیکه‌وه بینگومان ناوه‌ندیک هه‌مووی به‌ریوه‌ده‌بات و ئیداره‌ی هه‌مووی ده‌کات، به‌لام من لایه‌نگری حوکمی لامهرکه‌زیم له کوردستاندا.

* کاک نه‌وشیروان کورد له به‌غدا زورکات به‌رگری له فیدرالیته‌ت ده‌کات بو عیراق، که ئه‌ویش پیویستی به‌ شیوازکی حوکمرانی لامهرکه‌زی هه‌یه، به‌لام له کوردستان پیاده‌ی مه‌رکه‌زییه‌ت ده‌کات؟

- به‌لی، جا ئه‌وه ئیستاش کورد موته‌هه‌مه به‌وه که شتی که هه‌یه له ژبانی

ئه‌وه‌مه‌ی بینگومان له نه‌تیجه‌ی لیکۆلینه‌وی چه‌ندین ته‌جروبه‌ی میله‌تانی دنیا بووه، ئه‌مه به‌شیکه له وه‌سه‌فه‌ی سیاسییه له حوکمرانی ئیمه باوه‌رمان پینیه‌تی ئه‌مه‌ش ئه‌وه‌یه ئیمه له ههریمی کوردستاندا سئ دسه‌لاته‌مان هه‌یه، له‌پال ئه‌و سئ دسه‌لاته‌دا هیزی چه‌کداریشمان هه‌یه، مه‌سه‌له‌ن سئ دسه‌لاته‌که یه‌کیان دسه‌لاتی ته‌شریعییه، یه‌کیان دسه‌لاتی ته‌نفیزییه، یه‌کیان دسه‌لاتی قه‌زاییه، له ههریمی کوردستاندا کاتیک ئیمه باسی لامهرکه‌زییه ده‌که‌ین باسی ئه‌وه‌ ناکه‌ین له دسه‌لاتی قه‌زایی دا لامهرکه‌زییه هه‌بیت و هه‌ر محافه‌زه‌یه‌ک دادگا و مه‌حه‌که‌مه‌و سولته‌ی قه‌زایی خوی هه‌بیت، بینگومان نا، بو ههریمی کوردستان پیویسته یه‌ک دسه‌لاتی قه‌زایی هه‌بیت که له ههموو ههریمی کوردستاندا دسه‌لاتداربیت یه‌ک مه‌حه‌که‌مه‌ی ته‌میز هه‌بیت و یه‌ک مه‌جلیسی قه‌زا هه‌بیت و یه‌ک وه‌زاره‌تی عدل هه‌بیت، مه‌فروزه سولته‌ی قه‌زایی له ههریمی کوردستاندا یه‌ک سولته‌ بیت، وه‌ره سه‌ر سولته‌ی ته‌شریعی، له سولته‌ی ته‌شریعی‌دا پیویسته له ههریمی کوردستاندا یه‌ک ئه‌نجومه‌ن، یه‌ک په‌رله‌مان هه‌بیت بو ئه‌وه‌ی ته‌شریعات بو ههموو کوردستان ده‌ریکات، یه‌عنی ئه‌و ته‌شریعه‌ی ئه‌و قانونه‌ی له په‌رله‌مانی کوردستاندا ده‌رده‌جیت له سه‌رتاسه‌ری کوردستاندا جیه‌جی بکرتیت و ناییت هیچ محافه‌زه‌یه‌ک خوی به‌ ته‌نیا دسه‌لاتی ئه‌وه‌ی هه‌بیت که ته‌شریعاتی جیاواز ده‌ریکات جیاواز بیت له‌و ته‌شریعاته ههریم به‌لکو ته‌نیا دسه‌لات له ههریمی کوردستان ده‌بیت قانون ده‌ریکات و قانونه‌که‌ی جیه‌جی بکرتیت له سه‌رتاسه‌ری کوردستان سولته‌ی ته‌شریعییه که په‌رله‌مانی کوردستانه.

دینیه سه‌ر سولته‌ی ته‌نفیزی، سولته‌ی ته‌نفیزی که خوی له کومه‌لیک دام و ده‌زگا ده‌نوئیت له‌وانه ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران، سه‌روکایه‌تی ههریم، سه‌روکایه‌تی ههریمیش بینگومان ده‌بیت بو ههمووی ههریمی کوردستان بیت، به‌لام که باسی سولته‌ی ته‌نفیزی ده‌کریت سولته‌ی ته‌نفیزی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانه، ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران مه‌فروزه ئه‌و ده‌زگایه بیت که په‌یوه‌ندی له به‌ینی ههریمی کوردستان و له به‌ینی عیراق و شوینه‌کانی دیکه‌دا ریکده‌خات و ئه‌و جیه‌ته‌ بیت که ته‌ختی له‌سه‌ر ئاستی ههریمی کوردستان پلان دا‌ه‌نیت بو رینگاویان بو کاره‌با بو ئاوی خوارنده‌وه بو کشتوکال بو ئابوری بو کاروبار بو زانکۆکان، نه‌خشه یاخود پلانی ههریم له‌لایه‌ن ئه‌وه‌وه دادنه‌رتیت و جیه‌جی‌کرده‌که ده‌سپیزیت به‌ ئه‌نجومه‌نی محافه‌زه‌کان یه‌عنی له‌مه‌ جوهری که له دابه‌شکردنی دسه‌لات دپته‌ پینشه‌وه دابه‌شکردنی دسه‌لات له‌نیوان

ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران و له‌نیوان ئه‌نجومه‌نی پارێزگاگان، ئه‌وه‌ی که ئیمه داوا‌ی ده‌که‌ین ئه‌وه‌یه که له ههریمی کوردستاندا جوهری که له لامهرکه‌زییه‌ت له مه‌سه‌له‌ی جیه‌جی‌کردنی کارگیریدا له مه‌سه‌له‌ی جیه‌جی‌کردنی ئابوری‌دا له مه‌سه‌له‌ی جیه‌جی‌کردنی ئاوه‌انکرده‌وه‌دا له‌وانه جوهری که له دابه‌شکردنی دسه‌لات له به‌ینی ههریمی کوردستان و له هه‌ولیر و سلیمانیدا هه‌بیت ئه‌وه‌یه که ئیمه باسی ده‌که‌ین، بینگومان هیزی چه‌کدار به‌ ده‌ره‌جیه‌ی ئه‌ساسی پینشه‌مرکه‌یه‌و ئه‌ویش که ده‌بیت دیسان ناوه‌ندی بیت و سه‌ر به‌ ههریم نه‌بیت، له‌به‌رئه‌وه ئیمه که باسی لامهرکه‌زییه‌ت ده‌که‌ین باسی ئه‌و لامهرکه‌زییه‌ت ده‌که‌ین له‌بوری به‌ریوه‌بردنی کارگیری و ئاوه‌دانی، نه‌ک له‌بوری سولته‌ی ته‌شریعی و سولته‌ی قه‌زایی.

* هه‌ندیک ئیوه به‌ سلیمانچی تا‌وانبارده‌کن؟

- به‌لی، زور پرسپاریکی به‌جیه‌یه من له چی‌دا سلیمانچیتیم کردووه پیم بلین تا‌وه‌کو پیتان بلیم سلیمانچیتیم کردووه یان نه‌م‌کردووه.

* مه‌سه‌له‌ن بو نموونه ده‌لێن نه‌گهر دسه‌لاتتان هه‌بیت فه‌زلی سلیمانی دده‌ن به‌سه‌ر شاره‌کانی دیکه‌دا؟

- زورجار دسه‌لاتیشم بووه له‌چی‌دا فه‌زلم پیداون؟ ده‌توانن هه‌ر هیچ نه‌بیت ئه‌و فه‌تریه بو نموونه پینشه‌وه که ههموو داموده‌زگا‌کانی یه‌کیتی و ههموو داموده‌زگا‌کانی ئیداری مه‌نتیقه‌ی سلیمانی که سه‌ر به‌ یه‌کیتی بوون له ناوچه‌ی سلیمانی و له شاری سلیمانی بوون ئه‌توانن بچن پرسپار بکه‌ن بزائن مه‌سئولی چه‌ند مه‌کته‌بی یه‌کیتی خه‌لکی شاری سلیمانی بوون مه‌سئولی چه‌ند مه‌کته‌بی یه‌کیتی خه‌لکی تر بوون له‌ناو وه‌زیره‌کاندا به‌ ژماره وه‌ریگرن (۲۰) وه‌زیر بوونیت (۱۵) وه‌زیر بوونیت (۳۰) وه‌زیر بوونیت چه‌ندانه‌ی خه‌لکی سلیمانی بوون و چه‌ندیان خه‌لکی شاره‌کانی دیکه بوون به‌عه‌سه‌وه ئیمه له‌لایه‌ن خه‌لکی سلیمانیه‌وه گله‌بیان لیده‌کن که ماوه‌یه‌کی زور زیاتر له (۱۰) سال حوکمرانی ئیداره‌ی یه‌کیتی ههمووی له سلیمانی بووه به‌شیک له‌وانه‌ی که کار به‌ده‌ست بوون دسه‌لاتداربوون له دامودزگا حوکمه‌تی و حیزبیه‌کاندا ئیستغلالی پله‌و پایه‌ی سیاسی خویانیان کردووه بو هه‌ندیک مه‌به‌ست کریکاریکی ئاسایی، ده‌یانه‌ویت له ده‌ستی خویاندا بیت، یان جیه‌جی‌کردنی پرۆژه‌یه‌کی بچوک له دو‌اکه‌وتوترتین یان دو‌ورترتین دیهات ده‌بیت به‌ده‌ست خویانه‌وه بیت، ده‌یانه‌ویت له‌و ریگه‌یه‌وه خویان به‌سه‌ر خه‌لکا‌دا به‌پینن.

* ئه‌مه تاجه‌ند ده‌توانین بلین یه‌ک ئیداره‌یه‌یه له کوردستان، یان دابه‌شکردنی ئیداره‌یه له کوردستان؟

ئیمه له‌لایه‌ن خه‌لکی سلیمانیه‌وه گله‌بیان لیده‌کن که ماوه‌یه‌کی زور زیاتر له (۱۰) سال حوکمرانی ئیداره‌ی یه‌کیتی ههمووی له سلیمانی بووه به‌شیک له‌وانه‌ی که کار به‌ده‌ست بوون، دسه‌لاتداربوون له دامودزگا حوکمه‌تی و حیزبیه‌کاندا ئیستغلالی پله‌و پایه‌ی سیاسی خویانیان کردووه بو هه‌ندیک مه‌به‌ست بو ده‌وله‌مه‌ندبوون بو داگیرکردنی ئه‌رز بو

مقاوه‌لات بو فلان و بو فیسارو بو شتی وا

روژنامه نووسیکی هاوسه فەری جوئی بایدن بو کوردستان: هه‌له‌یه نه‌گەر هاوکاری

نه‌هریکا والیکبدر یتەوه که کورد ده‌توانیت هه‌موو شتی بکات

سازدانی: نامۆ عەبدوللا

جهيمس ترؤب يەكێك بوو له‌و سێ روژنامه‌نووسە، كه‌ جوئی بایدن له‌ دوایین سەردانییدا بۆ عێراق و هەریمی کوردستان وەكو هاوسەفەری خوئی هەلبێژاردبوو.

ترؤب له‌ سالێ (۱۹۹۸) هه‌و په‌كێكه‌ له‌ نووسه‌ره‌ دیاره‌كانی روژنامه‌ی نیویۆرك تایمزو نووسه‌ری چه‌ندین كتیبه‌ خویندنه‌وه‌ی كتیبه‌.

ترؤب نووسه‌ری پرۆفایلی باراك ئوباما و ئالگۆر و جۆن مه‌كینه‌و هه‌روه‌ها په‌رتوکیکیشی له‌سه‌ر کۆفی ئەنان و نه‌ته‌وه‌یه‌گه‌ر تووه‌كان نووسیه‌ له‌ دیداریکی تایبه‌تی روژنامه‌دا ئەم روژنامه‌نووسه‌ دیاری نیویۆرك تایمز كه‌ له‌ کۆشکی سپیدا کارده‌کات و زۆرجار هاوشانیدی سه‌فه‌ره‌کانی سه‌رۆکو جیگری سه‌رۆکی ئەمەریکایه‌، سه‌رنجه‌کانی خوئی له‌سه‌ر گۆرانکارییه‌کانی کوردستان و عێراق و سه‌ردانه‌که‌ی بایدن ده‌خاته‌ روو.

روژنامه: چه‌ندین به‌رپرسی بالای ئەمەریکا سه‌ردانی هه‌ریمی کوردستانیان کردوو. پێتوایه‌ هۆکاره‌کانی پشت ئەم سه‌ردانانه‌ چین؟

– ئەمەریکا هه‌سته‌هات لیکچوونیکێ قوول له‌ نیوان ئەمەریکا و کوردستاندا هه‌یه‌، نه‌ک له‌به‌ر ئەو ئازارو قوربانیه‌ی که‌ کورده‌كان چه‌شتوویانه‌، به‌لکو له‌به‌ر ئەو دیموکراسیه‌ته‌ی بنیاتان ناوه‌.

له‌م رووه‌وه‌، کوردستان هاوشیوه‌ی ولاتانی جۆرجیا و ئیسرائیل، که‌ خاوه‌نی دیموکراسین له‌ رووی هه‌بوونی بازاری ئازاده‌وه‌ له‌ ناوچه‌یه‌کدا، که‌ رێژه‌یه‌کی زۆر که‌م هه‌یه‌تی.

له‌ هه‌مانگادا، هه‌له‌یه‌ ئەگه‌ر بێتو ئەم سۆزو هاوکارییه‌ی ئەمەریکا و لیکبدریتەوه‌، که‌ کورد ده‌توانیت هه‌موو شتی بکات، به‌ هه‌مانشیوه‌ی ولاتان و هه‌ریمه‌کانی دیکه‌. گه‌وره‌ترین به‌رژه‌وه‌ندی ئەمەریکا له‌ عێراقیکی سه‌قامگیري ئارامدایه‌.

روژنامه: له‌ هه‌لبێژاردنه‌کانی (۲۵) ی

تەمموزی کوردستاندا، لیستیکی نوئی به‌ناوی گۆران له‌ زۆریک ناوچه‌ وەكو سلیمانی سه‌ره‌گوتنیکێ گه‌وره‌ی به‌ده‌سته‌ینا. پێتوایه‌ بۆچوونی ئەمەریکا له‌باره‌ی ئەم بزوتنه‌وه‌یه‌وه‌ چه‌یه‌؟

– من ناتوانم وەكو ئەمەریکا یان ئیداره‌ی ئوباما، وه‌لامی ئەم پرسیاره‌ بده‌مه‌وه‌. به‌ ساده‌یی وه‌لامه‌که‌ی نازانم.

ته‌نیا ده‌لیم؛ بۆ من، سه‌ره‌لدانی بزوتنه‌وه‌یه‌کی ریفۆرمخواز له‌ کوردستان وادهرده‌که‌ویت، که‌ هه‌م شتیکی باش و هه‌م چه‌تمی بێت.

له‌ ته‌واوی جیهاندا ده‌بینیت ئەو هه‌زانه‌ی که‌ گه‌لیک رزگار ده‌کن، جا چ له‌

سته‌مکاری ناوخوویی بێت یان ده‌سه‌لاتی دهره‌کی، سوود له‌ هه‌ستیکی قولی پالپشتی ده‌بینن بۆ ئەوه‌ی تا ئاستیکی دیاریکراو پارێزگاری به‌ ده‌سه‌لاتی سیاسیانه‌وه‌ بکه‌ن. قۆرغکردن و مۆنوپۆلکردنی ده‌سه‌لات هه‌میشه‌ دهره‌جانه‌کانی به‌ خراپه‌کاری ده‌که‌ویت‌وه‌، دواجا خه‌لکی ماندوو‌ده‌بن له‌ پارتە شۆرشگیره‌کان، جا چ له‌ مه‌کسیک بێت، یان هندستان یان باشووری ئەفریقا، که‌ ئیستا خه‌ریکه‌ رووده‌ات، لیڤه‌دا ریفۆرم پنیوسته‌ بۆ راستکردنه‌وه‌ی ده‌سه‌لات، گۆران وادهرده‌که‌ویت بزوتنه‌وه‌یه‌کی له‌م شیوه‌یه‌ بێت.

روژنامه: پێتوایه‌ هه‌یه‌ره‌کانی ئەمەریکا

کورده‌كان رهنه‌گه‌ له‌سه‌ر

هه‌ق بن له‌و مملانییه‌ی

له‌سه‌ر که‌رکوک

ده‌کریت، به‌لام به‌بێ به‌

قوربانیکردنی خاكو

نووتۆمی و سه‌رچاوه‌كان،

ناتوانیت چاره‌سه‌ریک

بدۆزیت‌وه‌، که‌ عه‌ره‌به‌کانی

عێراق قبوولی بکه‌ن

تا مانگی ئابی (۲۰۱۰) ده‌کشینه‌وه‌ وەكو ئوباما به‌ئینیداوه‌؟

– به‌ئێ، بایدن له‌گه‌ڵ هه‌موو ئەوانه‌دا که‌ قسه‌ی کرد پنیوتن، که‌ پابه‌نده‌ به‌ بنده‌کانی ریکه‌وتنامه‌ ئەمنیه‌که‌وه‌ (SOFA)، که‌ هه‌یه‌ سه‌ربازیه‌یه‌کان ده‌بێت تا مانگی ئابی (۲۰۱۰) بکشینه‌وه‌ و ته‌واوی هه‌زه‌کانیش تا کۆتایی سالی (۲۰۱۱) ده‌کشینه‌وه‌. دلنیام که‌ بایدن ده‌یه‌ویت بکشینه‌وه‌. زیاد له‌مه‌ش، له‌ ناو ئەمەریکا دا هه‌واتنیان پشتگیری له‌ درێژکردنه‌وه‌ی مانه‌وه‌ له‌ عێراق ناکه‌ن، ته‌نانه‌ت ئەگه‌ر بێتو ئوباما هه‌ست بکات کاریکی له‌مجۆره‌ به‌هادره‌، عێراقیه‌کان درژی ده‌وسته‌وه‌.

روژنامه: چی گرفتیک به‌ لای تۆوه‌ گرفتێ سه‌ره‌کی عێراقه‌، که‌ رهنه‌گه‌ گرفت بۆ کشانه‌وه‌ی سه‌ربازه‌کان دروست بکات؟

– گرفتێ سه‌ره‌کی چیتر قاعیده‌ نییه‌، هه‌رچه‌نده‌ ئەویش هه‌شتا گرفتیکێ که‌وره‌یه‌.

گرفتێ سه‌ره‌کی گرفتیکێ نیشتمانیه‌ی رازیکردنی هه‌موو لایه‌نه‌کان تا قبوولی سازشیکێ به‌ ئازار بکه‌ن له‌ پیناوی هه‌نانی ئاسایشیکو سه‌قامگیریه‌کی درێژخایه‌ن بۆ ولات. ئەم پرۆسه‌یه‌ پرۆسه‌یه‌کی خاوه‌ به‌ئازار ده‌بێت، بۆ نمونه‌ سه‌یری بۆسینیا بکه‌، به‌لام سونه‌وه‌ شیعو کورد ده‌بێت ریکه‌یه‌ک بدۆزنه‌وه‌ تا له‌گه‌ڵ په‌کتردا بژینو چاره‌سه‌ری گرفته‌کانی سنوورو سه‌رچاوه‌کان و په‌ککرتنه‌وه‌ی سوپاو مه‌سه‌له‌کانی دیکه‌ بکه‌ن.

روژنامه: گرفتێ ناوچه‌ جیناگۆکه‌کان، به‌ تایبه‌ت شاری نه‌وت به‌ره‌مه‌ینی که‌رکوک چۆن ده‌بینیت؟

– من زانیاری ته‌واوم لانییه‌ تا وه‌لامینکی وردی ئەم پرسیاره‌ بده‌مه‌وه‌.

ته‌نیا به‌شیوه‌یه‌کی گشتی وه‌لام ده‌ده‌مه‌وه‌، وەكو پێشتر قسه‌م له‌م باره‌یه‌وه‌ له‌گه‌لدا کردی، چونکه‌ تانیستا هه‌موو که‌سیک سووره‌ له‌سه‌ر «دادپه‌روه‌ری»، هه‌چ شتی بکه‌م شیوه‌یه‌ چاره‌سه‌ر ناکریت. مه‌سه‌له‌که‌ ئه‌وه‌ نییه‌، که‌ هه‌موو که‌سیک له‌م مه‌سه‌له‌یه‌دا له‌سه‌ر حه‌ق بێت، هه‌رچه‌نده‌ هه‌ندیجار له‌سه‌ر حه‌ق، بۆ ئەمه‌ رهنه‌گه‌ له‌ که‌سیی قودسا دروست بێت.

مه‌به‌سته‌که‌ لیڤه‌دا ئەوه‌یه‌ ئەگه‌ر تو بلییت، «هه‌رگیز ده‌ست هه‌لناگرم، چونکه‌ من له‌سه‌ر حه‌ق» ئەمه‌ واده‌کات سازشکردن وەكو ترسنۆکی و شکست سه‌یر بکریت، له‌جیاتێ ئەوه‌ی وەكو قوربانیدان بۆ چاکه‌ی گشتی لێ بڕوان.

کورده‌كان رهنه‌گه‌ له‌سه‌ر حه‌ق بن له‌و مملانییه‌ی له‌سه‌ر که‌رکوک ده‌کریت، به‌لام به‌بێ به‌ قوربانیکردنی خاكو نووتۆمی و سه‌رچاوه‌کان، ناتوانیت چاره‌سه‌ریک بدۆزیت‌وه‌، که‌ عه‌ره‌به‌کانی عێراق قبوولی بکه‌ن.

ته‌نیا دیموکراسی ده‌توانیت ک

پروفسۆری تورک، که‌ریم به‌لجی:

نارام شیخ وسانى

سنه‌وره‌كان ده‌ستکردن

کێشه‌ی کورد له‌ تورکیا و عێراق و سوریا یه‌کێکه‌ له‌ بابته‌ گه‌رمه‌کانی روژ، له‌ئیستادا نووسه‌ران و سیاسییانی تورکو عه‌ره‌بو بیانی بیریوچوونی جیاواز ده‌خه‌ننه‌رو سه‌بارت به‌ دوا به‌روپێشچوونه‌کانی دۆزی کورد، له‌ هه‌ر جوار ئەو ولاتانه‌ی که‌ کوردیان به‌سه‌ردا دابه‌شکراوه‌، به‌ ریزۆ

جیاواز بابته‌ی ماف و ژيان و ئیتمیازاتی نه‌ته‌وه‌یی و نیشتمانی کێشه‌ی کوردی ئەو ولاتانه‌یه‌، پرۆفیسۆرو نووسه‌رو روژنامه‌نووسی تورک، که‌ریم به‌لجی که‌ وتارو تیبینییه‌سیاسیه‌کانی له‌ تورکیا شیکردنه‌وه‌ی تایبه‌تیان بۆ ده‌کریت سه‌بارت به‌چه‌ند پرسیک وه‌لامی چه‌ندین پرسیری تایبه‌ت به‌ روژنامه‌ دهااته‌وه‌.

سه‌بارت به‌ دۆزی کوردستانی گه‌وره‌ به‌لجی ده‌لیت «کورد یه‌کێکه‌ له‌ نه‌ته‌وه‌ کزنه‌کانی ولاتی میزوپۆتامیا، خاکه‌که‌ یان دابه‌شکراوه‌ به‌سه‌ر

زۆره‌، بۆنمونه‌ نیوزله‌ندا، به‌ریتانیاو فه‌ره‌نسا که‌ بڕوایان وایه‌ نیشتمان بریتیه‌ له‌ به‌یه‌که‌وه‌ ژبانی بارودۆخی باشی نه‌ته‌وه‌کان، نه‌ک یه‌ک نه‌ته‌وه‌یی و په‌کرتوویی نه‌ته‌وه‌کان. له‌ رابردوودا تورکیا هه‌له‌ی گه‌روه‌و میژویی کردوووه‌ وەك جیاکردنه‌وه‌ی ئەرمه‌نه‌کان، گریکه‌کان و سه‌رکوتردنی کورده‌کان، ئەو هه‌لانه‌ کاتیکی رۆیانداوه‌ که‌ تورکیا ویستویه‌تی خاکیکی یه‌ک پارچه‌ی هه‌بێت، عاده‌ته‌ن تورکیا وا سه‌یری کوردی تورکیای کردوووه‌ که‌ پرۆژه‌یه‌کی کوردی ولاته‌کانی تره‌، هه‌روه‌ها یارییه‌که‌ به‌ده‌ست هه‌زیکی بیانییه‌وه‌، به‌تایبه‌ت کوردی عێراق، ئەمه‌ هه‌له‌یه‌کی تری کوشنده‌یه‌ سه‌بارت به‌ تورکیا، به‌و هه‌یه‌وه‌ ئەو ناوچه‌ کوردییانه‌ی تورکیا هه‌چ خه‌زمه‌تگوزارییه‌کی ئەوتویان پێ نه‌گه‌یشتوه‌، ئینکاری له‌ کوردبوونیشیان کراوه‌. ئەم بارودۆخێ کوردی تورکیا به‌رده‌وام بوو تا هاتنی تۆرگوت ئۆزال، ئۆزال یه‌که‌م سه‌رکرده‌و که‌سایه‌تی تورکه‌ که‌ دانی به‌ بوونی کوردو کێشه‌ی کورددا نابێت، پرۆسه‌ی دیموکراتیبوونی تورکیا له‌ وکاته‌وه‌ ده‌ستیپێکرد، ئەوه‌ی ئیستا پارێ دابوگه‌شه‌پیدان په‌یره‌وی ده‌کات دریزه‌ی ئەو ریکه‌یه‌ که‌ ئۆزال داینا، ئەو هه‌ولانه‌ی ئیستا له‌حکومه‌ته‌که‌ی ئەردوغاندا ده‌بینریت سه‌بارت به‌ کورد هه‌لیکی گرنه‌گه‌، ریکه‌یه‌کی ترمان نییه‌ بۆ به‌یه‌که‌وه‌ ژبان، ئەگه‌ر پارێ دابوگه‌شه‌پیدان سه‌رکوتوو نه‌بیت

مۆدلیک

بۆ به‌یه‌که‌وه‌ ژبان

ئه‌گه‌رچی ماوه‌یه‌کی دیڤه‌ کوردستانی گه‌وره‌ دابه‌شکراوه‌، به‌لام تانیستا مۆدلیکی سه‌رکه‌وتوو نه‌دۆزراوه‌ته‌وه‌ بۆ ئەوه‌ی کورد له‌گه‌ڵ نه‌ته‌وه‌کانی تردا به‌شیوه‌یه‌کی ئاشتیانه‌ ژبان به‌نه‌سه‌ر، کوردی تورکیا و عێراق دوو نمونه‌ی زۆر زیندویی ئەو بابته‌ن، کوردانی عێراق له‌چوارچۆیه‌ی عێراقدا به‌دوای ئاشتییدا ده‌گه‌رین، به‌لام کوردانی تورکیا تانیستا به‌دوای مۆدلیکی ئاشتیانه‌دا ده‌گه‌رین، که‌ریم به‌لجی بۆچوونی وایه‌ «تورکیا هه‌له‌ی کوشنده‌ی کردوووه‌ که‌ نه‌یتوانیوه‌ نه‌ته‌وه‌ی کورد بگریته‌خو، مۆدیله‌یه‌که‌وه‌ ژبانی بۆ دابین بکات، ده‌سه‌لاتی عوسمانی هه‌چ حاله‌تیکی نه‌ته‌وه‌ی له‌وجۆره‌یان نه‌بوو، نه‌ته‌وه‌کان وەك یه‌ک ده‌ژبان، که‌چی ئیستا میراتگرانی ئیمپراتۆریه‌تی عوسمانی ناتوانن وەك نه‌ته‌وه‌یه‌کی په‌کرتوو بژین، ئیمه‌ نمونه‌مان

من سه‌بارت به‌قه‌ده‌ری کورد وایه‌ که‌ بڕوانا که‌م کوردستانیکی سه‌ره‌خۆو گه‌وره‌ ببینن، له‌ ریکه‌ی پرۆسه‌ی به‌یه‌که‌وه‌ ژبانی دیموکراسیانه‌وه‌ ده‌توانین شتی جوان ببینن،

بروای کۆتایی من

سه‌بارت به‌قه‌ده‌ری

کورد وایه‌ که‌ بڕوانا که‌م

کوردستانیکی

سه‌ره‌خۆو

گه‌وره‌ ببینن

خەونی سەرۆک کۆمارییان ئێدە کاتە مۆتە کە؟

حیزبی ئیسلامیی بوو بە دوو کەرتە وە

هەستیاری قادر

جیاپوونەوی تارێق هاشمی جیگری
سەرۆک کۆمار لە حیزبی ئیسلامیی و
پێکھێنانی لیستیکی نوێ بەهۆی گێشە
بەرپرسیاری پێتییە و بوو لەو حیزبەدا
ئامازمکانیش بۆ ئەو، کە ئەو
کەرتبوونە حیزبی ئیسلامیی سوننەکان
لە خەونی بەدەستھێنانی پۆستی سەرۆک
کۆمار بکات.

حیزبی ئیسلامیی بۆ ھای لێ ھات؟

لەپاش ئەوەی لە سالی (۲۰۰۵) دا حیزبی
ئیسلامیی موحسین عەبدولھەمیدی لە پۆستی
سەرۆکی ئەو حیزبە داواو تارێق هاشمی خستە
جێی ئامازمکانی بوونی ناوکی بئەرەتی لە
نیوان کەسایەتی و پالی میانرەھو و توندڕەوکانی
ئەو حیزبەدا دەرکەوت بەتایبەت، کە خودی
تارێق هاشمی، کە پۆستی جیگری سەرۆک
کۆماریشی بەرپۆه دەبرد ماوەیک لەمەوبەر
لە پۆستی سەرۆکی حیزبی ئیسلامیی دور
خرایە وەو ئوسامە تکریتی جیگە گرتەو.
بەپێی زانیاریەکانی رۆژنامە کێشەکانی
نیوان تارێق هاشمی و ئوسامە تکریتی
سەرۆکی حیزبە کەش لەگەڵ بەلکە
دیکە حیزبی ئیسلامیی لەو گۆرانکاییانەو
سەرپهەلدا بەتایبەت کە زۆریەتی ئەو ئەندام
مەکتەب سیاسییانە کە سەر بە پالی هاشمی
بوون نەیانئوتانی هیچ کام لە کورسییەکانی
مەکتەبی سیاسی حیزبەکانیان وەرگیرن،
کە (۱۰) کورسییە و ھۆکاری سەرەکی
دروستبوونی ئەم کێشەپەش دەگەڕێتەو بە
قەیرانی وەرگرتنی دوو پۆست، کە بەپێی وەتی
سەرچاوەیک ناگادار لە بەغدا تارێق هاشمی
نەیدەتوانی لەپال پۆستی جیگری سەرۆک
کۆماردا وەک سەرۆکی حیزبی ئیسلامیش
بەرپۆه ببات و ئەمە لە کاتیگەدا، کە بەپێی
پەرپۆه ناخۆی ئەو حیزبە گەر سەرۆکی
حیزبە کە پۆستی سیادی وەرگرت دەبێت

تارێق هاشمی

ھەلبژاردنەو لیستیکی جیا پێکھێنیت.
لە کاتیگەدا، کە ھەندیک لە سەرچاوەکانی
ھەوال ئەم ھەنگاوە بە دروستبوونی جۆریک
لە دووبەرەکی ئینشیقاق لە قەلەم دەدەن،
ئالا سەعدون رەتیکردەو، کە جیاکردنەوی
ئەو لیستە نوێیە جۆریک بێت لە دووبەرەکی
ناوکی لەنیو حیزبی ئیسلامیی عێراقدا.

میانرەھەکان سەرکەوتن:

جگە لە کێشە پۆستەکان لەناو حیزبی
ئیسلامیدا رەھەندیکی دیکە ئەم کێشەپەیی نیو
حیزبی ئیسلامیی گوتاری سیاسی بەلکائیانی
بوو، کە وەک حیزبیکی ئیسلامیی سیاسی
دیار لە عێراقدا دوو تێروانی تیا بەدی دەرکا،
یەگە میان میانرەھو و ئەویتریان توند، تا ئەو
ھیندی ھەندیک لە تێروانیەکانی دەچیتە
بازنە شوقینیستی عەرەبییەو، لە کاتیگەدا، کە
ئەندامانی ئیستای حیزبی ئیسلامیی میانرەوانە
مامەلە لەگەڵ رواداوەکاندا دەکەن تارێق
هاشمی و ئوسامە تکریتی و عومەر کەربولی بە
گوتاریکی توندتر تێروانیان لەسەر دوسیە
جیاچیاکان دەدا بەتایبەت لە کێشە کەرکوک
ناوچەدا برابووەکاندا، کە تارێق هاشمی وەک
جیگری سەرۆک کۆمار ھۆکاری سەرەکی
ئەگە راندنەوی قەزاو ناحیەکان بوو بۆ سەر
پاریزگای کەرکوک.

لەوبارەپەووە سامی ئەتروشێ ئەندامی
ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق لەسەر لیستی
یەگرتووی ئیسلامیی پێپۆا، کە ئەو
رەھەندی کێشەکانی نیو حیزبی ئیسلامیی
پەپۆھەندیان ھەبوو بە جیاوازی نیوان گوتاری
میانرەھو و توندی گروپەیکە هاشمییەو، کە
ھەمیشە لێدوانی توندی دەدا لەسەر کێشە
جیاوازەکان و لە بەرامبەریشدا بەلکە دیکە
حیزبی ئیسلامیی دەپوێت بەرپۆتەو بۆ چوار
چۆی حیزبی ئیسلامیی و ئاساییکردنەو
میانرەھو.

سوننەیک دەپێتەو سەرۆک کۆمار؟

لەگەل ئەوەی بەپێی بنەمای تەوافوقی
نیوان لیستە سیاسییەکان، کە نوێنەری پێکھاتە
جیاوازەکانی عێراق ھەرسێ پۆستی بالای
سیادی لە عێراقدا، کە سەرۆک کۆمارو سەرۆک

نیوونەو رەگەیانداو خۆی لە بازنە حیزبی
ئیسلامیی و بەرە تەوافوق دوورخستەو،
کە بە گەورەترین لیستی عەرەبی سوننی لە
ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق لە قەلەم دەداو
بەپێی زانیاریەکان ئوسامە تکریتی سەرۆکی
حیزبیش پشنگیری ئەو ھەنگاوەی لێدەکاوتو
ھاوھوێستی بوو، ھاوکات ئەندامیکی حیزبی
ئیسلامیی پێکھێنانی لیستیکی نوێ لەلایەن
تارێق هاشمی و بە کاریکی ئاسایی دەزانیت.
ئالا سەعدون، ئەندامی ئەنجومەنی
نوێنەرانی عێراق لەسەر لیستی حیزبی
ئیسلامیی عێراقی نکولی لەو نەکر، کە
هاشمی و ھاوکارانی وەک ئەندامی حیزبەیکە
نەمانو تەووەو بۆ رۆژنامە روونکردەو،
کە سەرچەم لیستە سیاسییەکانی عێراق
پێپۆستیان بە گۆرانکاری و نیوونەو ھەو
لەم قۆناغەدا بەو لۆژیکە تارێق هاشمی
پێی باش بوو لە رووی بەرژوونەندی

ئیدارە حیزبەیکە شێ بکاتو کاتیگیش تارێق
هاشمی نەیتوانی ئەم دوو کارە پێگەو بکات
رووبەرۆوی رەخنە توند بوو لەلایەن
حیزبەیکە و تۆمەتبار کرا بەو، کە ناتوانیت
وێک سەرۆکیکی ئیدارە حیزبی ئیسلامیی
بکات.

ھاوکات لە لێدوانیکی رۆژنامەوانیدا
دسەلیم جبوری ئەندامی مەکتەبی سیاسی
حیزبی ئیسلامیی راستی ئەو کێشەپەیی ئاشکرا
کردو رایگەیاندا: «دەست لەکارکشانەو
ئەو ئەندامانە حیزبی ئیسلامیی بەھۆی ئەو
گۆرانکاریانەو بوو کە بەم دواپە لەنیو
حیزبی ئیسلامیدا ئەنجامداو»

هاشمی لە میزدا نەما:

ماوەیک لەمەوبەر تارێق هاشمی جیگری
سەرۆک کۆمار لیستیکی نوێ بەناوی لیستی

وہیزرانو سەرۆکی ئەنجومەنی نوێنەرە
بەسەر کوردو سوننو شیعەدا دا بەشبوون
لە داوی ھەلبژاردنی (۲۰۰۵) ئەنجومەنی
نوێنەرانی عێراقیشو پۆستی سەرۆک کۆمار
بەر کورد کەوت، بەلام لە ماوە ئەم چوار
سالە رابردوودا سوننەکان بە ریبەراییەتی
بەرە تەوافوق لە ئەنجومەنی نوێنەرانی
عێراق ھەمیشە ئەو ئامازمەیان دەدا بە لیستو
لایەنە سیاسییەکانو راکەیاندەکان، کە ھەولی
گەراندەو پۆستی سەرۆک کۆمار دەدەن
بۆ دەست سوننو، کە بە درێژی مێژووی
سیاسیی عێراق تا (۲۰۰۳) بەدەستیانەو بوو،
بەلام جیاپوونەو تارێق هاشمی خاوەن
یەگەم خەونی سەرۆک کۆمار لە حیزبی
ئیسلامیی و پەرتبوونی بەرە تەوافوق بۆ
چەند لیستو لایەنیک بەرە ئەو دەرواوت ئەو
خەوێان لێ بێتە مۆتە.

بوخاری عەبدوللا، ئەندامی لیستی
ھاوپەیمانی کوردستان لە ئەنجومەنی
نوێنەرانی عێراق پێپۆا، شێوازی دا بەشکردنی
پۆستە سیادیەکان لە ئیستالە عێراقدا چۆنە، لە
ھەلبژاردنی داھاتو و شادا وەک خۆی دەمینتەو
بەپێی بە وەتی ناوبراو تا سالی داھاتو
بەرە تەوافوقی عێراق دووبەرەکی زیاتری
تێدەکەوت، کە ئەو ش چانسێ کوردی بۆ
وەرگرتەو پۆستی سەرۆک کۆمار زیاتر
کردو.

بەلام ئەو ئەندامی لیستی ھاوپەیمانی
ئامازمە بە ئەگەری دەستبەرداربوونی کورد
کرد لە پۆستیکی سیادی بۆ پۆستیکی دیکە
وتی: «لە داوی ھەلبژاردنی داھاتوودا کورد
پۆستی سەرۆک کۆمار وەرەگرتەو،
ئەگەر لە باریکا نەبیت، کە کورد سازش
لەسەر ئەو پۆستە بکات بۆ وەرگرتنی پۆستی
سەرۆکی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق،
کە ئیستالە بەدەست سوننەکانەو، بەلام
حیزبی ئیسلامیی ناپوێت پێش رووداوکان
بکەوتو ئالا سەعدون ئەندامی ئەنجومەنی
نوێنەرانی عێراق لەسەر لیستی حیزبی
ئیسلامیی رایگەیاندا: «جاری کات زوو
بۆ توتووتکردنی ئەو مەسەلەپو یەکلایی
کردنەو پۆستی سەرۆک کۆمار لەسەر
جۆری ھاوپەیمانییەکانی داھاتو و وەستاو،
کە رەنگە لە داوی ھەلبژاردن چەند لیستیکی
بێنە ھاوپەیمان».

مەلانیسی سیاسی و مەزھەبی، لێرسینەو وەزیرەکانی عێراق پەگدەخات

بەھادین یوسف

ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق کار
لەسەر لێرسینەو و زمارەیک وەزیرو
بەرپرسی حکومەتی عێراق دەکات
لەبەرەمبەر خراپ بەرپۆھەری کارمەکانیان،
مەزھەبی و نەتەھویی و ریکتەگەوتنی
لایەنەکانەو، سازش لەسەر ئەو کارە
دەکریت و ئەندامیکی لێزنە ئەزھەش
ئامازمە بوو دەکات لەپێناو ریکەوتندا
لایەنی سیاسی ھەو لە ئەنجومەنی
نوێنەرانی سازش لەسەر زۆریەتی
مەسەلەکان دەکات.

سەبارتە بە ھۆکاری بانگکردنەکەشیان
وتی: «بەھۆی بوونی تێبێنی لەسەر ھەلبژاردنی
ئەنجومەنی پارێزگاکان لەناو راسو و
خوارووی عێراق، کوتلە فەزلیە داوی
لێرسینەو لە کۆمیسیونی بالا دەکەن».
بەپێی پەرەوی ناوخی ئەنجومەنی
نوێنەرانی ھەموو ئەندامیک بۆ ھەو داوی
بانگکردن و لێرسینەو لە وەزیرو سەرۆک
وہیزران و بەرپرسیکی دیکە حکومیی و
کۆمیسیونەکان بکات، بەمەرجیک بەلگە
پۆیست و ھۆکاری یاسایی پێشکەش بە
سەرۆکیەتی ئەنجومەن بکات و داوتیش
لە ماوەیک یەگ ھەفتەدا سەرۆکیەتی لایەنی
پەپۆھەندیار ناگاداریکاتەو ھۆکاری
بانگھێشتکردنەکە بۆ روونیکاتەو.

ئازاد چالاک ئەو شێ روونکردەو،
ئەگەر گرفت یان داوگەوتن ھەبیت لە
بانگکردنی وەزیرەکان ئەو لە ئەستۆ
سەرۆکیەتی، سەرەرای ئەو زۆریەتی
ئەندامانی ئەنجومەنی نوێنەرانی ئەکئیک لەسەر
ئەو دەکەنەو کە دەبیت لە کۆبوونەوکانی
ھەفتەیکەم داوی پشوو جەژندا ئەو
وەزیرو بەرپرسانە بانگھێشتکری.
ھاوکات، سەباح ساعدی سەرۆکی لێزنە
نەزاھە لە ئەنجومەنی نوێنەرانی رایگەیاندا،
بەمنزیکانە پەرلەمان لێپێچنەو لە کەریم
وھجیدی وەزیرێ کارەباو حسین شەھرستانی
کۆمیسیونی ئەوتو فەرەج ھەیدەری سەرۆکی
کۆمیسیونی بالای ھەلبژاردنەکان دەکاتو
لەگەل ھەردوو وەزیردا باسی کارەکانی
وہزارتەکانیان دەرکرت و دوسیە لەبارە
وہزارتەکانیانەو ئامادە.
وتیشی: «بانگھێشتکردنی وەزیرێ ئەوت
تایبەتە بەو سیاسەتە نەتیئە و وہزارتەیکە

ترسیک ھەو کە ھەندیک لەحالەتەکان وەک
پروپاگەندە ھەلبژاردن بەکاربێنن،
بۆیە سەرۆکیەتی دەپوێت لێرسینەوکان
دوابعات بۆ ئەو ھەو ھەو ھەو لێچوونی
پەرلەمانتاران و ھەمان حالەتی عەبدولفەلاح
سودانی وەزیرێ بازگانی دووبارە
بپێتەو دەیانەوێت کارەکە بەشپەیی
ھیننی بەرپۆھەجیت، لەگەل ئەو بانگکردنی
وہزیرەکان پۆیستی بەتەوافوقی نیوان
ئەندامانی سەرۆکیەتی ئەنجومەنی نوێنەرانی
ھەو.
سەرۆکیەتی ئەنجومەنی نوێنەرانی
عێراق پێکدیت لە ھەرێکە لە ئەپاد سامەرای،
کە سەر بەحیزبی ئیسلامیی ئەندامی لیستی
تەوافوقی سوننەکان، دخیالید عەتیئە، جیگری
یەگەمی سەرۆکی ئەنجومەن لە کوتلە
سەرەخۆکانی لیستی ئیتتیلافی شیعەکان،
عارف تەیفور، جیگری دووھمی سەرۆکی
ئەنجومەنی نوێنەرانی کە ئەندامی مەکتەبی
سیاسیی پارتی دیموکرات و ئەندامی لیستی
ھاوپەیمانی کوردستانیئە.

کوتلە سیاسییەکاندا بکریت، زۆرچار سازشو
ریکەوتن دەرکرت سەرەرای ئەو زۆریەتی
ئەندامان لەگەل لێرسینەو ئەو ھەموو
ئەوانە بانگەکردن و بەشیک زۆرشیان
گۆی بە راو ریکەوتنی نیوان کوتلەکان
نادەن».
لەلایەکی دیکەو، زیاتر لە سنی مانگە
لەسەر داوی لێزنە ئەوت و غازو جاریک
بە ئیمزای (۱۲۰) پەرلەمانتارو جاریکی دیکە
بە ئیمزای ۸۰ پەرلەمانتار داوی لێرسینەو
لە وەزیرێ ئەوت دەرکرتو خالیید عەتیئە،
جیگری یەگەمی سەرۆکی ئەنجومەنی
نوێنەرانی بەو تۆمەتبار دەرکرت، کە رێگرە
لە لێپێچنەو لە وەزیرێ ئەوت، بەو پێیە
ھەردووکیان ئەندامی کوتلە سەرەخۆکان
لە لیستی ئیتتیلافی شیعە.
پالە باوانی ئەندامی لیستی ھاوپەیمانی
کوردستانی روونیکردەو، داواکاری
بانگکردنی وەزیرەکان کۆن و میواندارییو
لێرسینەو ھەو ھەندیکیان دەستە
سەرۆکیەتی رازی بوو لەسەریان، بەلام

نهرمین عوسمان:

دواخستنې هه لېژاردن له کهرکوک، زیانی گهوره ی لیده که ویته وه

نهرمین عوسمان

پشتیوان سهدوللا

جیگری سرؤکی لیژنه ی
بالای جیبه جیگر دنی ماده ی
(۱۴۰)، دواخستنې هه لېژاردنې
نه نجومه نی پاریزگای کهرکوک
به زیان بؤ دانیش تووانه که ی
وه سفده کاتو ناماز ه به وه سفده کات،
بیبه شبوونی کهرکوک له پرؤسه ی
هه لېژاردن، مه ترسییه کی گهوره یه
بؤ عیراقیه کان.

نهرمین عوسمان، جیگری سرؤکی
لیژنه ی بالای جیبه جیگر دنی ماده ی
(۱۴۰) و وه زیری ژینگه ی عیراق،
به روژنامه ی راگه یاند: دواخستنې
هه لېژاردنې نه نجومه نی پاریزگای
کهرکوک زیانی گهوره به خه لکی
کهرکوک ده که به نیت و ده بیته مه ترسی
بؤ عیراقیه کان، نه گهر کیشه ی
کهرکوک و ناوچه دابراوه کان چاره سر
نه کریت، له داهاتو ودا ده بیته کؤسپیکی
گهوره له به رده م پرؤسه ی سیاسی
عیراقدا.

وتیشی: «نابیت چیتر کهرکوک له
پاریزگای دیکه جیابگریته وه، چونکه
جیابگریته وه ی کهرکوک و اتا دابراونی
شاره که یه له عیراق و پیاده نه کر دنی
بنه ماکانی دیموکراسیه ت، ئیمه کاتیک
باسی دیموکراسیه ت ده که ین ده بیت
بؤ هه موو عیراق بیت، نه که ناوچه یه یک
یان پاریزگایه یک جیابگریته وه، نه مه

له عیراقدا پیاده ده کریت، له دنیا دا
ده گمه نه.

له کاتیکدا هیچ ئومیدیک نه ما وه بؤ
جیبه جیگر دنی ماده ی (۱۴۰)، به لام
لیژنه ی بالای جیبه جیگر دنی ماده که
له کاره کانی به رده و امه و تائیش تاش
له قونای یه که مدایه و قونایه کانی
سه ر ژمیری و ریفرا ندؤم به هو ی
ناکوکیه وه جیبه جی ناکرین، به لام
به بروای نهرمین عوسمان؛ «هیشتا
ئومیدو هیوا هه یه بؤ جیبه جیگر دنی
ماده ی (۱۴۰)، چونکه نه و ماده یه
تایبه ته به چه ند ناوچه یه یک، که تائیشتا
کیشه کانیا ن چاره سر نه کرا وه،
به لام چاره سر کر دنی نه و کیشه یه
دریژخایه نه، تائیشتا له کاره کانما ن
به رده و امین و هه ر له قونای یه
یه که مداین و قونایه کانی ریفرا ندؤم و
سه ر ژمیری نه وه له ده سه لاتی لیژنه ی
بالا دا نییه و به مه به ستی سیاسی
دواخرا ون، به بؤ چوونی نهرمین
عوسمان جیبه جیگر دنی ماده ی (۱۴۰)
ده که ویته دوا ی هه لېژاردنې داهاتو ی
نه نجومه نی نوینه رانی عیراق.»

له و ناوچه یه نه، که ماده ی
(۱۴۰) ده یانگریته وه نزیکه ی
(۱۵۰) هه زار خیزان فورمی
خوراکیان گواسته وه ته وه، به لام
ژماره یه که له و خیزانان له ده نگدان
بنیه شده بن و تائیش تاش کیشه که یان
چاره سر نه کرا وه.

جیگری سرؤکی لیژنه ی بالای
جیبه جیگر دنی ماده ی (۱۴۰) نه وه ی
خسته روو، له سنووری ناوچه کانی
جیبه جیگر دنی ماده ی (۱۴۰) دا
نزیکه ی (۱۵۰) هه زار خیزان فورمیا ن
گواسته وه ته وه، نه وه ی ئیشتا کیشه ی

عیراقه وه ناکوکی نیوان کورد له لایه که و
تورکمان و عهره به کانیش له لایه که ی
دیکه قولتر بو وه ته وه و تائیش تاش هیچ
واده یه که بؤ هه لېژاردنې نه نجومه نی
پاریزگای کهرکوک دیارینه کرا وه.
تائیشتا عیراقیه کان ریکنه که و تون
له سه ر نه انجامدانی هه لېژاردن له
پاریزگای کهرکوک و چاره سر کر دنی
کیشه ی نه و شاره، به لام له که ل
نه و هشا بیبه شبوونی کهرکوک له
پرؤسه ی هه لېژاردن به مه ترسییه کی
گهوره وه سفده که ن.

به هو ی ناکوکی هه رسنی لایه نی
عه ره ی و کوردو تورکمانه وه لیژنه ی
ماده ی (۲۳) شکستی هیئا له گه یشتن
به ریگه چاره یه که بؤ نه انجامدانی
هه لېژاردنې نه نجومه نی پاریزگاکان له
کهرکوک، هاوکات له و پرؤزه یاسایه ی
هه لېژاردنې نه نجومه نی نوینه رانی
عیراقیشدا، چاره سر ی بؤ نه و کیشه یه
تیا نییه و باس له هه لېژاردنې کهرکوک
نه کرا وه له کاتی تاو تو یگر دنی
نه و دؤسییه یه شدا له لایه ن سرؤکی
لیسته کانی نه نجومه نی نوینه رانی

هه بیته نزیکه ی (۴) هه زار خیزان، ما وه ی
چه ند هه فته یه کیشه له که ل کؤمیوندا
تیمیکمان پیکه نیئا وه بؤ چاره سر کر دنی
کیشه ی نه و ده نگده رانه ی که له
ده نگدان بیبه ش ده بوون، تائیشتا
کیشه که چاره سر نه کرا وه له که ل
نه و هشا با وه رنا که م بؤ نه م هه لېژاردن
کیشه یه کی زه ق و گهوره دروست بیته ت.
له (۲۰۰۹/۱/۳۱) هه لېژاردنې
نه نجومه نی پاریزگاکانی عیراق
به ریوه چوو، پاریزگای کهرکوک
له و هه لېژاردن نه بیبه شکر، دواترو

نه مریکا یه کان نه سیل نجیفی تور ه ده که ن

تا دوا ی هه لېژاردن، کیشه کانی موسل به هه لپه سیر دراوی ده مینیته وه

حه دبا و به وه تومه تباریا ن ده که ن، که
شو قینی و به عسییه کان تومه تباریا ن
ده که ن، له و باره یه وه درما ن خه تاری
وته بیژی لیستی برایه تی نه یه و اوتی:
«به پشتیوانی شو قینی و به عسییه کان،
حه دبا توانی (۱۹) کورسی نه نجومه نی
پاریزگاکه بباته وه و ئیش تاش نه م لیسته
بناغه یه که بؤ پیکه نیئا نی لیستی (ته یاری
عیراقی نیشتمانی) که ده یانه ویت بؤ
هه لېژاردنې نه نجومه نی نوینه رانی عیراق
به شدار ی پیکه ن و له زوریه ی پاریزگا
سوننه نشینه کان وه کو سه لاهه دین و
رومادی و به غدا هه مان نه زمونی موسل
دو باره بکه نه وه به پشتیوانی عهره به
شو قینییه کان بیینه وه و کروی پیکه گوره
له نا و پرله مانی عیراقدا دروستیکه ن».

هه روها پیشو ابوو: «تا نه انجامدانی
هه لېژاردنې داهاتو ی نه نجومه نی
نوینه ران مه سه له ی موسل وه که خوی به
هه لپه سیر دراوی ده مینیته وه».

کیشه کانی نیوان هه ر دوو لیستی
برایه تی نه یه و او لیستی حه دبا دوا ی
هه لېژاردنې نه نجومه نی پاریزگاکان
ده سٹیگر، دوا ی برده وه ی (۱۹)
کورسی له لایه ن حه دبا وه ئیداره ی
نوبی پاریزگای موسلی پیکه نیئا و لیستی
برایه تی نه یه و اوی دو هم لیست و
خاوه ن (۱۲) کورسی بیبه شکر، له
یه که م کؤبوونه وه ی نه نجومه نه که وه
لیستی برایه تی بایکوتی کؤبوونه وه کانی
نه نجومه نی پاریزگای کوردو وه له
به رامبه ر گه رانه وه یدا داوا ی پؤستی
سه رؤکی نه نجومه ن و جیگری پاریزگار
ده کات، سه ره رای بوونی کیشه کان
له سه ر ماده ی (۱۴۰) و پیشمه رگه و
پاراستنی نه منیه تی پاریزگاکه.

نه مریکیه کان نجیفی تور ه ده که ن:

له لایه کی دیکه وه، روژی هه ینی
رابردو وه فرمانده ی هیزه فرره که زه که ن
له باکووری عیراق نه رال ژوبرت
کاسلین سه ر دانی به نداوی موسلی
کردو له گه ل هیزی پیشمه رگه ی
زیره قانی پارتیدا کؤبوونه وه و به رپرسه
سه ربازیه که ی نه مریکا سو پاسی
پیشمه رگه ی کرد له دابینکر دنی ئاسایشی
به ندا وه که و ناوچه کانی پاریزگای
موسلدا.
له به رامبه ر دانه سیل نجیفی، پاریزگاری
موسل ره خنه ی له ستایشکر دنی
پیشمه رگه گرت له لایه ن هیزه کانی
نه مریکا وه به وه تومه تباریکرد، که
پشتیوانی مانه وه ی پیشمه رگه ده که ن له
سنووری پاریزگای موسلدا ئاماژه ی
به وه کرد بوو، که «مانه وه ی نه و هیزه
له سنوره که دا ناشه رعیه به و پییه ی
نه و هیزه میلیشیایه ی به فه رمانی حیزبه
کوردیه کان ده جو لیته وه».

مه دبا بؤ هه موو عیراق:

له هه مانکاتدا لیستی برایه تی
نه یه و ا به دووری ده زانیت به ئاسانی
بتوان بگه نه ریکه و تئیک له که ل لیستی

ریزی هیزه کانی پولیسدا وداوشمان
کرد پینج پؤسته سیادییه که ی موسل
(پاریزگار و هه ر دوو جیگره که ی و
سه رؤکی نه نجومه ن و جیگره که ی)، که
ئیشتا هه مووی لای لیستی حه دبا یه،
به ته و افوق دابه شکریت، داوا ی
پؤستی سه رؤکی نه نجومه نی پاریزگا و
جیگریکی پاریزگار مان کرد، نه وان رازی
بوون نه و پؤستانه مان پیبدریت به و
مه رجه ی له سه ر هه موو خاله ناکوکه کان
رپیکه وین». ئاماژه ی به وه شکر،
هه رچه نده لیستی حه دبا ره زامه ندی
خوی نیشاندوا وه بریکه و تن له سه ر نه و
خالانه، به لام قورسه له پرووی نه منیه وه
ریکه و تن بکات و رازی بیت به پیکه نیئا نی
هیزی ها و به شی پیشمه رگه و سو پاسی
عیراق و فرره که زه که ن له سنووری
پاریزگای موسلدا».

نه م لیڈوانه ی به رپرسه که ی لیستی
برایه تی له کاتیکدا یه، که نه سیل نجیفی
سه رؤکی لیستی حه دبا و پاریزگاری
موسل به روژنامه نووسانی راگه یاند بوو:
له دوا دانیشتنی هه ر دوو لیستدا له سه ر
کومه لیک خال گه یشتوونه ته ریکه و تنی
مه بدئی، له وانه؛ دواخستنې گؤرانکاری
ئیداری له سنووری ئیداره ی پاریزگاکه و
جیبه شتنی بؤ نه نجومه نی نوینه رانی
عیراق و دانان به سنووری ئیداری
ئیشتای پاریزگاکه دا له لایه ن لیستی
برایه تییه وه سه باره ت به پیشمه رگه و
بوونیا ن له سنووری موسلدا، نجیفی
رایگه یاند بوو: «ئیمه داوا ی کشانه وه ی
پیشمه رگه ده که ین له سنوره که دا
به رامبه ر داوا یه کی لیستی برایه تی، که
ده یانه ویت ژماره یه که پؤستی سیادی
به ده سٹیپئین».

سه ر دانی به غدا بکات بؤ دانوستان و
گفتوگو له که ل حکومتی نا وه ندی و
هاوکات نوینه ری هه ر دوو لیستی
برایه تی و حه دباش به شدار ی نه و
دانوستانان به کن، به و پییه ی به شیک
زوری کیشه کانی موسل په یوه ندی به
گرفته کانی نیوان حکومتی هه ری و
حکومه تی نا وه ندوه هه یه، به لام تائیشتا
دیاری نه کرا وه که ی نه و وه فده ده چیته
به غدا و گفتوگو کانی ده سٹیپده کات.

پیشترو نوینه رانی هه ر دوو لیست به
چاودیری قونسی نه مریکا و فرمانده ی
هیزه کانی فرره که ز له موسل
کؤبوونه وه، به وته ی خه تاری هه ر دوو
ریکه و تن له سه ر نه وه ی خاله
ناکوکه کانی نیوان هه ر دوو لا له به غدا
چاره سر بگریت، نه که له نه نجومه نی
پاریزگا، له وانه ش؛ مه سه له ی ماده ی
(۱۴۰) و سنووری ئیداری و کیشه ی
ناوچه ناکوکی له سه ره کان و پیشمه رگه و
ئاسایش و پاراستنی نه منیه تی موسل.

رپیکه و تنی مه بدئی:

ده ر به ساره ی ریکه و تنه
مه بدئییه کانیشیا ن وته بیژی لیستی
برایه تی ئاماژه ی به وه کرد:
«له کؤبوونه وه که دا باسی
ده سه لاته کانی نه نجومه نی پاریزگا و
چونیتی ئیداره دانی پاریزگاکه و
پاراستنی سه نته رو ده رو به ری موسل و
دابه شکر دنی میزانییه و ها وسه نگی
دامه زراندمان کرد، به تاییه تی له

به هادین یوسف

گفتوگو و دانوستانه کانی نیوان لیستی
حه دبا و لیستی برایه تی نه یه و ا،
ده که ویته دوا ی هه لېژاردن نه کانی
نه نجومه نی نوینه رانی عیراقه وه،
به هو ی دوا که و تنی گفتوگو کانی
نیوان هه ولپرو به غدا و پیکه نیئا نی
لیستی فراوان له لایه ن حه دبا وه
بؤ هه لېژاردن نه کان به ناوی (ته یار
نه لعیراقی نه لوه ته نی).

دانوستانه کان دوا ده که ون:

له دوا کؤبوونه وه ی هه ر دوو لیستی
برایه تی و حه دبا له نه نجومه نی پاریزگای
موسل، برپاریاندا به شیک له ناکوکیه کانی
بخه نه سه ر میزی گفتوگو ی نیوان
هه ری و به غدا و به و پییه ی به شیک له
کیشه کانیان له سه ر ئاسنی عیراقه، نه که
پاریزگا و به پیی دوا راگه یاندنی دیوانی
سه رؤکایه تی هه ری می کوردستانیش
نه و دانوستانان دوا ده که ویت بؤ دوا ی
هه لېژاردنې نه نجومه نی نوینه ران و
پیکه نیئا نی کابییه ی نو ی.
درمان حاجی خه تاری، وته بیژی
ره سمی لیستی برایه تی نه یه و ا، به
روژنامه ی راگه یاند: برپاریوو پیش
چه ژنی ره مه زان حکومتی هه ری می
کوردستان وه فدیک پیکه نیئا نی بؤ نه وه ی

ان راوده نیت

هریمی ملیون هزار

بختیار محمد

له گهل ټو هی کوردستان خاوهنی زهوییکی به پیتو سامانکی کانزایی باشی ژیزهویی، به لام له گهل ټو هوشدا دهوله مندیسه له روی ژماره هی هزاره وه، که به پیی نامارکان، ټوانه هی که له کوردستانی باشوور (کوردستانی عیراق) داله خوار هیل هی هزاره هی وه، واته ټوانه هی که له هزار هی ټاسایی هزار ترن، بریتین له یک ملیون مرؤف، ټه مچکه له هزار هی ټاسایی. ټو پرسیاره هی که ناکریت نه کریت ټوهی، که چی بووته هوی په یادوونی ټم ریژه به رزه له مرؤقی هزار له هریمیکی ټاوادا! لیرده ټماژه بؤ دوو هؤکاری سهره کی دهکه:

له گل ټوهی

کوردستان

خاوهنی

زهوییکی

به پیتو

سامانکی

کانزایی باشی

ژیزهویی،

به لام له گل

نه هوشدا

دهوله مندیسه

له روی

ژماره

هزاره وه

۱- شهرو مملاتی: شهرو مملاتی ده بیته هوی به فیروانی توانای مادیی مرویی دهوله تو ویزانکردنی ژیرخانی نابووری له ولاندا. له کوردستاندا له سایه هی ټم به ناو حیزبه سیاسیانه وه بیبهش نه بووین له شهرو مملاتی، وهکو ټاشکرایه لای ژوربه مان که شه ریکی ژور قیزه ون له ده هی ټوه ده کانی سدهی بیسته مادیی به هی ټم میله ته هی گرتو ټم شه رهش به شه ری ناوخو ناسراوه، که دهر ټنجامی بیرکردنه وی ناحه کیمانه هی به ناو سهرکرده سیاسییه کانی کورد بوو. شه ری ناوخو تراژیدیایه ک بوو که چهن دین کاره ساتی به دواوی خویدا هینا.

به پیی ټماره کان نزیکه هی (۳۵) هزار مرؤقی دیکه کی کورد بوونه قوربانیی، که ټه م ش هؤکاریکی سهره کی بوو بؤ دهر که وتنی ټو ریژه به رزه له هزار. لیرده گرنکه میله ت چند پرسیاریک رووبه روی بهرپرسانی خوی بکاته وه که: ټایا ټم شه ره له بهرچی له پیناوی چیدا بوو؟ ټی ټم ریکه وتنه تان له بهرچی

له پیناوی چیدا؟ ټه گهر ریکه وتنتان له بهر چاوی کالی گه له، ټی بؤ پیش شه ریکنه که وتن؟

۲- هؤکاریکی دیکه بریتییه له دابه شکردنی داهاتی ولات به شیوه هی کی نادا په روه رانه. کوردستان خاوهنی داهاتیکی گهر وه باشه که ټه گهر به شیوه هی کی دادا په روه رانه دابه شکردنی سهر فیکریت، دلنیم ټه گهر ژماره ی دانیش توانی کوردستان بییت به دوو ټوه وندهش ټینجا هزار نامینت، بؤ سه لماندن ټم قسه په پنم باشه ټیرامینین له بودجه و داهاتی کوردستان له سالیی (۲۰۰۸) دا. بودجه ی عیراق له مسالدا بریتیبوو له (۷۸) ملیار دؤلاری ټم ریکی، دواوی ټوه هی که له بودجه ی، بودجه ی وه زاره ت و پؤسته سیادییه کانی لی دهر کرا به کوردستانیشه وه، ټه نیا په رله مانی هریم نه بیته. (۴۰) ملیار دؤلاری لی مایه وه که ۱۷٪ بهر کورد که کوردی که نزیکه هی (۷) ملیار دؤلاری کرد. ټه م سهره رایی ټو هه مو داهاتی دیکه که له کوردستاندا بوونی هیه، وهکو (گومرگی ټیراهیم خلیل و کارگه ی چیمه نتوی تاسلوجه و بازیان و نارنده روه هی نهوت له ههریمو چهن دینی ...تهدت) واته له م داهاته ټه نیا بودجه ی په رله مانی هریم نه رابوو. لیره وه دلنیم ټه نیا ټو بره پاره هی که له داهاتی ټو ساله مابووه که میله ت خاوهنی راسته قینه ی بوو له گهل ټوه هی نه یزانی چی لیها ت و چوه کو یوه!! ټه گهر به شیوه هی کی دادا په روه رانه دابه شکرایه، ټوا له کوردستاندا کیشی هزار هی به ریژه هی کی باش کم ده بووه، ټه م ټه نیا به داهاتی سالیکی کوردستان. ټی داهاتی ټم هه مووه ساله چی!؟

به لام شتیک هیه که نابیت له یادی بکه بن، ټو ویش ټوه هی که به م هه مو گهنده لییه کی که له کوردستاندا بوونی هیه، ټه گهر داهاته که شمان له سالیکیا بیته چند ټوه ونده، ټوا ټینجا بهش ناکات، چونکه بهشی ههره زوری بهرپرسانی کورد خاوهنی گیرفاننیک که پانیی قولیبه کی له فراوانی و قولی دهریو زه ریاکان ده چیت، ټه م سهره رای ټو هه مو وه زیرو ټه ندم په رله مانه نایاساییانه کی که موچه ههره گرن به بی ټوه هی له کارکردنابن، ریک هر وهک ټوه هی بلنی که سروشت خوی بریاری لیداو وهکو وه زیر بژین تا دهرمن، سهره رای ټو هه مووه فه رمانبه ره نایاساییه که بریتین له که سانه کی که سهر به لایه نی دهسه لاتن و به بی ټوه هی له هیچ دائیره هی کی حکومیدا کاربکه ن، موچه ی فه رمانبه ریپان پنده دریت.

دهزگایه کی دهره کی و سه رچاوه هی کی تایبه ته وه چند زانیا ریبه ک دزه ده کن، ټه وکات دهره ده که ویست که له ژیر په رده وه چ سه ودا و مامه له کارییبه کی ترسناکو گومانوویی هیه.

دواوی ټوه هی چند روژیک له مه وه بهر روژنامه ی نارگیس لیفی نه رویجی، له راپورتیکیدا ټماژهی به وه دا که (۴،۹٪) ی پشکه کانی کومپانیای (DNO) ی نه رویجی له مانگی تشرینی یکه می سالی (۲۰۰۸) دا به نه نی فرؤشراوه و بؤرسه ی ټوسلوی لیئاگرنه کردوه ته وه، که نرخه گریبه سته که (۳۵) ملیون دؤلاره، ههریوه بهرپرسانی بؤرسه که بریاریندا به بری (۳۶۸) هزار دؤلار کومپانیای ناوبرا و غه رانه بکه ن.

ټه گهرچی ټاشتی هه ورامی، له و نامه ییدا که بؤ کومپانیای (DNO) ی نه رویجی ناروده باس له وه دهکات که سیاستی حکومتی هریم شه فافانه ی، به لام به پیی ټو زانیا ریبه هی میدیایه کی نه رویج له ریگه ی بؤرسه که وه بلاویانکرده وه، کیشی ټو گریبه سته له وه دایه که کاره کی بؤ ماوه ی سالی که نه نی هیشتو ته وه وه به به لکه شه وه ټوه دهسه لمینن که کومپانیای (DNO) ژور هه ولی نه نی هی هیشتو ته وه ټم کاره کی وه زیری سامانه سروشتیبه کانی داوه له کرینی ټو پشکانه.

ټو کاره ی هه ورامی ههن دیک له چاودیران به فه زحه ناوی ده بن زینیکی گهره ی له سومعه ی حکومتی هریم داوه و په رده ی له سهر نه نیبه ک هه لمالیوه که ده کریت هؤکاری ټاشکرا بوونی ده یان نه نی دیکه بیته.

هاوکات هینری جه ی پارکی، توژره له دامه زراهی کارنجی بؤ ټاشتی که باره گاکه ی له واشنتون، له و راپورته دا ټماژه بؤ ټوه دهکات ټه وه گهنده لیبه کی زه قه که لیپر سوان پارهیان له گریبه سته کان ده سته که ویته.

ماوه ی چند سالیکه گلگی و گزنده یه کی ژور هیه له وه کی ناشه فافیه ت له کاره کانی حکومتی ههریم هیه، که سه رچاوه هی کی سهره کیبه بؤ گهنده لی، ټو گلگیبانه کاتیک زیتر ده بیته که له میدیو

کومپانیای (DNO) ی نه رویجی کردوه، که بووته مایه نیگه رانی وه بهرینه ران.

راپورته که ټماژه ش به وه دهکات، که ټو سه و دایه په رده ی له سهر خوده وه له مه ندرکدن نایاسایی هه لمالیوه بووته مایه ی ههره شه بؤ سهر وه بهر هینان و گه شه پیدان له ههریمی کوردستاندا، ههریوه خوده وه له مه ندرکدن نایاسایی و دهستیوه رانی زوری ههر دوو پارت وایکرده وه کاری بازرگانی له ههریمی کوردستاندا که مبیته وه.

تیم کوهس، یه کیکه له ریپورته رکه کانی ټاژانسی هه والی روپته رز، له راپورتیکیدا که له ههریمی کوردستاندا ټماده یکرده وه، ټماژه به وه دهکات، که خوده وه له مه ندرکدن نایاسایی و دهستیوه رانی پارتی دیموکراتی کوردستان و یه کیتی نیشتیمانی کوردستان کاری بازرگانی وه بهر هینانی له ههریمدا که مکرده وه ته وه.

کوهس، ټماژه شی به سه ودا گومانووییبه که ی نیوان وه زیری سامانه سروشتیبه کانی حکومتی ههریمو

سه رماهی ناوخوی

ریژه ی باج و گومرگ ټیستا وایکرده وه دهرگا کراوه بیت بؤ هیانی هه موو جوړه کالابه ک له دهره وه ی هریم.

د محه مه د پیشیواهی: «بؤ ریچکستی په یونده یبه کانی هه موو ولاتیک پیویستی به جیهانی دهره وه هیه بؤنه وه ی به شیک له پیداو یستیبه کانی له دهره وه هورده بکات، به مانایه کی دیکه ټه نجامدانی کاری بازرگانی پیویسته، به لام ده بیته ټو بازرگانیبه به جوړیک ریچکریته له جیاتی ټوه ی زیان به ټابوری ولات بکه یه نیته، سوودی پیبکه یه نیته».

ټماژهی به وه شکرد: «که میی ریژه ی باج و گومرگ ټیستا وایکرده وه دهرگا کراوه بیت بؤ هیانی هه موو جوړه کالابه ک له دهره وه ی هریمو ټو بهر هه هه لمالیوه نهوت که له ناوخوی ههریمدا هیه ناتوانیت کیبه رکنی ټو کالو هورده بکات که له دهره وه هورده دهرکن».

حکومه تی هریم نه یوانیوه سوود له توانا ناوخویبه کانی وه برکریته و ټه نیا پشت به داهاتی (۱۷٪) ده که ده به ستیت، که له لایه ن حکومتی ناوه ندیبه وه بؤی دیاریکراوه و به شیک زوری توانا نه ختینه یبه کانی ههریمیش بؤ هورده کردن له دهره وه ترخانکراوه، که ټوهش وادهکات پشت به هورده کردن به بستریته و بهر هه مو توانا ناوخویبه کان فه رامؤش برکریته. د محه مه د، پییواهی: وا پیویستی ده کرد مه سه له ی بازرگانی له ههریمدا پشت به سیاستی بازرگانی

یه کلابی نه کراوه ته وه، که ناخو ده بیته چ جوړه داهاتیک بیته وه خه زینه ی حکومتی ناوه ندی و چ داهاتیکیش بؤ ههریمه کان خویان بیت.

ټیسماعیل محه مه د، په ریوه بهری هه نارده وه هورده ی سهر به وه زاره تی بازرگانی ههریم به روژنامه ی راگه یان، وه زاره تی بازرگانی ټه نیا مؤله ت به بازرگانه کان ده داتو هیچ باج و رسوماتیک وه ناکریت.

ټیستا ژوریک له ولاتان ټو سیستمه په پرده وه که که گومرگی زور ده خه نه سهر هورده کان، ټه وهش بؤ ټه وه یه که هانی بهر هه مو به رویوی ناوخوی بدریته له جیاتی ټوه ی پشت به هورده کردنی دهره کیبه بستریته پشت به بهر هه می ناوخوی ده به بستریته له جیاتی ټوه ی ریگه بدریته به چونه دهره وه ی دهرامته نه ختینه یبه کانی ولات، ټو دهرامته تانه له ناوخودا به گه رده خریته.

د محه مه د ره ئوف، مامؤستای کولژی کارگیزی و ټابوری له زانکوی سلیمانی، وتی: «کیشی سهره کیبه ههریمی کوردستان ټوه یه، که سیاستیکی بازرگانی نیبه بؤ به گهر خستی سهرمایه ی ناوخوی ولات».

به وتی شاره زایانی بواری بازرگانی، ده بیته حکومتی هریم بهر هه می هورده به جوړیک له گهل بهر هه مینانی ناوخو ریچکات، که هورده ی دهره کیبه کاریه ری نیگه تیقی بؤ سهر بهر هه مینانی ناوخوی نه بیته، به لام شاره زایانی بواری ټابوری پییواهی، که میی

پشتی به هورده ی تورکی به ستوه و چین و ټیرانیش به پله دوو مو سیهم دین.

دهر باره ی ریژه ی گومرگیش مسته فا عه بدولر ه حمان باسی له وه کرد، ریژه ی گومرگ به کشتی (۴٪) ه خورا کو که ره سته و پیداو یستیبه پزیشکیه کانیس گومرگیان له سهر نیبه.

مسته فا عه بدولر ه حمان، ټوه شی نه شارده وه ههره چند ټیستا له هه موو خاله سنووریبه کانی هه ولیرو سلیمانیدا گومرگ ریچکراوه، به لام زور جار ریژه ی ټو گومرگ له خاله سنووریبه کان ده گوریت، به وه ی که هه ندیک کالاً (۱٪) و هه ندیکی دیکه (۴٪) گومرگ دهرکن.

سه روکی یه کیتی هورده و نارندنکارانی کوردستان باسی له وه شکرد، له بهر ټه وه ی گومرگی هریم ده چینه و خه زینه ی حکومتی ناوه ندی، یه کیتی هورده و نارندنکاران داوا یه کیان پیبکه ش به حکومتی ههریم کردوه، که یاسایه ک دهر برکریته بؤ ټه وه ی گومرگ له سنوور کانی ههریمدا که مبرکریته وه بؤنه وه ی خه لکی ههریم سوودی لی وه برکریته.

وتیسی: به لام بهرپرسانی حکومتی پییواهی به پیی ټو ریکه وتنه ی له نیوان ههریمو ناوه ندا هیه ده بیته (۴٪) ی گومرگ بؤ ناوه ند بکه ریته وه، ههریوه ناتوانیت گومرگ له ههریمدا که مبرکریته وه. یه کی که کیشی سهره کیبه کانی نیوان ههریمو حکومتی ناوه ندی ټوه یه، که ټایستاداهاته ههریمیه کان

حکومهتی ههریم، وه به رهینه بیانیه ک

زاراوه ئابوورییهکان

به تاییبه تکردن (Privatization)

محهمهد شیخ فاتح

ئامادهکردنی: دانا فوناد

ئهیوب نهوهر سماقییه، پسیپوری ئابووری و ماموستا له زانکوی سه لاجه دین، چه ند زانیارییه ک له سه ر به تاییبه تکردنی که رته ئابوورییهکان ده خاته پروو.

- پیناسه: به تاییبه تکردن به شیوازیکی ساکارو به رته سک بریتی له گۆرینی مولکیه تی دۆمی نی ده ولت بو مولکیه تی که رتی تاییبه ت، جا ئەم گۆرینه چ له به شیکی بیت یاخو ده موو مولکه که بگریته وه، پوخته ی قسه کرداریکه پیچه وانه ی خو مالی (التأمیم) کردنه.

- له رووی ئابوورییه وه: به تاییبه تکردن بریتی له به گه رختنی ده رانه تی سروشتی و مرویی به توانا لیها تویکی به رزو به ره میکی زۆر، له ریگی ئازادی بازارو ده ستینه خستنی ده ولت له کاروباری ئابووری ته نیا له کاتی زۆر پیویست نه بیت، به هوی به کاره یانی میکانیزی دیاریکارو بۆزه مانه تکردنی ئارامی بازار.

- له رووی سیاسیه وه: بریتی له که مکرده وه رووتانده وه ی رۆلی ده ولت له یواری ئابووری ته نیا له هه ندیک یواری سه ره کی نه بیت وه ک (به رگری، داد، ئاسایشی ناوخو، خه زمه تگوزاری گشتی)، و اتا بریتی له فه لسه فه یه کی نوئی رۆلی ده ولت.

- به شیوه یه کی گشتی: به تاییبه تکردن فه لسه فه یه کی ئابووری ستراتیژی نویه بو گۆرینی مولکیه تی که رته ئابوورییهکان که به سه تراون به سیاسه تی ده ولته وه.

- میژوو وه گه ی: سه ره تاسی سه ره له دانی به تاییبه تکردن وه ک دیارد ده گه ریته وه بو سالی 1678، کاتی که شاره وانی نیویورک ریگی دا به کۆمپانیایه کی که رتی تاییبه ت بو پاکردنه وه ی شه قامهکانی شاری نیویورک، به لام سه ره تاسی سه ره له دانی وه کو سیاسه تیکی ئابووری ده گه ریته وه بو حه فتا کانی سه ده ی بیسته م، که وه ک شیوازیکی به کاره ینا ر له لایه ن بانکی نیوده وه تی و سنوقی نیوده وه تی بو رنکاربوونی ولاتانی دو که وتوو له دارمانی دارایی و ئابووری له لایه که بو له لایه کی دیکه ش بو پاراستنی به رزه وه ندی ولاتانی قه رزبه خشو زه مانه تی نه فه تانی قه رزه کانیان، و اتا هۆکاری به یه ک به سه تنه وه ی به رزه وه ندیه یه کی هه ردوو لابوو.

- هۆکارهکانی سه ره له دانی: پرۆسه ی به تاییبه تکردن ده گه ریته وه بو بێتوانایی و تیچوونی زۆری به ره مه یانی که رتی گشتی و تیوه کلانی زۆری که له ولاتانه ی که له جهنگی دوومی جیهانی دو ران له قهیرانی ئابووری و زالکردن و مه رج دانان بو به رپاکردنی دیاردیه ی جیهانی بوون له ریگی هۆکارهکانی، که بریتین له بانکی نیوده وه تی و سنوقی نیوده وه تی و ریخراوی بازارگانی جیهانی و کۆمپانیا رده گز جیاوازهکان، و اتا به هوی ناله باری باری ئابووری زۆری که له ولاتانی تازه پیکه یشتوو پاراستنی به رزه وه ندی پشکارانی ئه و ریخراوانه ی که باسه مانه کرد.

- تیها وینهکان میاوازن: له به ر ئه وه ی به تاییبه تکردن تا کو ئیستا مشقو مریکی زۆری له سه ره وه له هه رولاتیک به جو ری ک جیه جیکراوه، ده ره نه جمه کان جیاوازن بو یه له روانگه ی ئه وه که سه نه ی که سوومه ندن له م پرۆسه یه پینا ئویه که ئەم پرۆسه یه ده بیته هوی که مپوونه وه ی تیچوونی به ره مه یانی و هیانه کایه وه ی جو ریکی نوئی و پیکه وتوو له ته کنۆلۆژیا و کارگیژی نوئی سه رده م و فراوانکردنی رو به ری وه به ره یانی له ریگی دروستکردنی ژینگه یه کی گونجاوی رکا به ری و جو ری ک له ئارامی دارایی و نه ختیبه یی، به لام که سهانیکی تر هه ن پینان وایه ئەم پرۆسه یه نابیت هوی هیانه کایه ی ئەم شتانه، به لکو به پیچه وانه وه ده بیته هوی دووباره دابه شکردنه وه ی سامان له به رزه وه ندی خاوه ن کۆمپانیاکان و بیا ر به ده ستانی سیاسیه و ده سه لات و دروستبوونی هه لاوسان و بیکاری و دروستبوونی چینه یه تی له ناوکومه لگادا، له کوردستانی له مه رخوا شه مان په لکردن بو فروشتنی سه ره جم کارگهکانی ده ولت و نه بوونی رو ئیا یه کی دیا ر له سیاسه تی هه ریم به ره وه هه لاوسان و بیکاری و چینه یه تیمان ده بات که سه ره تاکانی ئەم دیا رانه زۆر به ئاشکرا دیا ره.

رابطه رته روژنامه وانیه یه کان ئامازه به وه ده که نه که ئاشکرابوونی دۆسیهکانی گه ندلیی له هه ریمی کوردستاندا، وه به ره یه نه بیانیه یه کان ده ترسیتیت به وه ی که نه ویرن و بترسن له وه ی روویکه نه هه ریمی کوردستان.

بلا بوونه وه ی هه والی کرینی پشکهکانی کۆمپانیا ی (DNO) ی نه روچی له لایه ن ده ناشتی هه ورامی، وه زیری سامانه سروشتیه کانه وه، هه رابه کی گه وه ری له ناو ناوخویهکانی کوردستان و عیراقو میدیا جیهانییهکاندا نایه وه، به جو ری ک که کاریه ریبه کی گه وه ری دروستکرد، به تاییبه ت کاتی که دۆسیهکانی نه وتو گریه سه تهکانی به شیوه یه کی کۆنکریتی هه شاردران و هیه ک سه و لایه نیک له ورده کارییهکانی ئاگادارین به لایه نه په یوه ندیارده کانیسه وه.

پروفسور، محهمهد ره ئوف سه عید، شاره زای ئابووری و ماموستا له زانکوی سلیمانی، باس له وه ده کات که بلا بوونه وه ی ئه و جو ره هه واله نه کارییه کی زۆری هه یه له سه ر که رتی وه به ره یانی له کوردستاندا، چونکه ئه و وه به ره یانی کۆمپانیا یه ی گه وه ره و خاوه ن سو مه عن زۆر به لایه نه وه گرنکه که ئه و ولاته ی رویتیده کن له چ بارودوخیکیه.

به سه وای ئه و ماموستایه ی زانکو، هه ندیک کۆمپانیا هه ن له لیلیدا کارده کن و به رزه وه ندیان وایه له شوینیکیا کاربکن که گه نده لیه و

ستاره عارف

هه ره چهنده سالانه به به های زیاتر له چه ندین ملیار دۆلار کالا و شه مک و پیداو یستی له دره وه ی هه ریم هاورده ده کریت، به لام پسیپوریکی ئابووری پییوایه تانیستا حکومه تی هه ریم سیاسه تیکی بازارگانی بو به گه رختنی سه ره مایه ی ناوخوی نییه و نه بوونی باجو که مه ی گومرگی وایکردوو سه نوورمکانی هه ریم به رووی دره مودا ناوه لابن و ره چاوی مافی به رکاره ییش نه کریت.

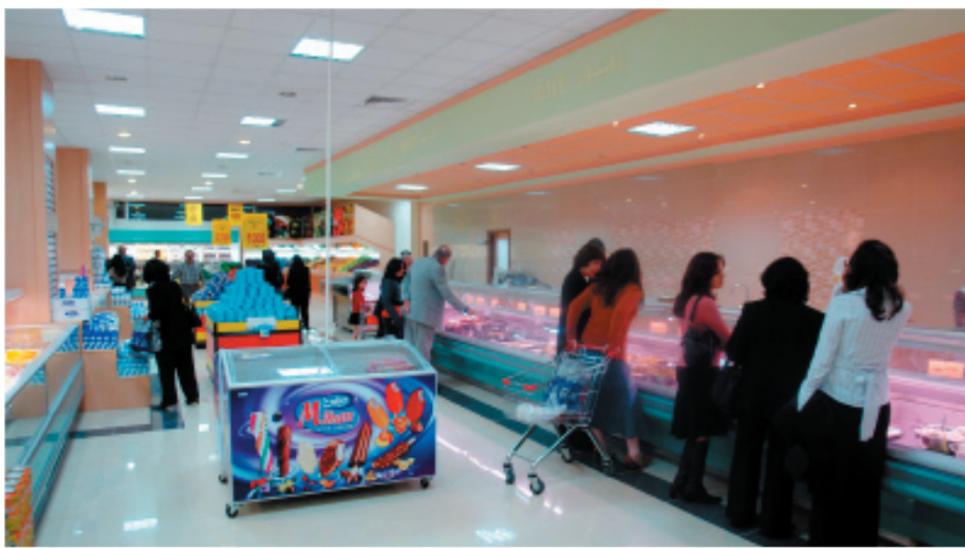
سالانه به به های زیاتر له (7) ملیار دۆلار هاورده ی تورکی ده هیترته بازارهکانی هه ریم و نه مه سالی ش ریژه ی هاورده ی ولاتی تورکیا بو هه ریم بو (10) ملیار دۆلار به رزو به ته وه، ئه وه سه رباری هاورده کردنی کالا و شه مک و پیداو یستییهکان له ولاتانی وه ک ئیران و سو ریا و چین و ولاتانی دیکه، هاورده کردنی ئه و ریژه زۆری پیداو یستییهکان له کاتیکیه، که ته نیا ریژه ی (4٪) گومرگ و دره ده گریت. دلشاد عوسمان، بریکاری وه زا ره تی هه ریم بو کاروباری دارایی، ئه وه ی بو روژنامه خسته روو، که وه زا ره تی دارایی باج ناخاته سه ر کالا و شه مک ه هاورده کان، به لکو ته نیا گومرگ و دره ده گریت و تیکاری ئه و داها تانه ش ده گه ریته وه خه زینه ی حکومه تی ناوه ندی.

رووکرده هه ریمی کوردستان. یاسینی فه قی سه عید، به ریوه به ری گشتی ده سه تی وه به ره یانی له سلیمانی، ئامازه به وه ده کات که ئه گه ر گه نده لیه له ناوچه که دا هه بیت، ئه و هاوشانی ئه و هۆکارانه ی دیکه کارده کاته سه ر وه به ره یانی کۆمپانیا بیانیه کان، به جو ری ک که به سه له مینه وه له رووکرده ناوچه که بو جیه جیکردنی پرۆهکانیان. ئیستا زیاتر له (1600) کۆمپانیا بیانی له هه ریمی کوردستاندا کارده کنه و حکومه تی هه ریمیش

له سالی (2006) هه وه به یاسایه کی (25) برگیه ی یاسای وه به ره یانه وه له هه ولی ئه وه دایه، که وه به ره ینی بیانی بو کوردستان کیش بکات، به لام نه بوونی شه فافیه ت و کارکردن له پشت په رده وه، ئه و وه به ره یانه رانه ی ترساندوه که نه ویرن روویکه نه ناوچه که و ئه گه ر ها تیبیتیشن نه یانه ویت کارهکانیان فراوان بکن، هه ربویه سه رباری چه ندین یاسای له و جو ره ری له وه ناگریت که وه به ره ینی جدیی و گه وه له بوونی گه نده لیه و نا شه فافیه ت نه پرسیته وه.

حکومت ره چاوی مافی به کار به ر ناکات

تانیستا هه ریم سیاسه تیکی بازارگانی نییه بو

پیشوایوو: «ئه گه ر ریژه ی گومرگ که مبرکریته وه، ئه و حکومه تی ناوه ندی ئاستی به ره مه یانی و نارنده دره وه ی نه وت که مه دکاته وه، ئه وه ش به وته دلشاد بو که مکرده وه ی به شه داها تی هه ریمه، هه ربویه ناکریت و بیری کریته وه که ریژه ی باجو گومرگ که مبرکریته وه، به لکو ده بیت هه ولدیترت له هه موو عیراقدا داها ت زیادبکریت بوئه وه ی به شی هه ریم زیادیتر.»

ناوه ندی لی ئاگادارده کریته وه و ئه وانی ش ئه وپاره یه له به شه بودجه ی هه ریم که مه دکه نه وه». سه رباری بوونی ده یان مه رزی لاهه کی، به لام چه ندین دره وازه ی سنووری نیوده وه تی وه ک ئیبرا هی م خه لیل و باشماخ و په رو یزخان و حاجی ئومه ران، هه ریمی کوردستان به ولاتانی دره وازه ی ده به ستیته وه و به گویزه ی وته ی شاره زایانی بواری بازارگانی ش، ئیستا جلوه برگو پیداو یستی مندالان و پیداو یستی کاره بایی و خوارده مه نی له ولاتی چینه وه هاورده ی هه ریم ده کریت، به لام به په لی یه ک خورا ک له تورکیا وه هاورده ده کریت. مسته فا عه بدولر حمان، سه روکی

یه کیتی هاورده و نارندکارانی کوردستان، به روژنامه ی راگه یاند: هه ریمی کوردستان له هاورده کردنی کالا و پیداو یستییهکانیدا به په لی یه ک پشت به ولاتانی دره وازه ی وه ک ئیران و تورکیا ده به ستیترت. و تیشی: «حکومه تی هه ریم سالانه بابی (7) ملیار دۆلار کالا و پیداو یستی له تورکیا وه هاورده ده کات، به لام نه مسال ئه و ریژه یه که یشتوته ته نیکه ی (10) ملیار دۆلار». به وته ی سه روکی هاورده و نارندکاران (90٪) ی ئه و کالا یه ی هاورده ی کوردستان و عیراق ده کرین له ریگه ی دره وازه ی سنووری ئیبرا هی م خه لیله وه یه، ئه وه ش بو ئه وه ده گه ریته وه که هه ریم به په لی یه ک

سعدی نه حمده پیره: نامادهی شهرین له گهډ به غدا

هېلېژاردنی نه لمانیا

(۲۰۰۹)

نا: شالو هفتاح

میرکل بؤ جاری دووهه بریدیهوه

دوای به دهستهپنای (۲۳.۸٪) ی دنگهکان له لایه نه یکتی دیموکراتی کریستیان (CDU) (پارته که ی میرکل) له گهډ پارته دهسته خوشکی په کیتی سوشیالی کریستیان (CSU)، نه جیلا میرکلی راویژکاری گشتی ئیستای ئه و ولاته چانس دووه می بؤ بوون به راویژکاری گشتی پیډه به خشریته وه. ئه مهش له گهډ دنگهکانی پارته دیموکراتی ئازاد (FDP) (۱۴.۶٪). که هر سئ ریژه که ده کاته (۴.۸٪) ی گشت دنگهکان، ده توان حکومتیکی هاوپه یمنی پیکیښ.

له دوای ئاشکرکردنی نه نجامه سهره تاییه کان، میرکل له بردهم جه ماورده که ی خویدا وتی: من دلخوش و رازیم به نه نجامه کان، به یه که وه (CDU, FDP, CSU) زورینه مان هه یه و ئیشی خومان دریژه پیډه ده یمن و حکومت پیکیښه یمن.

کیدو ویسته روپلی سهر وکی پارته دیموکراتی ئازادیش رایگه یاند: نامادن به پرپر ساریتی یارمه تیدانی پیکیښانی حکومت له نه ستو بگرن. فرانک وولتر شتونه یری سهر وکی پارته سوشیال دیموکرات و رکابه ری سهر وکی میرکل رو به رووی نورانیکی قورس بووه وه پاش ئه وهی تنیا (۲۳.۱٪) ی دنگهکانی به دهسته پنای ئه مهش که مترین ریژه به له دوای سالی (۱۹۵۳) وه ئه م حیزبه به دهسته پنای بیت.

شتونمیر وتی: ئه مه روژانیکی ناخوشی سوشیال دیموکراتی نه لمانیه.

توماری دنگه گران له هیلېژاردنی ئه مسالی نه لمانیا د نمبوو، ئه ویش تنیا (۷۲.۵٪) له کوی (۱۲.۲) ملیون نه لمانی شیاوی دنگگان، به شداری دنگگان یان کربوو، له کانتیکدا له هیلېژاردنی سالی (۲۰۰۴) دا ئه م ریژه یه (۷۷.۷٪) بو.

ریژه دیاره کانی دیکه ی دنگگان بریتی بو له ریژه ی پارته چېپ (۱۲.۴٪) و سه وزه کان (۱۰.۱٪).

سیستمی دنگدانی نه لمانیا

هر نه لمانیه ک دوو دنگی هه یه، په کیکیان راسته و خو بؤ دیارکردنی نوینه ره، ئه و ی دیکه بؤ حیزبیک.

نیوهی کورسیه کانی په رله مان بؤ ئه و نوینه رانه ده یمن، که راسته و خو هیلېژاردین، ئه مهش مانای وایه (۲۹۹) نوینه ر (له کوی (۵۹۸) کورسی په رله مان) به زورینه ی ساده هیلېژاردین بؤ په رله مان.

(۲۹۹) کورسیه که ی دیکه ی په رله مان له لایه نه پارته هیلېژاردی اوره کانه وه بریاری له سه ره ددریت. هر پارته پیویسته (۵٪) ی دنگه کان یان سئ نوینه ری راسته و خو هیلېژاردی که متره نه بیت بؤ ئه وه ی پشکی له کورسیه کانی په رله ماندا هه بیت، به لام ئه گه ر حیزبیک له ری نوینه ری راسته و خو وه ئه نجامی زوری به دهسته پنای و هکو حیزبیش دنگی که مېبو، ئه و له په رله ماندا ری پیډه دریت به سیستمی «تشریف» کاندیدی زیاتر له په رله ماندا دابنیت.

بؤ نمونه له هیلېژاردنی (۲۰۰۵) دا به وه ی وه شانزه کاندیدی زیاده دانران و کوی کورسیه کان له (۵۹۸) کورسیه وه بو به (۶۱۶) کورسی له په رله ماندا.

هرکاتیک دنگه کان جیا کرانه وه سهر وکی نه لمانیا (هوست کوهیلر له ئیستادا) راویژکاری گشتی په رله مان دیاریده کات، به لام ئه م کاندیده راویژکاری گشتی جکه له خواستی سهر وک، پیویستی به زورینه ی دنگی نه لمانی په رله مانیش ده بیت بؤ و درگرتی پیوسته که ی، نه گه ر په رله مان له سئ هه ولدا بؤ دیارکردنی راویژکار شکستیه پنای هیلېژاردی کاریک زورینه ی به دهسته پنای، ئه و سهر وک راویژکاریک په سندن ده کات.

په رله مان بؤ ماوه ی چوار سال (یکه خول) هیلېژاردین.

زانیا ری له (وول ستریت جورنال، نه سوشیه یټد پریس) وهرگیرا و

نیقاش: سعدی نه حمده پیره: نامادهی شهرین له گهډ به غدا

نا: شالو هفتاح

ستراتیژی په یچ: عراق، له تیرویزمه وه بؤ چه ته گری

له چاوپیکه و تنیکی سعدی نه حمده پیره به پرپی په یوه دنیبه گشتیه کانی په کیتی نیشتمانی کوردستان بؤ سایی نیقاش ده لیت: نامادهی چاره سهری سهر بایزین بؤ یه کلا یکرده وهی کیشه کانمان له گهډ به غدا.

سعدی نه حمده پیره پاش دوپاتکرده وهی توانای هریم بؤ خو به ریوه بردن و له باره ی بوونی مملانیبه کی توندی سیاسی وه له هه ریما ده لیت: به لی مملانی هه یه، به لام به وچوره نیبه که له لایه نه چهن روژنامه نووسیگه وه باسی لیده کریت و زیاده رووی تیا ده کریت، یان له لایه نه چهن کادیریکی حیزبیه وه. له وه لامی پر ساری ئه وهی، که بؤچی سهر که توه نه بوون له چاره سهر کردنی کیشه ی بیکاری له کوردستاندا، سعدی نه حمده پیره هوار که ی بؤ رژیمی پیشو گیرایه وه.

له باره ی لادانی نه لمانی په کیتی له پیوسته کانیا ن به وهی دنگه دانوه، ده لیت: ئه و دنگیانه راست نین و هیچ که سیک به بی هوارکی شری له پیوسته که ی خوی لانه براوه، به لام هر که سیک له دزی په کیتی مام له ی کر دیت نه لمانی لیسه ندراوه ته وه. له باره ی کیشه کانی نیوان به غدا و هریم و ماده ی (۱۴۰) هوه سعدی نه حمده پیره ده لیت: هیشتا کیشه مان هه یه له گهډ به غدا و چاره سهریش نه کراون، هه له یه ئه گه ر و ابزانین کیشه کانمان تنیا به میدیا چاره سهر ده کریت، ده بیت هیزی سهر بایزیمان هه بیت، که پیشمه رگه یه، له راستیدا ده بیت پیشیبی هه مو وچوره ئه نجامیک بکه ین له وانه ش چاره سهری سهر بایز.

له باره ی بانگه شه ی نایاسا پیوونی گریه سته کانی هریم له گهډ کومپانیا نه و تیه کانی جیهان له لایه نه به غدا وه، پیره ده لیت: ده بیت ئه وه بزاین که حکومتی هریم نوینه رایه تی به رژه وه دنیبه کانی هریمی کوردستان ده کات، کیشه که ئه وه یه کئ ده بیت پینا چوونه وه بؤ ئه و گریه ستانه بکات؟، ئایا میدیا ده بیت پینا چیتیه وه یاخو دادگای تابه تمه ند؟.

شینخوا ی چین: (۳۰۰۰۰) فیزان له موسل ئاواره بوون

ئاژانس هوالی شینخوا ی چین له راپور تیکدا ئماژه به مملانی سیاسی موسل ده کات و ئماژه به گوره یی ئه و کیشه یه ده کات و توندوتیژی به هه ولیکی به هیز ده بیت بؤ گوړینی پیکهاته ی شاره که و دواچار زیاد کردنی نفوزی سیاسی لایه نه سیاسی کانی موسل به ریگه یه، ئاژانس که له زاری به پر سانی عراق وه ده لیت: که له سالی (۲۰۰۳) وه

سایتی ستراتیژی په یچ پیوایه؛ که کرداره تیروزیستیبه کان له عراقدا پینا و ته قوناغیکی نوپوه ئیستا تیروزیزم له عراقدا بووه به چه ته گری و کرداره تیروزیستیبه کان له بری ئه وهی تنیا له بری نایدو لژیا و مه زه هب نه نجامیدرین، له بهر پاره نه نجامه درین و تیروزیستی پر فیشنال په یدا بوون بؤ جیه جیکردنی کرداره تیروزیستیبه کان.

ستراتیژی په یچ ده لیت: ئه و کورده وه تیروزیستیبه کان له نیوان خاکی کورد و عره و بؤ باکووری به غدا رووه دات تنیا کورده وه یه کی تیروزیستی ئاسایی نیبه، به لکو مه به ستو ئامانج لیمان بووه ته پاره په یدا کردن و له لایه نه چهن بانو چه ته یه که وه نه نجامه درین.

هوی که مېوونه وهی کرداره تیروزیستیبه کان له مانگه د تنیا ئه وه یه، که حکومتی عراق فشاریکی دبلوماسی زوری کورده وه سهر سوریا، ئه و ولاته ی که تیروزیسته کان لیه وه دزه ده که نه سنووری عراق وه.

ئه مه جگه له فشاری ئاسایش له سهر ئه و گوندو شاروچکانه ی مه ترسی بوونی بانوی تیروزیستیان لیده کریت.

له دوایبانه دا کومه لیک تیروزیستی پیشه وهر له عراق په یدا بوون، که تنیا بؤ پاره کار ده که ن، هه ربوه ده بیت به که مېوونه وهی پاره له عراقدا کرداره تیروزیستیبه کان روو له زیاد بوون.

له راستیدا دوای فشاری حکومت و له ده ستدانی پشتگیری زوریک له سوننه کان، که یسی تیروژ گوراوه و زوربه ی تیروزیسته کان بوون به چه ته هه رچه نده تائیت حکومتی عراق ته رکیزی کردوه ته سهر که یسی تیروزیزم، به لام حکومت ناچار ده بیت ته رکیز بخاته سهر کیشه ی چه ته گری.

دیاره تنیا چه ته ی سوننه مان نیبه له عراقدا، به لکو چه ته ی شیهه شمان هه یه، به لام جیا وازیان ئه وه یه که هیندیه سوننه کان درنده نین. بوونی چه ته کانیش گرنکه بؤ توندرو وه کان، چونکه ههر توندرو ییک به ویت کرداریکی تیروزیستی نه نجامدات، ئه و چه ته ی پیشه وهر زوره بؤ نه نجامدانی به مهر جیک بریک پاره ی تیا بیت.

هریمی کوردستان له مه دا پیش به غدا که وتوه، هه رچه نده به پر سانی کوردستان گنده ل، به لام ری به تیروزیستان نادن له ناوچه که یاندا چالاکی تیروزیستی نه نجامده ن.

فوتو: ئه رشیف

هیزی پیشمه رگه

پەرله مانئارانى كورد له بهغدا فره لیستیى بۆ كورد به گونجاو دهران

هر چاوه‌روانىن...

پشکو تاحا

... هه‌لگرتنى خه‌م و ئازاره‌كانى تاكو كۆمه‌لو تیکه‌لكردنى به‌ وێژدان و سۆزى خود، يه‌كێكه له‌ ئه‌ركه ئینسانی و ئه‌خلاقیه‌كانى كه‌سانى بیرمه‌ند و ئه‌دیبه‌ هونهرمه‌ند به‌ شێوه‌یه‌ك هه‌ر خه‌م و هه‌ناسه ساردیه‌كى تاكى كۆمه‌ل له‌ به‌رهمه ئه‌ده‌بى و هونهریه‌كاندا به‌رجه‌سته ده‌بن و هه‌ندیکه‌شیان له‌ دواجاردا ده‌به‌ شاکارو له‌گه‌ل زیندووبوونى ئینسانیه‌تدا ئه‌وانیش به‌ زیندوویی ده‌مێننه‌وه.

له‌ناو ئه‌دیبه‌كانى هه‌رێم و ئه‌وانه‌ى رۆژیک له‌ رۆژان و به‌ پێی پێویست نه‌ك هه‌ر خه‌مخۆری ئازاره‌كانى تاكى كوردبوون، ته‌ناه‌ت ئه‌گه‌ر له‌ مه‌كسێك یان له‌ چینه‌ نایجیریا كه‌مێك، تاكنێك تووشى ناعه‌داله‌تى بووبێت، له‌سه‌ر ده‌ستى ده‌سه‌لات، ئه‌وا ئه‌وان یه‌كسه‌ر چه‌ندین به‌رهمه‌و باه‌تى هونهرییان ده‌خسته‌ سه‌ر لایه‌ره‌كانى رۆژنامه‌و گۆفاره‌كان و داوای دادگایێكردنى سه‌رانی ده‌سه‌لات و ئه‌و كه‌سو گروپه‌یان كرده‌وه كه‌ بوونه‌ته‌ مایه‌ى ئه‌و چه‌وساندن و ده‌یه‌و خۆ ئه‌گه‌ر كه‌سه‌یكیش سه‌ره‌نجامی ئه‌و چه‌وساندن و ده‌یه‌و ژپانی له‌ده‌ستدانیت ئه‌وا ئه‌و ئه‌دیبه‌ هونهرمه‌نده (ئینسانیه‌ت) ئاماده‌بوون لێزیه‌و له‌ كوردستان ته‌عزیه‌ى بۆ دا بنێن. دياره ئه‌مه‌ كارێكه‌ مایه‌ی رێزه‌ ستایش و زۆریش منه‌تى ئیدا نیه‌، ئه‌ی ئه‌گه‌ر ئه‌دیبه‌ و هونهرمه‌نده‌كان فرمایشیه‌كان تیکه‌ل به‌ فرمایشی لێقه‌ و ماوه‌كان نه‌بیت، كى ئه‌وه‌ ده‌كات؟!...

ئه‌مرۆ له‌سه‌ر ده‌ستى ده‌سه‌لاتى سه‌وز له‌ هه‌رێمى كوردستان ده‌یان و سه‌دان كه‌س تووشى نا بنێن بۆون به‌ تاوانى بیروڤاى جیاواز و ده‌سه‌لات به‌ئى گۆبدانه‌ جووكتێن بنه‌ماكانى ئازادیه‌ ده‌ستپه‌شان كرده‌ن بیروباوه‌، كه‌وتوو ته‌ شالاویكى بیه‌زه‌میه‌نى ئه‌وتو كه‌ جگه‌ له‌ سیقه‌ ته‌كانى دیکتاتۆری و توتالیستی چێزیمان بیرناخاته‌وه، له‌ كوێى دنیا دا ئه‌و ئه‌ندامانه‌ی كاتى خۆی له‌گه‌ل حیزبێكدا بووب و له‌ دۆران و كه‌وتنه‌ سه‌ر ئه‌رزى ئه‌و حیزبه‌دا ئه‌و ئه‌ندامانه‌ باجى ئه‌و شكسته بدن به‌ برینه‌ى مووچه‌ و بژویه‌ گۆزه‌رانى خۆیان و ماله‌و مناله‌و خێزانه‌كانیان، جگه‌ له‌و حیزبانه‌ی له‌ گه‌شه‌كردنى رووداوه‌كان له‌ ریزى حیزبى فاشیست گێرساوه‌ته‌وه!

له‌گه‌ل حیزبێكدا بووب و له‌ دۆران و كه‌وتنه‌ سه‌ر ئه‌رزى ئه‌و حیزبه‌دا ئه‌و ئه‌ندامانه‌ باجى ئه‌و شكسته بدن به‌ برینه‌ى مووچه‌ و بژویه‌ گۆزه‌رانى خۆیان و ماله‌و مناله‌و خێزانه‌كانیان، جگه‌ له‌و حیزبانه‌ی له‌ گه‌شه‌كردنى رووداوه‌كان له‌ ریزى حیزبى فاشیست گێرساوه‌ته‌وه!

ئه‌دیبه‌ و هونهرمه‌ندان پارێزه‌رى ئازادین له‌ سه‌رتاسه‌رى دنیا دا، ئازاریش هه‌ر ئازاره‌، چه‌وساندن و هه‌ش هه‌ر چه‌وساندن و ده‌یه‌، ده‌سه‌لاتیش هه‌ر ده‌سه‌لاته‌، ئه‌ى بۆچى به‌پێى ئاستى چاوه‌روانگروایی، تانیستا کاردان و ده‌یه‌ و ئه‌دیبه‌ و هونهرمه‌نده‌كانمان نه‌بینه‌وه له‌ ئاست ئه‌و زومه ئینسانیه‌ى له‌ ناوچه‌كانى ژێر ده‌سه‌لاتى سه‌وز و ده‌ روژانه‌ روو ده‌ندن؟ كه‌س نه‌ی و توهوه‌ داوای ئه‌وه‌ش نه‌كراوه كه‌ هه‌یك كه‌سێك (بێلایه‌ن) بۆ خۆی له‌ ده‌ستیدا، چونكه‌ بێلایه‌ن له‌ ئاست حیزبایه‌ تێكردن مایه‌ى قبۆلكردنه‌، به‌لام بێلایه‌نى و بیده‌نگی له‌ ئاست چه‌وساوه‌ ئینسانیه‌كان جینی گومان و لئ وردبوونه‌وه‌یه‌، چه‌ندین ئه‌دیبه‌ نووسه‌رو هونهرمه‌ند له‌سه‌ر هه‌لوێسته‌ ئینسانیه‌كانیان ده‌ره‌ق به‌ چه‌وساندن و ده‌بوون به‌ كه‌لو گه‌روه‌ گه‌وره‌ترو بلیمه‌ت و زۆر به‌ عاقیبه‌ت و... تاد. ئه‌مرۆ له‌ خۆی هه‌رێم دا كه‌وره‌ترین پرۆسه‌ى دژه‌ دیمۆكراسی و پرێاردانى (نا بنێرن) بۆ هه‌لوالاتیه‌كان به‌ پهره‌په‌ندانیه‌ بینه‌وه‌ى گۆیمان له‌ ئوتقیك! دێره‌ شیعریك! كورته‌ چیرۆكێك! هه‌وارێكى ئاره‌زایى بووبیت؟

نازانم، داوای به‌ ئه‌ستیره‌ كردنى سولتان هاشم و داوه‌ داوای ئازادکردنى تاریخ عه‌زاووى به‌ (راوژكار) كردنى وه‌فیه‌ق سامه‌رائی و شوبه‌اندنى ده‌نگى ئازاد به‌ (وه‌رێنى سه‌گ) و ئیستاش كه‌ نا بنێرن بووته‌ پاداشتی خه‌بات و ماندووبوونى پێشمه‌رگه‌ و هه‌لوالاتیه‌كان، ئیتر چی ماوه‌ رووبدات، بۆ ئه‌وه‌ى خاوه‌نوێژدانی ئه‌ده‌بى و هونهرى به‌ پێنیه‌ت جوله‌ له‌ ئاره‌زایی دهربرین له‌ پێشه‌وه‌ى خه‌لكانى تر بن وه‌ك چۆن له‌ (امتیا) ده‌كاندا له‌ پیش خه‌لكى تره‌وه‌.

بێلایه‌ن كرده‌نى قه‌لم و ئه‌ق له‌ مرۆ (بیده‌نگى رازیبوونه‌) ئه‌مه‌ ده‌سه‌لاته‌ش له‌ جی گۆرێنى بێلایه‌نى و بیده‌نگی به‌رده‌وامه‌ تا ئه‌و رۆژه‌ى میژوو بوركانی ناخى چه‌وساوه‌كان ده‌ته‌ قینیه‌ته‌وه‌.

بهرهم خالید

هه‌ریه‌كه‌ له‌ يه‌كێتی و پارتی به‌ پاساوى زيان گه‌ياندن به‌ مافه‌كانى كورد دژايه‌تى فره‌ لیستی ده‌كه‌ن.

حاكه‌م ئه‌حمه‌د ئه‌نوه‌ر، ئه‌ندامى ئه‌نجومه‌نى نوێنه‌رانی عێراق له‌سه‌ر ده‌كات؛ له‌ماوه‌ى چوار سالی رابردوودا كورد دوو لیستی هه‌بووه‌ له‌ به‌غدا كیشه‌ نه‌بووه‌ بۆیه‌ ئه‌گه‌ر كورد ببیته‌ (۲) یان (۴) لیستیش كیشه‌ بۆ كورد دروست ناکات، به‌لام ده‌بیت له‌سه‌ر باه‌ته‌ سه‌ره‌كیه‌كان لێكنه‌گه‌یشتن و رێكه‌وتن هه‌بیت له‌ نه‌وانیاندا و وتیشی: «فره‌لیستی كیشه‌ نیه‌، به‌لام گرنگه‌ یه‌ك هه‌لوێستى هه‌بیت بۆ ئه‌وه‌ی پێگه‌و قورسای كورد بپارێزێت له‌ به‌ره‌وه‌ ده‌بیت ناكوکیه‌كانمان له‌ حه‌مرین به‌ جیه‌په‌لین».

بریاره‌ رۆژى (۲۰۱۰/۱/۱۶) هه‌لیژاردنى ئه‌نجومه‌نى نوێنه‌رانی عێراق ئه‌نجامبدریت، بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ش حیزبو لایه‌نه‌ سیاسیه‌كان خۆیان بۆ ئه‌و هه‌لیژاردنه‌ ئاماده‌ ده‌كه‌ن و سه‌رگه‌رمى پێکته‌نایى هه‌و په‌یمانین و چاوه‌روانده‌كریت كورد به‌ چه‌ند لیستیک به‌شداریه‌ی ئه‌و هه‌لیژاردنه‌ بکات به‌ تاییه‌ت لیستی گۆران كه‌ بریاریداوه‌ به‌ لیستی سه‌ر به‌خۆ به‌شداریه‌ت ئه‌وه‌ش له‌ پێناو فره‌ره‌نگی له‌ نوێنه‌رایه‌ تیکردنى كورد له‌ به‌غدا.

د.ره‌ئوف عوسمان، په‌رله‌مانتاری عێراق له‌سه‌ر لیستی هه‌و په‌یمانیه‌، به‌ باشی ده‌زانیت، كه‌ كورد به‌ چه‌ند لیستیک به‌شداریه‌ی ئه‌و هه‌لیژاردنه‌ بکات، چونكه‌ «ئه‌وه‌ چه‌ندین سوودی بۆ كورد ئیدایه‌»، د.ره‌ئوف له‌ لێدانیکدا بۆ رۆژنامه‌ ئاماره‌ بۆ ئه‌وه‌ ده‌كات؛ كه‌ له‌كاتى فره‌لیستیدا خه‌لكی حه‌ماسی زیاتریان ده‌بیت بۆ كێرکى و به‌شداریکردن له‌ ده‌نگدانا، ئه‌وه‌ش واده‌كات كورد ژماره‌ی كورسی زیاتر به‌ ده‌سته‌په‌نیت، هه‌روه‌ها زیاتر ئه‌وه‌ ده‌سه‌لمێنیت كه‌ له‌ كوردستاندا دیمۆكراسیه‌ت هه‌یه‌ و به‌هۆی ئه‌وه‌شه‌وه‌ خه‌لكی له‌ پسرپۆرى جوڤا و جوڤا و خاوه‌ن بیرو بۆچوونى جیاواز ده‌چنه‌ په‌رله‌مان و وا ده‌كات هه‌ر قه‌واره‌یه‌ك قه‌باره‌ی راسته‌قینه‌ى خۆی بزانیت و وتیشی: «به‌لام

ده‌بیت له‌گه‌ل فره‌لیستیدا له‌ به‌غدا يه‌ك هه‌لوێست بێن له‌ پێناو چاره‌سه‌ركردنى كیشه‌ى ناوچه‌ دا براهه‌كان و پێشمه‌رگه‌و كیشه‌كانی دیكه‌ له‌ به‌ره‌شه‌وه‌ی بیرو بۆچوونى جیاواز ده‌بیت بۆ داكوکیکردن له‌ مافه‌كانى كورد له‌ به‌غدا».

له‌ به‌رامبه‌ردا ئه‌حمه‌د شه‌به‌ك، په‌رله‌مانتاری فراكسیۆنى هه‌و په‌یمانیه‌، باس له‌وه‌ ده‌كات، كه‌ هه‌ریه‌كه‌ له‌ فره‌لیستیه‌و یه‌كلیستی ئیجابیات و سلبياتى خۆى هه‌یه‌، به‌برواى ئه‌و له‌ یه‌كلیستیدا ململانئ نابیت به‌وه‌ش ژماره‌یه‌كى كه‌مى هه‌لوالاتیه‌كان به‌شداریه‌ی هه‌لیژاردن ده‌كه‌ن، ئه‌وه‌ش كارگه‌ری له‌سه‌ر ژماره‌ی كورسیه‌كانى كورد ده‌بیت له‌ به‌غدا، هه‌روه‌ها بوونى فره‌لیستیش پێده‌چیت زيان به‌ كورد بگه‌یه‌نیت و نه‌توانیت پۆسته‌كانى ئیستای به‌ ده‌سته‌په‌نیه‌وه‌، به‌لام ده‌كریت فره‌ لیست و يه‌ك هه‌لوێست بێت و وتیشی: «بروا ناكه‌م هه‌یك لایه‌نێكى كورد له‌گه‌ل مه‌سه‌له‌ چاره‌نووسه‌كانى كورد نه‌بیت، بۆیه‌ بوونى بۆچوونى جیاوازی ئاساییه‌ به‌ په‌رله‌مان به‌ مه‌رجێك جوڤیک له‌ هه‌وه‌لوێستیه‌ هه‌بیت».

له‌ هه‌لیژاردنى پێشوی ئه‌نجومه‌نى نوێنه‌رانی عێراقدا جگه‌ له‌ یه‌كگرتووی ئیسلامى سه‌رجه‌م لایه‌نه‌ كوردیه‌كانی دیكه‌ له‌ چوارچیوه‌ی لیستی هه‌و په‌یمانیه‌ كوردستاندا دا به‌زین، به‌لام له‌ زۆرێك له‌ بریاره‌ چاره‌نووسه‌كانى تاییه‌ت به‌ كورددا هه‌ردو فراكسیۆنه‌كه‌ له‌ به‌رژه‌وه‌ندیه‌ كورد كارێان ده‌كرد، ئه‌وه‌ش ئاماره‌یه‌كه‌ بۆ ئه‌وه‌ى ده‌كریت كورد به‌ چه‌ند لیستیک به‌شداریه‌ بکات، به‌لام ده‌توانیت يه‌ك هه‌لوێستیان هه‌بیت و پێگه‌وه‌ كاربه‌كن.

د. محه‌مه‌د ئه‌حمه‌د، په‌رله‌مانتاری عێراق له‌سه‌ر لیستی یه‌كگرتووی ئیسلامى كوردستان، به‌ رۆژنامه‌ی راگه‌یانده‌ یه‌ك به‌رنامه‌ی یه‌ك هه‌لوێستیه‌ پێوسته‌ یه‌كلیستیه‌ گرنگ نیه‌، لیستی جیا واتای ده‌نگو ره‌نگى جیا ده‌گه‌یه‌نیت و وا ده‌كات كێرکى ئیجابی دروستبیت و جوڤیک له‌ چاودێری به‌سه‌ر كارى يه‌كتره‌ هه‌بیت و شه‌فاهیه‌ت هه‌بیت و له‌ گۆشه‌نیکا جیا جیاكانه‌وه‌ وینه‌كه‌ ته‌واو بیت ئه‌وه‌ش له‌ به‌رژه‌وه‌ندیه‌ كورددا یه‌و وتیشی: «فره‌لیستی ده‌بیت هۆى فره‌ نوێنه‌ری كه‌ زۆر جار له‌ لیستیک ته‌نیا يه‌ك نوێنه‌ر بانگه‌پشت ده‌كریت بۆ گفتوگۆ، بۆیه‌ ئه‌گه‌ر ئیمه‌ چه‌ند لیستیکمان هه‌بیت ئه‌وا چه‌ند كوردیک به‌شداریه‌ ئه‌و گفتوگۆیا نه‌ ده‌كه‌ن كه‌ دواجار به‌ به‌رژه‌وه‌ندیه‌ میلیته‌كه‌مان ده‌شكێته‌وه‌ له‌ ماوه‌ى چوار سالی رابردووشدا ئیمه‌ وه‌ك فراكسیۆنى یه‌كگرتو له‌ مه‌سه‌له‌ چاره‌نووسه‌كاندا هه‌و هه‌لوێست بووین له‌گه‌ل لیستی هه‌و په‌یمانیدا».

د.مه‌حمود عوسمان: پارتى و یه‌كێتى له‌ به‌ر موناغه‌سه‌ى

حیزبى، هه‌ندیکجار كه‌ركوكیان له‌ بیر چووه

ئه‌وه‌بوو، یان بکشینته‌وه‌ له‌و حه‌كمه‌ته، (به‌مكاره) حه‌كمه‌ته‌كه‌ ده‌رووخا، یا هه‌ندیک شت بچه‌ سپینیت».

گرنگترین کیشه‌ی ئیوان حه‌كمه‌تى هه‌رێم و حه‌كمه‌تى ناوه‌ندیه‌ مه‌سه‌له‌ى ناوچه‌ جیناكوکانه‌ به‌ شارى ده‌وله‌مەند بانه‌وتی (که‌ركوك) هه‌.

مه‌سه‌له‌ى ئه‌م شاره‌ فره‌ه‌زاده له‌گه‌ل ناوچه‌ جیناكوکانه‌ دیکه‌دا خاوه‌نى ماده‌یه‌كى ده‌ستورین، كه‌ ماده‌ى (۱۴۰)ه، ئه‌م ماده‌یه‌ داوده‌كات له‌ رێگه‌ی ریفاراندۆمه‌وه‌ خه‌لكی بریار له‌ چاره‌نووسى شاره‌كه‌ یان بده‌ن.

د.مه‌حمود عوسمان پینوايه‌، كوله‌ى كوردستانى نه‌یوانه‌وه‌ سه‌رنجى خه‌لك، به‌ كوردو كه‌مه‌نه‌ته‌وه‌كانى دیکه‌ى شاره‌كه‌وه‌ بۆ خۆى راكبێنیت و هۆكارى ئه‌مه‌ش بۆ ئه‌و حیزبایه‌تیه‌ ده‌گه‌رینیته‌وه‌ كه‌ به‌ شێوه‌یه‌كى به‌رفراوان هه‌ردوو پارتى ده‌سه‌لاتدارى يه‌كێتی و پارتى له‌ شاره‌كه‌دا ده‌یکه‌ن. له‌باره‌ى كارگه‌ری حیزبایه‌تیه‌وه‌ له‌سه‌ر شارى كه‌ركوك د.مه‌حمود ده‌لیت: «حیزبایه‌تى كهرۆك و سه‌رجه‌ موناغه‌سه‌ى حیزبایه‌تیش په‌یدا بوه‌و ئه‌و موناغه‌سه‌یه‌ وا كرده‌وه ئه‌م حیزبه‌ بیه‌وێت خۆى به‌هێز بکات، ئه‌و حیزبه‌ بیه‌وێت خۆى به‌هێز بکات، له‌م به‌ینه‌دا جارى وا هه‌بووه‌ كیشه‌ سه‌ره‌كیه‌كه‌ له

بیرچووه».

د.مه‌حمود له‌سه‌ر كارگه‌ریه‌ نیکه‌تیه‌كانى حیزبایه‌تى له‌ كه‌ركوك به‌رده‌وام ده‌بیت و ده‌لیت «به‌ راي من ده‌بوو كیشه‌ى كه‌ركوك له‌سه‌ر بناغه‌یه‌كى نه‌ته‌وه‌یه‌ حیسابى له‌گه‌ل بكرايه‌، ئه‌ك حیزبى. بناغه‌ى حیزبى كارگه‌ری خۆى هه‌یه‌وه‌ ئه‌گه‌ر حیزبایه‌تى بکه‌یت، كۆمه‌لیك خه‌لك له‌ ده‌ورى خۆت كۆده‌که‌پته‌وه‌، به‌لام ئه‌گه‌ر كوردایه‌تى بکه‌یت، هه‌موو كه‌سێك له‌ خۆت كۆده‌که‌پته‌وه».

ئه‌و په‌رله‌مانتاره‌ پینوايه‌ بۆ سه‌رنجراکیشانى لایه‌نه‌كانى دیکه‌ تا رازى بن كه‌ركوك به‌خړیته‌ سه‌ر هه‌رێمى كوردستان، ده‌بیت به‌شداریه‌ی ئیداریه‌كان پێبکریته‌و خه‌زمه‌تگۆزاریه‌كان بۆ ئه‌نجامبدریت و ده‌شلیت: «هێشتا كات به‌سه‌ر نه‌چووه‌ بۆ ئه‌وه‌ى كورد له‌ كه‌ركوك خۆى چاکبکاته‌وه‌و له‌ هه‌مانكاتدا چاره‌سه‌رىكیش پێشكه‌ش ده‌كات.»

د.مه‌حمود عوسمان وه‌كو ئه‌ندام په‌رله‌مانێكى عێراق زیاتر به‌ كه‌سێكى راشكاو و شه‌فاف ده‌ناسریت. كه‌سێكه‌ له‌ رێگه‌ى میدیا وه‌ رۆلیكى كارگه‌رى گێزواوه‌ له‌ خسته‌رووى ئه‌و باسو خواسانه‌ى كه‌ له‌ گفتوگۆ داخراوه‌كانى ئیوان هه‌رێم و به‌غدادا رووده‌ده‌ن.

به‌ بۆچوونى د. مه‌حمود، ده‌بیت سه‌ر كوردایه‌تیه‌ی سیاسى زیاتر شه‌فاف بێت له‌گه‌ل خه‌لكه‌كى خۆیدا و له‌ باره‌ى سه‌ردانه‌كه‌ى ۱۸ى ئه‌م مانگه‌ى جۆى بائىنى جیگرى سه‌روكى ئه‌مریکاوه‌ بۆ هه‌رێمى كوردستان، ده‌لیت «بۆ نمونه‌ بائیدن هاتوو، لێره‌ گوشارات لیده‌كات، بلی زه‌ختم لیده‌كات، بۆچى هاتوو بیلن، بۆ ئه‌وه‌ى كیشه‌كان هه‌روا نه‌مێننه‌وه».

به‌ بروای ئه‌م ئه‌ندام په‌رله‌مانه‌ى عێراق ناشه‌فافی ده‌بیت هۆى كوشته‌ی كات و ئه‌مه‌ش بێ ناچیت له‌ به‌رژه‌وه‌ندیه‌ كوردا بێت وه‌كو روونیشكردیه‌وه‌، «حكه‌مه‌تى عێراقیش هه‌یك په‌له‌ی نه‌بووه‌ له‌ چاره‌سه‌ركردنى ئه‌و كیشه‌هه‌و ئیستاش په‌له‌ى نیه‌، چونكه‌ قه‌ناعه‌تیه‌كى وا لای حه‌كمه‌تى عێراق دروست بووه‌ كه‌ له‌گه‌ل كاتا ته‌رازووى هیز به‌لای ئه‌وا ده‌كه‌ویت كه‌ شه‌رت نیه‌ راستیش بێت، به‌لام ئه‌وان قه‌ناعه‌تیا وایه‌. له‌ به‌ر ئه‌وه‌ ده‌لیت، رۆژ به‌رۆژ ته‌رازووى هیز به‌لای مندا ده‌كه‌ویت، وه‌زعی كورد بیه‌یزتر ده‌بیت، له‌ به‌ره‌وه‌ من ئه‌خه‌مه‌ كاتیک كه‌ كورد به‌ كه‌متر رازى بكم. ئه‌وانیش ئه‌و قه‌ناعه‌ته‌یا هه‌یه‌، به‌لام تۆ ده‌بیت نه‌هیلریت ئه‌و قه‌ناعه‌ته‌ سه‌ربگریت».

سەندیکای کرێکاران و پیشه‌وه‌ران بو حیزب یا بو داگوکیکردن له ئەندامەکانی؟

سەنگەر جەمال

سەندیکای کرێکارانی کوردستان نەیتوانیوە کاربکات بۆ دەستەبەرکردنی مافو داخوای یهه‌کانی کرێکاران و له‌ماوی (۱۸) سالی رابردوویدا هینده‌ی کاری بۆ حیزب کردوو هینده‌ی کاری بۆ داگوکی له‌به‌دەست‌هێنانی مافی کرێکاران نەکردوو، ئەمۆش به‌ وتە‌ی ئەندامە‌کی پیشووی لقی سلیمانی سەندیکاکە.

پەرتبوه‌نی سەندیکای پەرتبوه‌نی داواکاری‌و‌و پریر

یه‌کیتی سەندیکای کرێکاران و پیشه‌وه‌رانی کوردستان که له (٦) به‌شی سەندیکای (گواستنه‌وه‌، پیشه‌سازی، کارگوزاران، کشتوکالی، بیناسازی، چینی و رستن) پیکدیت، له‌سالی (١٩٩٢) هه‌ له‌هولێرو سلیمانی به‌ دوو سەندیکای جیاواز دامه‌زران و هه‌ریکه‌یان به‌جیا کاری خۆی کردوو،

نەیتوانیوە زۆر له‌ داخوای یهه‌کانی کرێکاران جیه‌جیه‌کاتو له‌ئاستی تموخی کرێکارانی کوردستاندا نه‌بووه، به‌جۆریک که له‌و بره‌یه‌دا نه‌توانی کرێکاران بۆ ناوچه‌ی پارتی یه‌کیتی له (١٨) سالی رابردوو داکاریه‌ری نیگه‌تیی هه‌بووه و شیعاری داوا بره‌یه‌کانی بۆ کرێکاران په‌رتکردوو به‌هۆیه‌وه‌ لیکداپراون و مافو داخوای یهه‌کانیان به‌دی نه‌هاتون. فاروق محەمەد، ئەندامی پیشووی لقی سلیمانی سەندیکای کرێکارانی کوردستان، هۆکاری سەرەکی سستی کاری ئەو سەندیکایە بۆ ئاراسته‌کردنی حیزب و دوو سەندیکای ژێرده‌سه‌لاتی پارتی یه‌کیتی ده‌گه‌رینیته‌وه‌و پینوایه، به‌هۆیه‌وه‌ نه‌توانراوه‌ ده‌نگی کرێکاران یه‌کخه‌ری بۆ داواکاری مافه‌کانیان و باشکردنی ژیان و گوزهرانیان. ئەو له‌و بره‌یه‌دا ده‌سه‌لایه‌ که ئیستا بزووتنه‌وه‌ی کرێکاری گه‌شه‌ ده‌کات، هه‌رچه‌نده‌ مێژوه‌که‌ی له‌ (١٨) سالی کوردستان زۆرتره‌ که له‌ شاره‌کانی هه‌ولێرو سلیمانی جولا نه‌وه‌یان هه‌بووه، به‌لام «ریکخوایکی تۆکمە‌ی سەر به‌خۆی کرێکاران نه‌بووه‌ له‌وتە‌ی ده‌وله‌تی عیراق دروستبووه‌ کرێکاران پا‌ه‌ندکراون به‌و ریکخوایه‌وه‌ که له‌ ژێرده‌سه‌لات و کاریه‌ری حیزب دروستکراون، تا ئەو سالی له‌ ژێرده‌ستی پارتی یه‌کیتی سەندیکای کوردی دامه‌زراره‌،

حیزب له‌و ریه‌وه‌ نه‌هه‌نده‌ی ئیش بو‌خۆی کردوو ئیشی بۆ

ده‌سته‌به‌رکردنی مافی ئەو کرێکارو پینانه‌ نه‌کردوو که سەندیکا

له‌پیناویاندا دامه‌زراره‌

بیگومان پارچه‌پارچه‌کردنی هه‌ر چین و سەندیکایه‌ک لاواز ده‌بێت، ئەگه‌ر سەندیکا به‌ فیعلی سەر به‌خۆ یه‌گرتوو بێت کرێکارانیش له‌وه‌ سوودمه‌ند نه‌بن و بریاره‌یک که ده‌رچیت بۆ هه‌موویان ده‌بێت، نه‌که‌ وه‌کو رابردوو که بریاره‌کان بۆ هه‌ر لایه‌کیان جیاواز بێت.»

حیزب ده‌ستی به‌سه‌ر سەندیکادا گرتوه‌

هه‌ندیک چاودێر پیناویه‌، له‌ماوه‌ی رابردوویدا حیزب هه‌ولیداوه‌ سەندیکایان له‌ ژێر ده‌سه‌لاتی ئەویدا کاربکه‌ن و ئەو که‌سانه‌ی قیاده‌ی کرێکاران ده‌که‌ن سەر به‌ حیزب بن، ئەمۆش کاریه‌ری زۆر

بۆ ده‌سته‌به‌رکردن و وه‌رگرتنی ئەو مافانه‌ی ئەرکی سەندیکایه‌ پیداکه‌ری له‌ جیه‌جیه‌کردنیان بکات له‌ لایه‌ن حکومه‌ت و خاوه‌ن کاره‌وه‌، ره‌خه‌ش له‌وه‌ ده‌گریت که تانیستا که‌ره‌یک نییه‌ بۆ هه‌ژاران و کرێکاران که تیدا نیشته‌جین، له‌کاتی‌که‌ «زۆر به‌ی ده‌سه‌لاتداران چه‌ندین به‌لینیان داوه‌ بۆ ئەو چینه‌ هه‌ژاره‌و جیه‌جیه‌ نه‌کراون.»

(١٨) سالی سەندیکا گونگه‌ی نه‌به‌ستوه‌

١٨ سالی سەندیکای کرێکاران نەیتوانیوە گونگه‌ به‌ستن و هه‌لبه‌زاردنه‌که‌ن و فاروق محەمەد پینوایه، به‌ لایه‌ن کرێکاران نه‌یتوانیوه‌ ١٨ هه‌زار ئەندام له‌ چواری خۆیان کۆبکه‌ نه‌وه‌و زۆریک له‌ ئەندامه‌کانیشیان به‌هۆی ئەمری واقع و ناچار به‌وه‌یه، چونکه: «ئه‌وه‌نده‌ سەندیکایه‌کان لایه‌ن پیرۆز نییه‌ که وابزانیت تیدا ئاواته‌کانی به‌دی دیت.»

داواکاری یه‌ه‌کانی کرێکاران جیه‌جیه‌ ناکرین

هه‌روه‌ک پینوایه، له‌ماوه‌ی رابردوویدا سەندیکای کرێکاران هینده‌ کاریه‌رو خه‌مخۆر نه‌بووه‌ «ته‌نها له‌ بواری بچوکه‌ نه‌بیت کاری نه‌کردوو.»

کرێکاران پینوستیان به‌ سەندیکایه‌کی سەر به‌خۆیه‌

به‌ بره‌وی چاودێران، بۆته‌وه‌ی مافی کرێکاران ده‌سته‌به‌ریت پینوسته‌ سەندیکایه‌کی سەر به‌خۆ له‌ نوینه‌ری راسته‌قینه‌ی کرێکاران و پیشه‌وه‌ران دور له‌ ده‌ستی حیزب پیکه‌نریت. هه‌روه‌ک فاروق محەمەد به‌ پینوستی ده‌زانیت، کرێکاران هه‌ولیده‌ن بۆ یه‌گرتنه‌وه‌ی کرێکاران له‌ هه‌موو شاره‌کاندا بۆ دروستکردنی سەندیکایه‌کی سەر به‌خۆ به‌شیوه‌ی هه‌لبه‌زاردن که خۆیان سەر په‌رشتی بکه‌ن و دور به‌یته‌ له‌ فشار و ده‌سه‌لاتی هه‌موو لایه‌نیکه‌ی سیاسی و حیزبی، «به‌و مه‌به‌سته‌ی کاربکات بۆ باشکردنی ژیان و گوزهرانی کرێکاران، به‌و شیوه‌یه‌ ده‌توانن داگوکی له‌ مافو داواکێیان بکه‌ن، به‌شیوه‌یه‌ که یه‌ک ده‌نگیشیان له‌ تیکرای شاره‌کاندا به‌هێزان ده‌کات و وه‌لامی باشتریشی ده‌بیت.»

کرێکاران پینوستیان به‌ سەندیکایه‌ که خه‌مخۆریان بێت

کرێکاران و پیشه‌وه‌ران له‌ سایه‌ی حکومه‌تی نویدا

عمتا هه‌ولوبی

دوا به‌دوای هه‌لبه‌زاردنی سەرۆکی هه‌رێم و په‌رله‌مانی کوردستان له (٧/٢٥) دا، به‌ به‌شداری زیاتر له (٢٠) قه‌واره‌ی سیاسی و لیستی جۆراوجۆر و جیاواز له‌ هه‌لبه‌زاردنه‌کانی رابردوویدا پرۆسه‌ی هه‌لبه‌زاردن به‌رێوه‌ چوو وه‌ک بینیمان له‌ ماوه‌یه‌دا که بۆ لیست و قه‌واره‌کان بۆ بانگه‌شه‌ی هه‌لبه‌زاردن دیاریکرا، هه‌موو ئەوانه‌ به‌یه‌ک ریتم له‌سه‌ر ئاستی راکه‌یانندی بۆ پرۆپاگه‌نده‌ی سیاسی کۆکردنه‌وه‌ی خه‌لک له‌ دوری خۆیان کاریان ده‌کرد، ئەوه‌یه‌وه‌ که هه‌ریه‌که‌ بۆ خۆی گوزارشتی له‌ به‌پیره‌وه‌ چوونی داخوای یهه‌کانی هاولانین به‌ ئەرکی خۆی ده‌زانی. له‌م باره‌یه‌وه‌ ئه‌وه‌ مه‌به‌سته‌ له‌م چه‌ند دیسه‌دا به‌ کورتی ئاماژه‌ی پینده‌م مافی کرێکاران و پیشه‌وه‌رانی کوردستانه‌ که له‌ ماوه‌ی چه‌ند سالی رابردوویدا له‌ سایه‌ی ده‌سه‌لاتی کوردیدا چۆن و به‌ چ شیوه‌یه‌ک بارو گوزهرانی ژیانیان به‌سه‌ر بردوو، تا چه‌ند ئاور له‌مان و داخوای یهه‌کانی کرێکاران دراوه‌ته‌وه‌و چیان بۆ ده‌سته‌به‌رکاره‌وه‌ هه‌رچه‌نده‌ له‌ماوه‌ی رابردوویدا هه‌ولداوه‌و چه‌ندجاریک پینشاز و داواکاری خراوه‌ته‌ به‌رده‌م به‌پرسا‌و لایه‌نه‌ پیه‌وه‌ندنه‌کاره‌کان، به‌لام سەر نه‌نجام هه‌ولێکان بێئاگامیون، ئەمه‌ له‌کاتی‌که‌یه‌ که کرێکاران و پیشه‌وه‌ران خاوه‌نی سەندیکای لیژنه‌ی جۆراوجۆر و نوینه‌رایه‌تیان ده‌که‌ن، مه‌خابن به‌هۆی نه‌بوونی یه‌کرێزی کرێکاران و نه‌بوونی نوینه‌ری راسته‌قینه‌ی کرێکاران و ده‌ستیه‌ردانی حیزب له‌کایه‌ی ریکخوایه‌ی و سەندیکایه‌کاندا نه‌توانراوه‌ فشاری جیدی بخریته‌سه‌ر ده‌سه‌لات، تاوه‌کو کرێکاران جیدی به‌ده‌ست نه‌بوونی یاسا کاریکی دادپه‌ورانه‌وه‌ ژیان نه‌گوزه‌رین و له‌سایه‌ی بریاری (١٥٠) ی سالی (١٩٨٧) دا نه‌مینیته‌وه‌و بیه‌می بیکاری بۆ کرێکاران ده‌سته‌به‌ر بکریته‌و خانه‌نشینی کرێکارانی پیرو په‌که‌وته‌ش بکریته‌وه‌و خراپیی ژیان و بیکاری کرێکاران درێژه‌ی نه‌بیت... هتد بۆ ئەو مه‌به‌سته‌ پینوسته‌ حکومه‌تی نوێ، حکومه‌تی جیه‌جیه‌که‌ری گفت و به‌لینه‌کانی واده‌ی هه‌لبه‌زاردنه‌کان بێت. هه‌قیشوايه‌ سەندیکای لیژنه‌ ریکخوایه‌ کرێکاریه‌کان ئاراسته‌ی کارکردنیان بگۆرن و ده‌رس له‌ ئەزمونی چه‌قه‌ستوی سالانی رابردوو و هه‌رگه‌رن و به‌شیوازیکی دیکه‌ درێژه‌ به‌ خه‌باتی مه‌ده‌نیانه‌ و سه‌رده‌میانه‌ رو به‌رووی ئەو کۆسپ و له‌نگه‌رانه‌ بیه‌وه‌ که تووشی کرێکاران هاتوه‌وه‌ نه‌هیلێت به‌ مافو داخوای یهه‌کانیان شادبن و کرێکاران و پیشه‌وه‌رانی هینده‌ی دیکه‌ بێئومیدی بال به‌سه‌ریاندا نه‌کیشیت، وه‌ک ئەوه‌ی ئیستا له‌ئوه‌په‌ری بێئومیدبان، بۆیه‌ ئەرکی په‌رله‌مان و حکومه‌تی نوینه‌ که کاربکات بۆ ده‌رکردنی یاسا کاریکی نوێ تاوه‌کو له‌سایه‌یدا ته‌واوی مافو داواکاری یهه‌کانیان ده‌سته‌به‌ر بکریته‌و کوتایی به‌ ژبانی بێمافی و بیکاری و سته‌م و چه‌وسانه‌وه‌ی به‌یتریت، تاوه‌کو ژبانیکی ئارام و شایسته‌ بۆ خۆیان و منداله‌کانیان بره‌خسینیت.

به‌هۆی نه‌بوونی نوینه‌ری

راسته‌قینه‌ی

کرێکاران و

ده‌ستیه‌ردانی

حیزب له‌

سەندیکاکانیان،

نه‌توانراوه‌ فشاری

جیدی بکریته‌

بۆ باشترکردنی

گوزهرانیان

به پيى ناماره كانى بوارى تاوان: ياسا ناتوانيت سى يهكى تاوانباران دادگايى بكات

روژنامه

به نزيكەى دوو بهرابەر بوونه ته وه
گه يشتو وه ته (۲۸۰۸) پيشيلكارىيى.
هر به پيى هه مان سه رچاوه له سالى
(۲۰۰۷) دا ناماره كان به به راورد به سالى
(۲۰۰۴) چوار هينده بووه و (۴۱۰۹)
پيشيلكارىيى تومار كراوه له هه موو
كوردستاندا، به لام له سالى (۲۰۰۸) دا
نامارى پيشيلكارىييه كان كه ميكردو وه
هاتو وه ته سهر (۲۱۵۴) حاله تي پيشيلكارىيى،
كه له ناو هه ناماره دا تيروركردى ژنان و
پياوان و جوره كانى ديكه تاوان هه يه،
به لام ده ستيشانى هه وه نه كراوه، كه
چهنده كس له تاوانبارانه ي پيشيلكارىييه
ياساييه كانيان هه نجامدا وه ده ستيكركراون.
به پيى نامارىكى به ريوه به ريتى
به دواچوونى توندوتيزيى دژى ژنان
له سليمانى، تيايدا ناستى ته مهنى هه
كه سانه ي ده ستيشانكردو وه، كه تاوانى
قورسيان به رامبه ر هه نجامدراوه، له گه ل
ته مهنى تاوانكاره كاندا، كه تيايدا له كزى
(۲۳۷) كهس كه تاوانيان به رامبه ر كراوه
تيكراي ناستى ته مهنان (۲۳) ساله، كه
(۶۴) كهسيان نه خوينده وار بووه، هه روه ها
له كزى (۵۲) تاوانبار، كه ده ستيكركراون،
تيكراي ناستى ته مهنان (۲۷) سال بووه،
كه ته نيا (۴) كهسيان نه خوينده وار بووه.
به پيى هه ناماره ي به ريوه به ريتى
به دواچوونى توندوتيزيى، كه له
(۲۰۰۹/۱/۲۲) بلاو كراوه ته وه، له شارى
سليماندا هه وانسه ي تاوانى قورسيان
به رامبه ر هه نجامدراوه نيوه يان مردوون و
له كزى (۲۳۷) تاوان (۱۱۹) تاوانليكارو
مردووه، به لام له ئيداره ي گه رميان زياتر
له نيويه ي له كزى (۶۴) تاوانى قورس
(۳۹) تاوانليكارو مردووه، به پييه ش ته نيا
له سنورى پاريزگاي سليمانى ئيداره ي
گه رمياندا له سالى (۲۰۰۸) دا (۱۵۸) كهس
به هوى تاوانه وه گيانان له ده ستداوه.

كاتيك ناماره كانى تاوان و پيشيلكارىييه كان
ده بينريت له م هه ريمه دا جيگه ي مه ترسين و
شايه نى هه ون په رله ماني كوردستان
له سهريان بووه ستيت و سنوريك دابنيت
بۇ هه و لايه نانه ي ده ستيوه ردان ده كه ن
له كاروبارى دادگان و ده بنه له مپه ر له
به رده مى ده ستيكركردى تاوانباراندا.
به پيى ناماره كانى مه كته بي مافي
مرؤف، كه يه كيكه له مه كته به كانى
يه كيتي نيشتمانى كوردستان، له هه ريمى
كوردستاندا له سالى (۲۰۰۴) دا تيايدا
(۱۰۲۳) حاله تي پيشيلكارىيى ياسايى
تومار كراوه، له (۲۰۰۵) دا ناماره كانى
به رزبو وه ته وه بۇ (۱۹۷۰) پيشيلكارىيى،
له (۲۰۰۶) دا نامارى پيشيلكارىييه كان

ژنان له سالى (۲۰۰۸) دا (۹۹۱) تاوانى
جياواز ته نيا به رامبه ر ژنان له ئيداره ي
سليماندا هه نجامدراون، له و ژماره يه ش
(۳۵۰) تاوانباريان ده ستيكركراون
يان ديارنين، واته زياتر له (سى يه كى)
تومه تباره كان له ده ست ياسا هه له اتوون
يان ده ستيكركراون، هه روه ها (۲۰۳)
تاوانيش تاوانباريان نييه (زياتر بۇ هه
تاوانه نى، كه ته نيا كه سيك به رامبه ر
خوى پيى هه لساهه)، جگه له وه ي (۶۹)
تاوانباريش گيراوه دواتر نازاندراون،
(۱۵) تاوانيش به هه لو اسراوى ماوه ته وه
تاوانباره كانيان ده ستيشان نه كراوه.
هه گه رچى هه ريمى كوردستان به
ناچه يه كى نارام داده نريت له عيزاقدا، به لام

يه كيتي، كه ئيستا له ده ره وه ي ولا ته، به و
هوى شه وه «حيجز» له سه ر مولكه كانى
هه لگيراوه گه رايه وه ژيانى ناسايى خوى، كه
پيشتر به هوى ليكچوونى ناوه كه ي له گه ل
تاوانباريكدا ژيانى لى تيكچو بوو.
به هوى سه ره ره نه بوونى ياسا وه
سه دان تاوانبار له هه ريمى كوردستاندا
له ده ستى دادگا هه له اتوون، يان له لايه ن
حيزب و لايه نه سياساييه كانه وه داله دراون،
يان له لايه ن مه كته به كومه لايه نيه كانه وه
كيشه كه يان به شيويه كى عه شايه رiane بۇ
چاره سه ر كراوه و تاوانباره كان نه دراوه ته
دادگا.
به پيى نامارىكى به ريوه به ريتى
به دواچوونى توندوتيزيى دژى

مانگى نايارى هه مسال (ج.م) شوفير
بۇ نوپكرده وه ي مامه له يه كى ئوتومبيله
پيكابه كه ي سه ردانى به ريوه به ريتى
هاتوچوى سليمانى كرد، به لام له لايه ن
كارمه نده كانى هه و به ريوه به ريتيه وه ناگادار
كرايه وه، كه ئوتومبيله كه ي «حيجزى»
له سه ره، چونكه (ج.م) تاوانباره به كوشتنى
دوو براو دادگا له ناماده نه بوونى خويدا
فه رمانى له سيدياره دانى بۇ ده ركردو وه.
كاتيك (ج.م) ده برتبه به رده مى دادو ره و
تومه ته كه ي به سه ردا ده خويندرتبه وه،
تووشى «شوك» ده بريت، چونكه هه
به سه ره اته ي له دادگا بوى ده خويندرتبه وه،
زور دوور ده بريت له راستيه كانى ناو
ژيانيه وه، به و پييه ي كه سيك به هه مان
ناوى (ج.م)، پيشمه رگه ي كوئى يه كيتى
بووه له دوى شه رى ناوخو بريك پارهى
لاى دووبرا بووه به قه رز، پاش هه وه ي
چهنده جاريك داوى ده كاته وه نايدنه وه،
(ج.م) يش شه ويك ده چيته سه ريان و
هه ردووكيان ده كوژيتو ئالتونى ماله كه يان
له جيگه ي قه رزه كه ي ده بات، دواتر يش
(ج.م) ي پيشمه رگه ي كوز له ريگه ي
يه كيتيه وه ده نيردريتبه هه نده ران.
سالى (۲۰۰۸) خوشكه كانى دووبرا كه
له دادگا سكاللا دژى بكوژى براكانيان
«پيشمه رگه ديڤينه كه» تومار ده كه ن،
دادوهر يش دوى چهنده دانيشتنيك و
ناگاداريه كه، به ناماده نه بوونى بكوژ
بريارى له سيدياره دانى بۇ ده رده كات، به
كه مكرده وه ي حوكمه كه ي بۇ هه تاهه تايى.
به لام پاشان له دادگا ناشكرا ده بريت، كه
(ج.م) شوفير هيج تاوانيكى هه نجام نه داوه،
ته نيا هاوناوه له گه ل هه و پيشمه رگه يه ي

به هوى بيه لويسى حكومته وه،

له كوردستان سى روژ خويندن راده گيريت

داواكارىييه كانى ماموستايان، به لام ده ركه وت
كه تائيسا ده ستيده ستى به ماموستايان
ده كه ن و ناياه و يت خواسته كانمان جييه جى
بكه ن»
وتيشى: «هه ريوه له دوا كزبوونه وه ي
هه نجومه نى ته نفيزيى يه كيتيى ماموستاياندا
كه (۵۲) هه ندام تيندا ناماده بوون به كزى ده نك
برياردراكه روژانى (۳ و ۵) مانگ مانگرتن
له سه رجه م قوتابخانه كاندا ده ستپيكات و
قوتاببيان ره وانى ماله وه بكرينه وه وانه
نه وتريتبه وه، به لام له روژى (۶) مانگه وه
كه هاوكاته له گه ل چه ژنى ماموستاياندا
بوماوه ي (۱۵) روژ دوام ده ستپيدكاته وه،
به لام هه گه ر له وماوه يشدا حكومته هيج
وه لامو هه لويسى تيكى نه بوو، هه و يه كيتيى
ماموستايان ده يان شيوازو ريگه ي ترى
له به رده مديه بۇ هينانه دى خواست و
داواكارىييه كانى ماموستايان و ناماده ش نين
ده ست له داواكارىييه كانمان هه لگرين».
ده رباره ي پشتگوڤخستى خواسته كانى
ماموستايانيش شيخ عه فان روونيكردو وه،
چه ندين گورانكارى له حكومته و پوسته كانى
وه زاره تى دارايى و يه كخسته وه ي
وه زاره ته كه و دواتر يش ده ستيده ستى
پيكردى ماموستايان له لايه ن حكومته وه
هوكاريك بوون بۇ دواكه وتى جييه جيكردى
داواكانى ماموستايان.
سه روكى يه كيتيى ماموستايان ناماژه ي
به وه شكرد «يه كيتيى ماموستايان ريكر او يكي
سه ره بخويه و ده بريت وه ك ريكر او يكي
ئوپوزسيون رولى خومان ببين و به فيعلى
داكوكى له مافى ماموستايان بكه ين، هه گه رنا
چيتر ماموستايان ليمان قبول ناكه ن».

محهمه سالح حه مه لاه
ماوى دووساله حكومته ژماره يه ك
خواست و داواكارىيى ماموستايان
پشتگوڤدخات و سه روكى يه كيتيى
ماموستايانى كوردستانيش رايده گه يه نيته
له به رامبه ر بيه لويسى حكومته تدا له
كوردستان بوماوى سى روژ خويندن
رادگيريت
گه رانده وه ي (۱۲۵) هه زار دينارى
ده رماله ي پيشه يى چوار مانگى ماموستايان و
خه رجكردى (۵۰) هه زار دينار ده رماله ي
پيشه يى بۇ ماموستايانى له كانى (۵) مانگ
يه كيكه له داواكارىييه كانى يه كيتيى ماموستايانى
كوردستان كه هه رچه نده سه رو كايه تى
هه نجومه نى وه زيران ره زامه ندى نيشاندا وه بۇ
جييه جيكردى هه و خواسته نى ماموستايان،
به لام تائيسا حكومته هه و به ليئنه ي جييه جى
نه كردو وه وا برياره به وه ويه وه سى روژ
خويندن رايگيريت.
شيخ عه فان نه قشبه ندى، سه روكى يه كيتيى
ماموستايانى كوردستان له ليدوانيكيدا بۇ
روژنامه ناماژه ي به وه كرد «دوى هه وه ي
چه نجاريك په يوه ندييان به وه زاره تى
دارايى و سه رو كايه تى هه نجومه نى
وه زيرانه وه كردو وه بۇ جييه جيكردى
ماف و خواسته كانى ماموستايان، هه وش
له كاتيكدا يه هه نجومه نى وه زيران خوى
ره زامه ندى نيشاندا وه بۇ جييه جيكردى

هه‌ریمی کوردستان ده‌یه‌وێت سه‌رژمیری دانیشتوان دوانه‌خریت گه‌مارۆسازی بو‌ دانیشتوانی ناو‌شاره‌کانی عێراق نه‌نجامده‌دریت

به‌رهه‌م عومه‌ر

پشت به‌ستراوه به‌ ئاماری ریکخراوی خۆراکی جیهاانی (WHO). له‌ پرۆسه‌ی گه‌مارۆسازییدا پێڕیست به‌وه‌ تاکات هاتوچۆی هاو‌لاتییان قه‌ده‌غه‌بکریت، به‌لکو له‌ ژیانی ئاساییدا له‌کاتی موماره‌سه‌کردنی کاروباری روژانه‌دا پرۆسه‌که‌ نه‌نجام ده‌دریت و له‌ شاری سلیمانیدا (١٧٠٠) مامۆستا و فه‌رمانبه‌رو توێژه‌ری کۆمه‌لایه‌تی راهێنایان پێده‌کریت بۆ ئه‌و مه‌به‌سته. له‌ دوا‌ی سا‌لی (٢٠٠٤)وه، نه‌نجامدانی سه‌رژمیری له‌ عێراقدا چه‌ندجاریک دوا‌که‌وتوو، به‌و پێییه‌ی زۆریک له‌ کێشه‌ نه‌توه‌یبه‌ی هه‌ریمی ئایینییه‌کان په‌یوه‌ستن به‌ رێژه‌ی دانیشتوانی پێکهاته‌ ئایینی نه‌ته‌وا‌یه‌تییه‌کان، به‌تایبه‌تی له‌ شاره‌کانی (که‌رکوک، به‌سه‌ره، موسل، دیا‌له، به‌غداد)، زۆریک له‌ ناوچه جیناکۆکه‌کان ده‌که‌ونه‌ ئه‌و شارانه‌وه‌ به‌ پێی ماده‌ی ده‌ستووری کێشه‌ دیموگرافیه‌ییه‌کانیان چاره‌سه‌رکراوه.

میزانییه به‌رامبه‌ر به‌ ناوچه جیناکۆکه‌کان:

له‌ ئیستادا هه‌ریمی کوردستان (١٧٪) ی پشکی میزانییه‌ی عێراقی به‌رده‌که‌وێت، به‌لام پێده‌چیت به‌هۆی ئه‌م سه‌رژمیرییه‌وه‌ ئه‌و پشکه‌ی که‌م بیهێته‌وه‌، به‌لام له‌ به‌رامبه‌ردا زۆریک له‌ کێشه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌یه‌کانی چاره‌سه‌ر ده‌بن له‌ عێراقدا، به‌تایبه‌تی ئه‌و کێشانه‌ی که‌ په‌یوه‌ندیان به‌ ناوچه جیناکۆکه‌کانه‌وه‌ هه‌یه‌و به‌ پێی ماده‌ی (١٤٠)ی ده‌ستووری

سه‌رژمیرییه. له‌ سه‌رجه‌م شاره‌کانی عێراقدا، کاتیکی فۆرمی زانیارییه‌کان پرده‌کێشه‌وه‌ له‌ ما‌لو گه‌ره‌که‌کاندا ته‌نیا که‌سێک هه‌له‌سه‌تیت به‌ تۆمارکردنی زانیارییه‌کانی ناو فۆرمی سه‌رژمیرییه‌که‌ له‌و سنووره‌ی به‌ری ده‌که‌وێت، به‌لام هه‌ریمی کوردستان ره‌زامه‌ندی نیشانداده‌وه‌ له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی له‌ شاری که‌رکوک لیژنه‌یه‌کی سه‌ن که‌سی (کوردیک، عه‌ره‌بیک، تو‌رکمانیک) پێکه‌وه‌ فۆرمه‌که‌ پرێکه‌نه‌وه‌و ئیمزای بکه‌ن، به‌ مه‌رجیک سه‌رژمیرییه‌که‌ دوانه‌خریت، به‌لام نه‌نجامدانی سه‌رژمیری گه‌شتی له‌ حکومه‌تی ناوه‌ندییه‌وه‌ داخرا بۆ سه‌ره‌تای سا‌لی ئاینده.

سه‌رژمیری دووچاره‌ی گرفت ده‌یت

سه‌رئه‌نجام حکومه‌تی عێراقی بپاریدا نه‌نجامدانی سه‌رژمیری کۆتایی دوا‌خه‌ریت بۆ سه‌ره‌تای سا‌لی (٢٠١٠). به‌لام قۆناغی (گه‌مارۆسازی) وه‌کو گه‌رنه‌تیرین قۆناغی سه‌رژمیری دانیشتوان له‌مسا‌لدا نه‌نجام ده‌دریت، ئه‌مه‌ش بو‌وه‌ هۆی ئه‌وه‌ی به‌شیکي زۆر له‌و مامۆستاو به‌رپوه‌به‌رانه‌ی به‌شدارییان کردبو‌و له‌ خوله‌کانی ده‌زگای ئاماردا، بکشینی وه‌ له‌ کارکردن بۆ ئاماره‌که‌، چونکه‌ خوێندنی قوتابخانه‌کان ده‌ستی پێکرده‌وه‌.

ده‌زگای ئاماری هه‌ریم دووباره‌ بۆ پرکردنه‌وه‌ی جینگه‌ی ئه‌و مامۆستا‌یانه، چه‌ند فه‌رمانبه‌رو توێژه‌ریکی کۆمه‌لایه‌تی

عێراق کاره‌کانیان ریکخراوه. به‌ پێی ماده‌ی (١٤٠)ی ده‌ستووری عێراق بۆ ناوچه جیناکۆکه‌کان، ده‌بیت له‌ قۆناغی یه‌که‌مه‌دا هاو‌لاتیه‌ (کوچه‌بێکه‌راوه‌کان) و به‌زۆر نیشته‌جیکراوه‌کان) بگه‌رنه‌یته‌وه‌ شوێنه‌کانی خوێانو قه‌ره‌بوو بکړینه‌وه، له‌ قۆناغی دووه‌میشدا ده‌بیت سه‌رژمیری نه‌نجام ده‌دریت و رێژه‌ی راسته‌قییه‌ی ئه‌و پێکهاتانه‌ به‌خه‌یینه‌روو. مه‌حمود عوسمان، به‌رپوه‌به‌ری ئاماری سلیمانی، له‌ لێدوانیکي پێشوو‌تیدا بۆ روژنامه ئاماژه‌ی به‌وه‌کردوه، که‌ وه‌فدیک له‌ به‌غداوه سه‌ردانی هه‌ریمی کوردستانی کردوه بۆ وه‌گرگرتنی رای هه‌ریم له‌سه‌ر نه‌نجامدانی سه‌رژمیری، به‌ راشکاونه پێیان راگه‌یه‌نراوه‌ «کوردستان له‌گه‌ل داخه‌ستی پرۆسه‌که‌دا نییه‌و کێشه‌ی هونه‌ری و ته‌کنیکی و یه‌ ئه‌مه‌ ئاسمانیه‌یه‌کان گرفتیکي ئه‌وتو نین که‌ بینه‌ بیانویی داخه‌ستی سه‌رژمیرییه‌که‌، هه‌روه‌ها سوورین له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی له‌کاتی خویدا نه‌نجامه‌دریت».

به‌رای به‌ره‌په‌رسیانه حکومه‌تی هه‌ریم داخه‌ستی سه‌رژمیرییه‌که‌ «مه‌به‌ستی سیاسی» له‌ پشته‌وه‌یه، هه‌روه‌ها تو‌رکمان و عه‌ره‌به‌کانی ناوچه جیناکۆکه‌کان نازارین له‌ نه‌نجامدانی سه‌رژمیرییه‌که‌و پێیان‌وا‌یه، ئه‌گه‌ر سه‌رژمیرییه‌که‌ دوا‌خه‌ریت پرۆسه‌که‌ جوانتر ده‌بیت و ماوه‌یه‌کی زۆرت‌ر له‌به‌رده‌ستدا ده‌بیت بۆ ئه‌وه‌ی سه‌رجه‌م پێکهاته‌کانی عێراق قایل بکړین بۆ قبو‌لکردنی نه‌نجامه‌کانی ئه‌و

بپاریه‌ له‌ سه‌ره‌تای مانگی ئۆکتۆبه‌ردا ده‌زگای ناوه‌ندی ئامار له‌ عێراق، ده‌ست به‌کاره‌کانی بکات بۆ نه‌نجامدانی (حصر- گه‌مارۆسازی) دانیشتوانی عێراق له‌ ناوه‌ندی شاره‌کاندا وه‌کو به‌شیک له‌ پرۆسه‌ی سه‌رژمیری گه‌شتی دانیشتوان و نیشته‌گه‌کان، ئه‌گه‌رچی بپاریبو‌و له‌ ناوه‌راستی مانگی ته‌مه‌وزدا نه‌نجام بداریه‌.

پرۆسه‌ی (حصر- گه‌مارۆسازی) دانیشتوان یه‌کێکه‌ له‌ قۆناغه‌کانی نه‌نجامدانی سه‌رژمیری، که‌ تاییدا کۆی پێکهاته‌ ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی و دیموگرافیه‌یه‌کانی دانیشتوان تو‌مارده‌کړین، به‌ تايبه‌تی ئه‌و زانیارییه‌ی په‌یوه‌ندیان به‌ ریکاوای و شوینی نیشته‌جیوون و ناوچه‌ی پێشه‌سازی و دامه‌زراره‌ی ره‌سمی و نا‌ره‌سمی و شوینی گه‌شتیه‌کانه‌وه‌ هه‌یه، له‌م گه‌مارۆسازییه‌دا ژماره‌ ده‌دریت به‌و شوێناوه‌ له‌سه‌ر نه‌خشه‌ ده‌ستنیشان ده‌کړین، به‌ی ئه‌وه‌ی (منع التجول- قه‌ده‌غه‌کردنی هاتوچۆ) له‌ شاره‌کانی عێراقدا راگه‌یه‌نریت.

تا‌ئێستا له‌ عێراقدا هه‌شت ئاماری سه‌رتاسه‌ری نه‌نجامدراوه‌ له‌ سا‌له‌کانی (١٩٢٦، ١٩٢٤، ١٩٤٧، ١٩٥٧، ١٩٦٥، ١٩٧٧، ١٩٨٧، ١٩٩٧)، به‌لام سه‌رژمیری سا‌لی (١٩٩٧) سه‌ن پارێزگا‌که‌ی هه‌ریمی کوردستانی نه‌گرته‌وه‌، له‌و سه‌رده‌مه‌وه‌ بۆ سه‌رژمیری دانیشتوانی کوردستان

کری هاتوچۆ گران ده‌یت

سه‌نگه‌ر کورده

هه‌رچه‌نده مانگرتنی شۆه‌یری هیله‌کانی هه‌ردوو گه‌ره‌گی راپه‌ڕین و به‌کره‌جۆی شاری سلیمانی به‌ مه‌به‌ستی نا‌ه‌زایی بۆ گرانکردنی کری گواسته‌وه‌یان روژیکی خایاند و دویته‌ی ده‌ستیان به‌کار کردوه، به‌لام پێده‌چیت له‌ ئاینده‌دا نرخه‌ی کری گواسته‌وه‌ی پاس بۆ سه‌رجه‌م هیله‌کانی ناو‌شار گران بکړیت.

شۆه‌یریانی هێلی پاسی راپه‌ڕین له‌ کاتی مانگرتنه‌که‌ياندا ئاماژه‌یان به‌ گرانی نرخه‌ی سووتنه‌ی کردو به‌هۆکاری سه‌ره‌کی مانگرتنه‌که‌یانی له‌ قه‌له‌مدا به‌و پێییه‌ی، که‌ ناتوان به‌ نرخه‌ی به‌رامبه‌ر گواسته‌وه‌ی هاو‌لاتییان وه‌ریده‌گرن سووتنه‌ی و پێداوێستییه‌کانی دیکه‌یان دا‌بێنکه‌ن.

ئازاد ئه‌حمه‌د، ئه‌ندامی لقی سه‌ندیکی گواسته‌وه‌، باسی له‌وه‌ کرد، که‌ شۆه‌یریانی

ئهو دووه‌یه‌ی بێ ئاگا‌داری سه‌ندیکی ده‌ستیان له‌کار هه‌لگرته‌وه‌وه‌ له‌ لیدوانیکدا بۆ روژنامه ئه‌وه‌ی خه‌سته‌روو، که‌ مانگرتنی شۆه‌یریانی ئه‌و دووه‌یه‌ کۆتایی پێهاتوو و دویته‌ی ده‌ستیان به‌ کارکردن کردوه‌ته‌وه.

هه‌روه‌ک باسی له‌وه‌ کرد، که‌ کری پاس په‌یوه‌ندی به‌ ژیانی روژانه‌ی هاو‌لاتیه‌یه‌وه‌ هه‌یه‌ به‌و پێییه‌ی هاو‌لاتییان به‌رده‌وام هاتوچۆ پێده‌که‌ن نایانه‌وێت گرانی بکه‌ن، وتیشی: «هه‌ولده‌یه‌ی بۆ دابه‌زاندنی نرخه‌ی سووتنه‌ی بۆ شۆه‌یری ئه‌و هیله‌وه‌ هێشسته‌وه‌ی نرخه‌ی گواسته‌وه‌ وه‌ک خو‌ی، ته‌نیا رهنگه ئه‌وانه‌ی ده‌ره‌وه‌ی (٦٠)مه‌تری (٥٠) دینار بۆ کری گواسته‌وه‌یان زیاد بکین».

داواکارییه‌ی بۆ زیادکردنی نرخه‌ی گواسته‌وه‌ له‌ کاتیکی‌دا، که‌ له‌ دوا‌ی گۆڕینی پارهی عێراقی له‌ سووسه‌یه‌یه‌وه‌ بۆ چاپی نو‌ی چه‌ند جاریک گۆرانی به‌سه‌ردا هاتووه‌و زیادکراوه‌ به‌شیه‌یه‌یک، که‌ له‌ (١٥٠) دیناری چاپی نو‌یه‌ زیادکرا، به‌شیه‌یه‌یک له‌ ناو‌شار بو‌وه‌ (٣٥٠)

ئه‌گه‌ر کێشه‌ی نیشته‌جیوون بۆ دانیشتوانی ئاسایی گرفتیکي ئاماده‌بیت، ئه‌وا بۆ ئه‌و قوتابیه‌یه‌ که‌م ده‌رامه‌تانه‌ی له‌ زانکۆکان ده‌خوێنن و حکومه‌ت به‌شی ناو‌خو‌ییان بۆ دا‌بێن ناکات زۆر کێشه‌یه‌کی گه‌وره‌یه‌، به‌تایبه‌تی بۆ ئه‌و خوێندکارانه‌ی کچ و کۆری شه‌هیدان و له‌ زانکۆ ئه‌هلییه‌کان ده‌خوێنن به‌ هاو‌کارییه‌ حکومه‌تی هه‌ریم، به‌لام به‌شی ناو‌خو‌یی و ده‌رما‌له‌یان نییه‌.

گه‌وره‌ترین کێشه‌، که‌ تا‌ئێستا ئێمه‌ لێی ده‌تسپین نه‌بوونی (به‌شی ناو‌خو‌یی و ده‌رما‌له‌)یه‌ بۆ خوێندکارو قوتابییه‌ شه‌هیده‌کان، که‌ هه‌ندیکیان کچن، هه‌روه‌ک ده‌زانیته‌ که‌ مندالی شه‌هید زۆریه‌یان هه‌ژارن و رهنگه زۆریکیان نه‌توانن ته‌نانه‌ت بچنه‌ ناو کافتاریا‌کانی زانکۆ له‌به‌ر به‌رزیه‌ی نرخه‌ شته‌کانی ناو کافتاریا... سا‌لی رابردوو خه‌یرومه‌ند جینگه‌یان کردینه‌وه‌ له‌ شوێنیکي ته‌نگدا، دواتر چه‌ندجاریک ئه‌م کێشانه‌و چه‌ندین کێشه‌ی دیکه‌مان خه‌ستوه‌ته‌ به‌رده‌می وه‌زاره‌تی شه‌هیدان، ئێمه‌ وه‌کو نوێنه‌رانی منداله‌ شه‌هیده‌کان به‌ نوێنه‌رایه‌تی له‌ هه‌ریه‌ک له‌ زانکۆکانی (ئیشق، دیجله، جیهان، سابیس)، که‌ پێکه‌وه‌ له‌ شاری هه‌ولێر چوویه‌ وه‌زاره‌ت و ناو‌ژماره‌ی فۆرمی شه‌هیدو داواکارییه‌کانمان خه‌سته‌ به‌رده‌ستیان، به‌لام به‌ چه‌ند قسه‌یه‌یک دلایان خۆشکردین، چونکه‌ پێش واده‌ی (ده‌نگدان) بوو، ئێمه‌ش قه‌ناعه‌تمان به‌ قسه‌کانیان کرد، به‌لام بێ ئه‌نجام بوو.

ئه‌مه‌سا‌لیش به‌هه‌مانشیه‌وه‌ له‌ رگی زانکۆه‌ (م. ئیبراهیم)ی به‌ره‌پرسی منداله شه‌هیده‌کان له‌ دیوانی وه‌زاره‌تمان ئاگا‌دار کردوه‌وه‌ له‌ کێشه‌که‌، به‌لام

داواکارییه‌ مندالی شه‌هیدان

له‌ وه‌زاره‌تی شه‌هیدان

وه‌زاره‌ت وتیویان: «ئێمه‌ ته‌نیا پارهی خوێندنه‌که‌یان بۆ ده‌ده‌ین، خو‌یان بچن خانوو بگرن یان خو‌یان پارهی به‌شه ناو‌خو‌یه‌ ئه‌هلییه‌کان به‌دن»، له‌ کاتیکیا کری نیشته‌جیوون له‌ به‌شه ناو‌خو‌یه‌ییه‌کانی زانکۆ ئه‌هلییه‌کان سالانه ده‌گاته‌ نزیکه‌ی (هه‌زار دو‌لا‌ر).

ئێمه‌ هه‌قیکی شه‌ره‌عیی و قانونیی خۆمانه، که‌ هه‌موو کار ئاسانه‌یه‌یه‌کان بۆ بکړیت، له‌لایه‌ن وه‌زاره‌تی شه‌هیدانه‌وه، بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ج ریکه‌یه‌کی مادیی له‌به‌رده‌مماندا نه‌بیت بۆ ئه‌وه‌ی خوێندنه‌که‌مان ته‌واو بکین، چونکه‌ ئێمه‌ وایه‌ده‌بین ئه‌و وه‌زاره‌ته‌ به‌ پله‌ی یه‌که‌م بۆ خه‌زمه‌تکردنی که‌سوکاری شه‌هیدان و ئه‌نفا‌کراوانه.

له‌ کۆتاییدا داواکارییه‌ که‌ کێشه‌کانمان بۆ چاره‌سه‌ر بکه‌ن، چونکه‌ ئێمه‌ بێده‌نگ نابین هه‌تا مافی هه‌موو که‌سوکاری شه‌هیدان و مندالی شه‌هیدان و مندالی شه‌هیدان وه‌رنه‌گه‌ڕین، هه‌روه‌ها نا‌مانه‌وێت هه‌مووسا‌لیک یه‌خه‌ی وه‌زاره‌ت بگه‌رن بۆ ئه‌م کێشانه‌، چونکه‌ به‌رده‌وامبوونی ئێمه‌ له‌گه‌ل هاو‌کارییه‌ی ئه‌وانه‌ تا بیه‌نه‌ نه‌وه‌یه‌کی پێشکه‌وتوو بۆ خه‌زمه‌تکردنی و‌لاتی نیشتمان، بۆیه‌ داواکارییه‌ی شوین و ده‌رما‌له‌مان بۆ دا‌بێنکه‌ن، داواکارییه‌ی هه‌موو مندالی شه‌هیده‌کان، که‌ داوا‌ی مافی شه‌ره‌عیی و قانونیی خو‌یان بکه‌ن، چونکه‌ که‌سوکاری شه‌هیده‌کانی ئێمه‌ ناسنامه‌ی میله‌تی کورده‌ن.

کۆمه‌لیک له‌ کۆرو کچی
خانه‌واده‌ی شه‌هیدان،
که‌ خوێندکاری زانکۆ
ئه‌هلییه‌کانین)

ده سته بهر کوردنی خۆشگوزارانی ئێرکی ئێمه به

جیئا متمانهی هه مووان

بۆچی زەنگ راگیرا؟

فینۆس فایەق

دروستکردنی دوکان و بازارەکان و پێداویستییەکانی خۆیندن و هۆشیاریی و تەندروستی... هتد بۆ ئەوەی لانیگەم خەلگە کە زیاتر ولاتە کە یان خۆشیوێت.

گرنگترین خزمەتگوزاریش کە شادەماری هەموو خزمەتگوزارییەکانە و یاریدەدەرە بۆ رۆشکردنە وەدی عەقلەکان و هۆشیارکردنە وەدی خەلگە و تازەکردنە وەدی ژیان، بایە خەدائە بە لایەنی رۆشنبیری و بزوتنە وەدی رۆژنامەوانی، وەکو دەرکردنی رۆژنامە و گوڤارو بلاوکراوە جۆراو جۆرەکانە لە هەموو ناوچە جیا جیاکانی ولات، کە تەوا و وەکو ئاواو کارەباو نان و بۆاری تەندروستی پێویستی پێیەتی، وەکو گرنگی جوگرافیای سەیری ناوچە گەرمیان بکەین، ناوچە یەکی گرنگو ستراتیژیی هەیە، ئەگەر وەکو سامانی مۆبی سەیری بکەین سەرژمێری دانیشتوانەکە ی زۆر زۆرە کەسانی سیاسی و رۆشنیری بەتوانای زۆری لێو هاتوو تە دەرەو ئیستاش زۆر بە یان دیارو ناسراون، تەنانت لە ناو جیزبەکان و لە ناو حکومەتیشدا، جگە لە وەدی حالی حازر ئەگەر بچیتە ئەو ناوچە یە ژمارە یەکی زۆر لە گەنجی تیا بە کە ئارەزومەندی رۆشنبیری و مەعریفە ن و حزیکی سەیر دەبینیت لە ناویاندا بۆ خۆیندن و بە دوادا چوون و بەرەو پێشە وەچوون و کرانە و بە جیهانی دەرە وەدا، ئەگەر لە رووی رۆحی نەتە وەیی و نیشتمانی پەرەری و ئازایەتی و شۆرشگێری و هەروەها بزوتنە وەدی سیاسی و هە سەیری بکەین، ناوچە یە کە هەمیشە بە وە ناسراوە بە درێژایی میژوو دەسەلاتی حکومەری دیکتاتۆریەت گەورەترین باجی داو و گەورەترین قوربانی داو، ئیدی لە رووی لێقە و ماوی و بری قوربانی نە هەمەتی و کارەسات و نەگەتی کە بە سەر خەلگی ئەو ناوچە یە هاتوو، باوەر دەگەم کە ئەگەر زیاتر نە بیت، هیچی لە ناوچە لێقە و ماوەکانی دیکە ی کوردستان کە مەتر نییە، ئەگەر لە رووی خزمەتگوزاری و لایکردنە وە سەیری ناوچە کە بکەین، دەبینین تائینستا تەنیا ناوچە ی لە بییرکراوە کە بە سەر نە کراوە تە وە تائینستا کە مەترین خزمەتگوزاریی بۆ دابین نە کراوە.

لە لایەکی دیکە شە وە خو ئەگەر لە هەو هۆکارەکانی کوچ لە ناوچەکانی دەرە وەدی شارەکان و ناوچە یەکی وەکو گەرمیان وە بکولیتە وە، دەزانیست ئەمانە یەکیکن لە هەو هۆکارەکانی کوچ بۆ شارەکان کە زیاتر بایە خیان پێداوە.

یەکیک لە و رۆژنامەمانە ی کە چەندین سالە لە گەرمیان بە بودجە یەکی زۆر کەم دەرە کردنی تەنیا بلاوکراوە ی هەفتانە ی هەموو ناوچە ی گەرمیان بوو هەتا ئیستا، رۆژنامە ی (زەنگە)، بە لām ئیستا لە بەر نە بوونی بودجە و یارمەتی (کە مانگانه – وەکو ئاگادارم – لە چوارچیو ی پەرۆدی میدیای ئازاددا تەنیا (3) ملیۆن دینار لە حکومەت وەرە گەرن و بری تیجووی هەفتە نامە کە دەرناکات)، هەروەها نە بوونی چاپخانە لە گەرمیاندا و سەختی هاتوچوکردنی شاری سلیمانی بۆ چاپکردنی رۆژنامە کە، ئەمانە بوونە هۆی ئە وەدی ستافی رۆژنامە کە بریاری راگرتنی رۆژنامە کە بدن هەتا ئەو کاتە ی خۆیان و تەنی:

گەرمیانیش حسابی ناوچە ی بۆ دەرکرت!.

ئەگەر بە تەنیا سەیری ناو شاری سلیمانی بکەین، دەبینین بارەگاو چاپخانە ی هەموو بلاوکراوە ی حیزبی و ئەهلییە بە ناو بانگەکان لە وین، تەنانت بە هەموو دەزگا رۆژنامە وانییەکانە وە کە زیاترین لە رۆژنامە یە ک دەرە کەن، وەکو گوڤارو بلاوکراوە ی وەرز و هەروەها زۆر بە شیان ئیستا خاوەنی رادیۆ و تەلە فزیۆن.. هتد هەمان شتی ش لە شاری هەولێر روو دەدات.

ئەگەر سەرژمێری بۆ ئەو هەموو بلاوکراوانە بکەین کە لە سلیمانی و هەولێر دەر دەچن، دەبینین هیند خە یالیه لە لایە کە دەتوانا ئەو هەموو پارە و پۆلە ی کە لەو شارانە بۆ ئەو بواری خەرج دەکرت، بە شیکی بکرتە خزمەتگوزاریی بۆ ناوچە یەکی لێقە و ماوی وەکو گەرمیان، دەتوانریت بە شیکی باشینی ببەخشریت ئەو ناوچە یە و رۆژنامە و بلاوکراوە یان بۆ دامەزرینن، یان لانیگەم چاپخانە یەکیان بۆ دابین کە کە گەورەترین گرقتە لە بەردەم بە چاپگە یانندی رۆژنامە و بلاوکراوەکانی ئەو ناوچە یە و هەروەها سەرکەوتنێ رزگاریش بوو لە راگرتن و داخستنی چەند رۆژنامە یەکی دیکە ی ناوچە کەدا.

من دەمەوێت لێردا ئەو بلیم سەردەمی رژیی دیکتاتۆری سەدام حسین بە عەز زەرت ستونیکە وە بووین بە ئازادیی چەند دیریکی راستگۆیانە ی تیدا بلاوکیە یە وە، هەلگرانی بیی ئازاد و رزگاریخووانی میللەتە کە مان زۆر بە یان لە بەندیخانەکاندا زین یان پەتی سیندارە ئاخوین وینستگە ی خەباتیان بوو، کەچی ئیستا ئازادییە و دەیان و سەدان بلاوکراوە ی حیزبی و ئازاد و ئەهلی لە شارەکانی کوردستان بە بودجە ی حیزبو حکومەت دەر دەکرتن، کەچی ناوچە شە یە ئەک رۆژنامە ی لێ رادە گیری، رۆژنامەکانی دیکە شە بە زحمەت دەگاتی، ناکریت لەم سەردەمی ئازادییدا لە هەموو کوردستان بە تەنیا دوو شاری سلیمانی و هەولێر چەق و ناوچە رگە ی رۆشنبیری و بلاوکردنە و بن و ناوچەکانی دیکە وەکو قوتبە دوورەکان بە وەرز بلاوکراوە یان پێگات و رێگە ی هات و نە هات بیرن بۆ ئە وەدی رۆژنامە یە دەرکەن و دواجاریش بەو شێو یە راگیریت و کەس لە وە نە پرسیتە وە بۆچی رادە گیریت و کە سیش مشوری رۆشنبیری و ژیانی کلتوری ئەو ناوچانە نەخوات، تەنانت بە دەست نە بوونی خزمەتگوزاری وەکو تۆری ئینتەرنیشتیە وە بنالین، لێشیان داو اکریت لە کاتی هەلبژاردنەکاندا بە رۆسی نەتە وەیی خۆیان هەلسن و دەنگ بەدن و هەروەها ئەگەر بیانە ویت رۆژنامە یەکی تاییبەت بە ناوچە کە یان هە بیت بە هەمان رۆحی پێشمەرگایەتی و خۆبەخترکردن و خۆبەخشانە بیگەن کە هەمووی بە سەرچوو، چونکە خودی ئەو حیزبانە هیچ شتیگ بە خۆرایی بۆ میللەت ناکەن، تەنانت هیچ بەرپرسیگ لە مووچە ی یەک مانگی خودی خۆش ناییب تەنانت ئەگەر بۆ ناوچە کە ی خۆشی بیت.

kurdish@venusfaiq.com

یەکلێستی یان

یەکەهەلوێستی، یان...

سەردار عەبدوڵا

بەبێ هیچ پێشەکییە ک و بی روونکردنە وەدی ئیجابییات و سەلبییاتی یەکلێستی یان فەرلێستی کورد لە هەلبژاردنی داها تووی پەرلەمانی عێراقدا، لێردا زۆر بە سەرپێتی و بە خیرایی هەولە دەم قەسە یە ک لە سەر خودی یەکەهەلوێستی بکەم.

ئەو لایەنانە ی بانگە شە بۆ یەکلێستی دەکەن و بەبی سلکردنە وە لە هەر پێوەرکی نیشتمانی و سیاسی و موقایەتی، هەموو لایەنەکانی دیکە دەدەن بەر جۆرەها تۆمەتی سەیری و سەمەرە و نەرەوا. لە بەرامبەر دا هەندیک لایەنی دەرە وەدی دەسەلات لە بەردەم ئەم هێرشە گەورە یە دا، هەلوێستی خۆیان سەبارەت بە داکوکیکردن لە فەرلێستی بە وە پاساو دەدەن کە گوا یە ئەوان لەگەل یەکەهەلوێستین، نە ک فەرلێستی، هەرچەندە زۆر بە داخە ئەم هەلوێستانە نە یان تۆنیو ه بیانووەکانی حیزبە دەسەلاتدارەکانی کوردستان بیرن. بە درێژایی چوار سال یە کگرتووی ئیسلامی کوردستان لە پەرلەمانی عێراقدا زۆر جار هەلوێستی لە مەسەلە نەتە وەیی و نیشتمانییەکان لە خودی لیستی هاو پەیمانیش بە هیزتر بوو کەچی بە بەردە و امیش بە جۆرەها تۆمەتی نەرە وای پە یو هندی ئەملاو ئە و لا تۆمەتبار دەکرا.

ئێستاش کە لە بەردەم هەلبژاردنیکی چارەنووس ساز داین، کاتی هاتوو کە بە راشکاوی باس لە وە بکەین کە ئایا دەبیت کورد یە کلێستی هە بیت، یان لایەنەکان ئازادین لە و مەسەلە یە دا؟ ئایا دا بەزینی کورد بە چەند لیستیک خیانەتیکی نەتە وەییە، یان بە پێچەوانە وە مەسەلە ی پاراستنی بەرژ وەندی نەتە وەیی لە وانە ئالوزتر و گەورە تر؟ کە دەلێم کاتی هاتوو، مەبەست ئە وە یە لایەنی دەسەلاتدار لە کوردستان مافی داو بە خۆی فە توای زۆر ترسناک لە و بارە یە وە دەر بکات، ئە کاتیکدا، ئە وانە ی رایەکی ترمان هە یە بێدەنگین. لەم سۆنگە یە وە پێموایە کاتی هاتوو ئێمە ش رای خۆمان بە راشکاوی بلین و هیوادارم لەم بارە وە دیالوگیکی عەقلانی بەرپا بکرت و سەر هەلدات، بە لām لێردا تەنیا هەولە دەم تیروانیی خۆم سەبارەت بە یەکەهەلوێستی بخواوەروو کە هەندیک لایەن بە ناچار یی و بۆ خۆ پاراستن لە تۆمەتی خیانەتی نەتە وەیی و نیشتمانی بە کار یە دەین.

هەلبەتە گومانی تیدا نییە کە یەکەهەلوێستی گرنگە و دەتوانیت کورد بکاتە هیزیکی گەورە ی کار یگەر لە ناو هاوکیشە سیاسییەکانی داها تووی عێراقدا، بە لām پرسیاری کە لە خودی پرسیاری یەکەهەلوێستیش گرنکتر، ئە وە یە داخو یەکەهەلوێستی سەبارەت بە چی و لە سەر چ مەسەلە یە ک؟ ئایا ئەگەر لایە ک داوای کرد لە سەر

مەسەلە یە ک یە ک هەلوێست بێن کە ئە و مەسەلە یە خودی لە بەرژ وەندی کورد نە بوو، ئایا ئە و کاتە دەبیت یە ک هەلوێست بێن، یان ئەرکی نیشتمانی و نەتە وە ییمان دە یسە پینیت بە سەرماندا کە راستتر وایە ئێمە لە حالە تیکی وادا دژی یەکەهەلوێستی لە م جۆرە بێن؟ لە م سۆنگە یە وە هەزاران پرسیاری گرنک هەن پنیوستان بە وە لām، لە وائەش: ئایا ئێمە پنیوێستە لە کوئی و لە چیدا یە ک هەلوێست بێن؟ ئایا دەرکرت ئێمە پالپشتی ئە و کوردانە بکە ی بۆ داپۆ شینی فایلەکانی گەندە لیان لە عێراقدا ئایا ئەگەر ئە مەمان نە کرد ئە و ئێمە خیانەتی عوزمانان کردو وە؟ ئایا یەکەهەلوێستی بە و مانایە دیت کە ئەگەر دەسەلات لە پیناوی پۆستی سەر وکی عێراقدا سازشی گەورە ی لە مافە رەواکانی گەلی کوردستان کرد، ئایا یەکەهەلوێستی ئە وە یە کە پشنگیری لە و سازشی بکە ی، یان ئەرکی نیشتمانی دە یسە پینیت بە سەرماندا کە دەبیت سازشی لە و جۆرە قبول نە کە ی؟ کە دەسەلاتداران هەر سوور بوون لە باتی دەستگە وتتی پارە ی بیشو ماری نە و تدا، کە رکوک بکە نە قوربانی، واتا بریاریاندا یە کلاردنە وە ی چارە نووسی کە رکوک لە بەرامبەر نە و ت داها تە شە خسییەکانی نە و تدا بۆ زەمانیکی نادیار پە کخەن، ئایا هەقوایە لایەنەکانی تر لەگەل دەسەلاتدا یە ک هەلوێست بن، یان ئەرکی نیشتمانی و نەتە وە ییمان و داخو ازیت کە لە پیناوی کە رکوکدا سازشی لە و جۆرە رەتیکە نە وە؟

پرسیارەکان

زۆرن، بە لām

ناشکرایە، وە لāmی

دەسەلاتداران

چۆنە و چیش

دەخوازن، بۆ یە

نەرکی نیشتمانی و

نەتە وە ییمان

داوامان لێ دەکات

کە بپرسین،

داخو لە چیدا و

سەبارەت بە چی

یەکەهەلوێست بێن؟

دەبیت سازشی لە و جۆرە ناشکرا بکەن و لە بەرامبەر دا سەر سەختانە تر دا کوکی لە مافە رەواکانی گەلە کە مان بکەن. ئیتیر کاتی ئە وە هاتوو هەموو لایە ک بزانی کە هیچ کەس و لایە ک مافی قورغکردنی پیناسە کردنی نیشتمانی پیناسە کردنی، نییە، پەرلەمانی داها تووی عێراقیش مە یدان ی دا کوکی کردنە لە ماف و دەستگە و تەکانی گەلی کوردستان، لە وینشا هەر لایە ک بە پیی هەلوێست و کرداری خودی، ناسنامە ی خودی دیاری دەکات، ئە مەشیان باسیکی دیکە یە...

